

Belə davam etsə, "dəmir yumruq" işə düşəcək

Siyasi və hərbi təxribatlarla sülhə əngəl törətməsi Ermənistanı məhv sürükləyir

Ermənistanın Azərbaycana qarşı ard-arda törətdiyi hərbi və siyasi təxribatlar, baş nazir Nikol Paşinyanın üçtərəfli görüşlər zamanı "Qarabağ Azərbaycandır" haqiqətini etiraf etməsinə baxmayaraq, ölkəmizin ərazi bütövlüyü və suverenliyinə qarşı iddialarla dolu bəyanatlar verməsi onu göstərir ki, əslində İrəvan sülhə yox, müharibəyə hazırlaşır.

Xarici ölkələrin poliqonuna çevrilmiş bu ölkənin revanşist hərəkatları, Azərbaycana qarşı müharibə etmək niyyətinə düşməsi göstərir ki, deyəsən, İrəvan Vətən müharibəsində Azərbaycan tərəfindən uğradıldığı biabırçı məğlubiyyətini unudub, "dəmir yumruq"un cəmi 44 gün ərzində başını əzdiyini yadından çıxarıb.

2020-ci il noyabrın 10-da kapitulyasiya aktına rəsmən imza atan Ermənistan üçtərəfli

li Bəyanatla üzərinə götürdüyü müddəaları yerinə yetirməkdən riyakarlıqla boyun qaçırır. Sözügedən tarixdə Rusiya, Azərbaycan və Ermənistan liderlərinin imzaladığı üçtərəfli Bəyanata zidd olaraq Ermənistan min bir bəhanə ilə bölgədə neqliyyat-kommunikasiya yollarının açılmasına maneçilik törətməyə çalışır. Eyni zamanda erməni silahlı qüvvələrinin tör-töküntüləri hələ də Azərbaycan ərazilərindən çıxarılmayıb və onlar Vətən müharibəsindən sonrakı müddətdə qanunsuz olaraq Laçın yolu vasitəsilə silahlandırılıb. Onlar bunun sayəsində döfələrlə Azərbaycan ərazilərində təxribatlar törədiblər. Düzdür, hər dəfəsində də düşmən qəhrəman Azərbaycan Ordusu tərəfindən lazımı qaydada cəzalandırılıb.

Fransanın bitməyən riyakarlığı

Parisin Cənubi Qafqazı müharibə ocağına çevirmək xülyası baş tutmayacaq

Belə ki, bütün zamanlarda ermənipərəst mövqeyini gizlətmədən Hayastana yardım edən Fransa fitnəkar siyasəti ilə həyrlərini ölmüş ümidlərini "dirçəltməyə" can atır. Paris Cənubi Qafqazda sabitliyin yenidən pozulması, regionun əvvəlki kimi müharibə ocağına çevrilməsi üçün hər yola əl atır. Fransa açıq şəkildə Azərbaycan əleyhinə mövqə tutduğunu nümayiş etdirir.

Rusiya davamlı sülhün təmin olunması üçün səylərini davam etdirəcək

Prezident İlham Əliyev Rusiya XİN-in Azərbaycan-Ermənistan münasibətlərinin normalaşdırılması üzrə xüsusi nümayəndəsini qəbul edib

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev sentyabrın 5-də Rusiya Federasiyasının Xarici İşlər Nazirliyinin (XİN) Azərbaycan-Ermənistan münasibətlərinin normalaşdırılması üzrə xüsusi nümayəndəsi İqor Xovayevi qəbul edib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, görüşdə regionda vəziyyət, Ağdam-Xankəndi və Laçın-Xankəndi yollarının açılması barədə müzakirələr aparıldı.

Dövlətimizin başçısı Azərbaycanın Qarabağ bölgəsinin erməni əhalisinin nümayəndələrinin reintegrasiya məsələləri ilə bağlı müzakirələrin aparılması üçün paytaxt Bakıya və ölkəmizin digər şəhərlərinə dəvət olunmasına baxmayaraq, onların bundan imtina etdikləri diqqətə çatdırıldı. İqor Xovayev Rusiyanın Azərbaycan ilə Ermənistan arasında münasibətlərin normalaşdırılması və regionda davamlı sülhün təmin olunması üçün səylərini bundan sonra da davam etdirəcəyini bildirdi.

Slovakiya Azərbaycan-Avropa İttifaqı əlaqələrinin inkişafına töhfə verir

Prezident İlham Əliyev Slovakiya parlamenti Sədrinin rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyətini qəbul edib

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev sentyabrın 5-də Slovakiya parlamentinin Sədri Boris Kolların rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyətini qəbul edib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, söhbət zamanı ikitərəfli əlaqələrin inkişafından məmnunluq ifadə olundu, energetika sahəsində əməkdaşlığın çox yaxşı səviyyədə olduğu qeyd edildi. Bu baxımdan Slovakiyanın "Həmrəylik Halqası" STRING layihəsində iştirakı əlaqələrimizin inkişafında çox mühüm rol oynadığını qeyd edildi.

Slovakiya nümayəndə heyətinin işğaldan azad edilmiş ərazilərimizə səfər edəcəyi məmnunluqla qeyd olundu və bunun həmin ərazilər

də həyata keçirilən genişmiqyaslı yenidənqurma və bərpa işləri ilə yaxından tanışlıq üçün yaxşı imkan yaradacağı bildirildi. Ağdam rayonunun Baş Qərənd kəndində Slovakiya tərəfindən həyata keçiriləcək "Smart village" - "Ağıllı kənd" layihəsinin önəmi vurğulandı.

Görüşdə Slovakiyanın Azərbaycan-Avropa İttifaqı əlaqələrinin inkişafına töhfə verdiyi bildirildi. Parlamentlərarası əməkdaşlıq məsələsinə toxunularaq Boris Kolların geniş nümayəndə heyəti ilə ölkəmizə səfərinin bu sahədə əməkdaşlığın genişləndirilməsi işinə töhfə verəcəyini əminliklə ifadə olundu.

Nikol Paşinyan Rusiyaya qarşı çıxır

Danışıqlar prosesini mənasız yərə uzadıb, güc toplamaq niyyətinə düşən "humanitar böhran" şousu yaradıb, bir nəticə əldə edə bilməyib rüsvay olan Nikol Paşinyan artıq gücünü itirib, hakimiyyətə nəzarət edə bilmir. Rusiya ilə münasibətləri korlayıb yeni dost axtaran Paşinyanın İtaliyanın "Le Repubblica" qəzetinə verdiyi açıqlamalar, Ermə-

nistanın üzvü olduğu KTMT-ni tənqid etməsi Rusiya sülhməramlı qüvvələrinin Qarabağdakı hərbi kontingentinin üzünə düşən vəzifələri yerinə yetirməkdə ittiham etməsi Ermənistanın rusiyapərəst qüvvələrinin daha da fəallaşmalarına səbəb olub. Paşinyanın açıqlamaları Robert Koçaryanın və Serj Sarkisyanın meydanlara qayıtmasına, onların

mitinqlərdə kütlə qarşısına çıxmalarına münbit şərait yaradıb. Hadisələrin gedişi göstərir ki, sentyabr ayı bu il də Ermənistan hakimiyyəti üçün düşüncəli olmayacaq. Hətta Paşinyan hakimiyyətinin ömrünü uzatmaq məqsədilə Azərbaycanla müharibə etmək istəmə belə, bu ona yaxşı heç nə vəd etmir.

Özünüifşa

Qarabağdakı ermənilər həm Ağdam-Xankəndi yolundan imtina etməklə, həm də Bakıdan göndərilən ərzağı qəbul etməməklə Ermənistan hakimiyyətinin oyununun alətinə çevrildiklərini aşkar nümayiş etdirirlər. Əslində, Ermənistan aqlaşmaz hərəkatları ilə "humanitar fəlakət" şousunu özü ifşa edir. Bununla göstərir ki, məqsəd sadəcə, Laçın-Xankəndi yolunun tam nəzarətsiz olması və bu yoldan istədikləri kimi istifadə edərək Qarabağa silah-sursat daşımaqla oradakı separatçıları silahlandırmaqdır. Buna çatma bilmədiklərini görəndə isə mövqelərini atəşə tutaraq təxribatlarını intensivləşdirirlər.

BBC erməni separatizmini müdafiə edir

Qərb mediası son vaxtlar ermənipərəst mövqə sərgiləyir. Onlar 30 il boyunca da zaman-zaman erməni faşizmini dəstəkləyiblər. Yəni bu, ilk dəfə deyil. Son günlərdə BBC-nin hazırladığı proqramda bu media qurumunun ermənipərəst mövqeyini açıq-aşkar görürük. Fransanın "Le Monde" qəzeti də Azərbaycanın guya Xankəndini blokada alma kimi absurd və əsassız xəbərlər yayımlayıb. Bunlar onu göstərir ki, Qərb mediası birləşərək ölkəmiz əleyhinə qarayaxma kampaniyası aparır.

BBC-nin Ermənistanın yalan təbliğat məşinının həyata keçirdiyi kampaniyada iştirak etməsi təəssüf doğurur. Nəzərə almaq lazımdır ki, bu media orqanı 30 il ərzində ermənilərin başımıza açdığı münasibətlərdən xəbərdar olduğu halda, hələ bir dəfə də təcavüzkar ölkənin işğal siyasətini pisləyən xəbər paylaşmayıb. Görünür, daim obyektivlikdən danışan BBC elə özü medianın tərəfsizliyinə xələl gətirir.

Yüksək texnologiyalar bağlara da gəlib çatdı

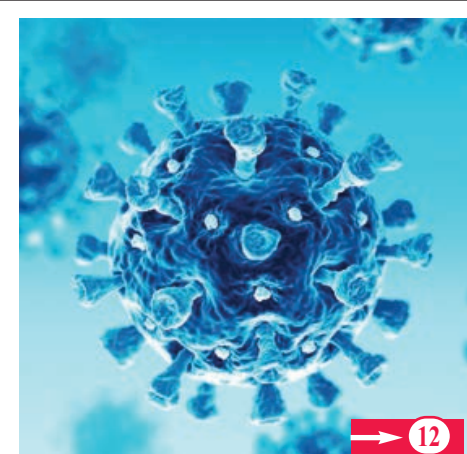

COVID-19-un yeni ştamları aşkarlanıb

Avqustun 9-da ÜST tərəfindən COVID-19 virusunun yeni ştamı (EG.5) "nəzarətdə saxlanılan variantlar" siyahısından çıxarılaraq "diqqət tələb edən" variantlar siyahısına daxil edilib. Bu dəyişiklik son həftələrdə "Eris" olaraq da adlandırılan EG.5 ştamının rastgəlmə tezliyinin dünyə miqyasında gün keçdikcə artması nəticəsində baş verib. Qeyd etmək lazımdır ki, EG.5 ştamının ən geniş yayıldığı ölkə Çindədir. İkinci yerdə ABŞ yer alıb və qeyd olunan

ştam hazırda bu ölkədə dominant ştam elan edilib.

EG.5 ştamı "Omikron"un XBB 1.9.2 xəttinin davamıdır. Yeni ştam XBB 1.9.2 ştamından və spayk zülalında XBB 1.9.2 ştamı ilə eyni amin turşu profilinə malik XBB.1.5 ştamından 1 mutasiya ilə fərqlənir. Bu mutasiya xəstəliyin gedişində, müalicəyə tabe olmasında və ya ötürülməliyində heç bir dəyişikliklə təzahür etməyib.

Yeni Qubadlı - Laçın avtomobil yolunun layihələndirilməsi və tikintisi ilə bağlı tədbirlər haqqında

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 32-ci bəndini rəhbər tutaraq **qərara alıram**:

1. Xudafərin - Qubadlı - Laçın avtomobil yolunun 33-cü km-dən başlayan yeni Qubadlı - Laçın avtomobil yolunun layihələndirilməsi və tikintisinin həyata keçirilməsi məqsədilə Azərbaycan Respublikasının 2023-cü il dövlət büdcəsində nəzərdə tutulmuş Azərbaycan Respublikası Prezidentinin ehtiyat fondundan Azərbaycan Avtomobil Yolları Dövlət Agentliyinə 20,0 (iyirmi) milyon manat ayrılınsın.

2. Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyi bu Sərəncamın 1-ci hissəsində göstərilən məbləğdə maliyyələşməni təmin etsin.

3. Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti bu Sərəncamdan irəli gələn məsələləri həll etsin.

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 5 sentyabr 2023-cü il

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2021-ci il 22 dekabr tarixli 1509 nömrəli Fərmanı ilə təsdiq edilmiş "Azərbaycan Respublikasının Xüsusi Rabitə və İnformasiya Təhlükəsizliyi Dövlət Xidmətinin strukturu"nda dəyişiklik edilməsi haqqında

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 32-ci bəndini rəhbər tutaraq **qərara alıram**:

1. Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2021-ci il 22 dekabr tarixli 1509 nömrəli Fərmanı (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2021, № 12, maddə 1374) ilə təsdiq edilmiş Əlavə 2 - "Azərbaycan Respublikasının Xüsusi Rabitə və İnformasiya Təhlükəsizliyi Dövlət Xidmətinin strukturu"nda dəyişikliklər təsdiq edilsin.

2. Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti bu Fərmandan irəli gələn məsələləri həll etsin.

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 5 sentyabr 2023-cü il

Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti

№ 302

QƏRAR

Bakı şəhəri, 4 sentyabr 2023-cü il

Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin "Coğrafi obyektlərin adlarının qeydiyyatı və uçotunun aparılması qaydası, coğrafi obyektlərin adları lüğətlərinə və soraq kitablarına dair tələblər, coğrafi obyektlərin adlarının dövlət kataloqunun yaradılması və aparılması qaydaları haqqında Əsasnamə"nin təsdiq edilməsi haqqında" 2008-ci il 6 may tarixli 108 nömrəli, "Avtomobil nəqliyyatı ilə müntəzəm şəhərdaxili (rayondaxili), şəhərlərarası (rayonlararası) və beynəlxalq marşrutlar üzrə sərnişin daşımalarına daşıyıcıların cəlb olunmasına dair müsabiqənin keçirilməsi Qaydası"nın təsdiq edilməsi haqqında" 2009-cu il 3 aprel tarixli 52 nömrəli, "Avtomobil nəqliyyatı ilə sərnişin və baqaj daşınması Qaydaları"nın təsdiq edilməsi haqqında" 2009-cu il 17 sentyabr tarixli 141 nömrəli, "Bədən tərbiyəsi və idmanla bağlı bəzi normativ hüquqi aktların təsdiq edilməsi haqqında" 2009-cu il 24 dekabr tarixli 198 nömrəli, "İdman mərc oyunlarının həyata keçirilməsi məqsədi ilə hüquqi şəxsin akkreditasiya olunması Qaydası"nın və "İdman mərc oyunlarının təşkil və keçirilməsi Qaydaları"nın təsdiq edilməsi haqqında" 2010-cu il 20 avqust tarixli 153 nömrəli və "Köçürülmə planı və ya köçürülmə təlimatını hazırlayan şəxs və ya təşkilatın seçilməsi üzrə müsabiqənin keçirilməsi Qaydası"nın təsdiq edilməsi haqqında" 2011-ci il 21 aprel tarixli 55 nömrəli qərarlarında dəyişiklik edilməsi barədə

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 119-cu maddəsinin səkkizinci bəndini rəhbər tutaraq, "Coğrafi obyektlərin adları haqqında", "Avtomobil nəqliyyatı haqqında", "Arıçılıq haqqında", "Bədən tərbiyəsi və idman haqqında", "Bank olmayan kredit təşkilatları haqqında", "Torpaqların dövlət ehtiyatları üçün alınması haqqında", "Fərdi məlumatlar haqqında", "Məişət zərəkətlərinin qarşısının alınması haqqında" və "İnvestisiya fondları haqqında" Azərbaycan Respublikasının qanunlarında dəyişiklik edilməsi barədə" Azərbaycan Respublikasının 2023-cü il 17 fevral tarixli 814-VIQD nömrəli Qanununun icrasını təmin etmək məqsədilə Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti **qərara alır**:

1. Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2008-ci il 6 may tarixli 108 nömrəli Qərarı (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2008, № 5, maddə 431; 2016, № 11, maddə 1924) ilə təsdiq edilmiş "Coğrafi obyektlərin adlarının qeydiyyatı və uçotunun aparılması qaydası, coğrafi obyektlərin adları lüğətlərinə və soraq kitablarına dair tələblər, coğrafi obyektlərin adlarının dövlət kataloqunun yaradılması və aparılması qaydaları haqqında Əsasnamə"nin 4.1-ci bəndinin birinci bəndində "kütləvi informasiya vasitələrini" sözləri "media subyektlərini" sözləri ilə əvəz edilsin.

2. Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2009-cu il 3 aprel tarixli 52 nömrəli Qərarı (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2009, № 4, maddə 270; 2016, № 4, maddələr 803, 813; 2017, № 4, maddə 649; № 5, maddə 979; 2018, № 7 (II kitab), maddə 1625, № 9, maddə 1919; 2019, № 1, maddə 160, № 12, maddə 2094; 2020, № 12 (II kitab), maddə 1614; 2021, № 4, maddə 411) ilə təsdiq edilmiş "Avtomobil nəqliyyatı ilə müntəzəm şəhərdaxili (rayondaxili), şəhərlərarası (rayonlararası) və beynəlxalq marşrutlar üzrə sərnişin daşımalarına daşıyıcıların cəlb olunmasına dair müsabiqənin keçirilməsi Qaydası"nda aşağıdakı dəyişikliklər edilsin:

2.1. 2.1-ci bəndin ikinci cümləsində "kütləvi informasiya vasitələrində" sözləri "mediada" sözü ilə əvəz edilsin;

2.2. həmin Qaydaya 7 nömrəli əlavə - "Avtomobil nəqliyyatı ilə marşrut üzrə sərnişin daşımalarına xidmətlərinin göstərilməsi haqqında müqavilə"nin 2.16-ci bəndində "kütləvi informasiya vasitələrini" sözləri "media" sözü ilə əvəz edilsin.

3. Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2009-cu il 17 sentyabr tarixli 141 nömrəli Qərarı (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2009, № 9, maddə 745; 2010, № 11, maddə 1041, № 12, maddə 1125; 2011, № 4, maddə 372; 2013, № 8, maddə 1025, № 12, maddə 1629; 2014, № 7, maddə 945, № 8, maddə 1014; 2016, № 2 (II kitab), maddə 354, № 3, maddə 592, № 4, maddələr 779, 804, 817, № 5, maddə 964; 2017, № 4, maddələr 633, 650, № 5, maddə 980, № 8, maddə 1609; 2018, № 4, maddə 806, № 5, maddə 1107, № 7 (II kitab), maddə 1625, № 9, maddə 1920, № 10, maddə 2175, № 11, maddələr 2443, 2444; 2019, № 1, maddə 161, № 3, maddələr 515, 569, № 12, maddə 2094; 2020, № 9, maddə 1239, № 10, maddələr 1281, 1291; 2021, № 4, maddə 411; 2022, № 4, maddə 383, № 9, maddə 1099, № 12, maddə 1552; Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2023-cü il 15 may tarixli 156 nömrəli Qərarı) ilə təsdiq edilmiş "Avtomobil nəqliyyatı ilə sərnişin və baqaj daşınması Qaydaları"nda aşağıdakı dəyişikliklər edilsin:

3.1. 4.12-ci bənddə "Azərbaycan Respublikasının kütləvi informasiya vasitələrində" sözləri "Azərbaycan Respublikasında yayımlanan media məhsullarında" sözləri ilə əvəz edilsin;

3.2. 4.13-cü bənddə "kütləvi informasiya vasitələri" sözləri "media" sözü ilə əvəz edilsin;

3.3. 11.1.8-ci bənddə "kütləvi informasiya vasitələri" sözləri "media" sözü ilə əvəz edilsin;

3.4. 13.3.4-cü bənddə "kütləvi informasiya vasitələrində" sözləri "media ilə" sözləri ilə əvəz edilsin;

3.5. 13.3.5-ci bənddə "kütləvi informasiya vasitələri" sözləri "media" sözü ilə əvəz edilsin.

4. Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2009-cu il 24 dekabr tarixli 198 nömrəli Qərarı (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2009, № 12, maddə 1073; 2010, № 4, maddə 354; 2014, № 9, maddə 1137; 2016, № 9, maddə 1585; 2017, № 3, maddə 495, № 4, maddə 643; 2020, № 10, maddə 1294; 2021, № 9, maddə 1087; 2022, № 8, maddə 1023) ilə təsdiq edilmiş "Ölkə ərazisində yayılan idman növlərinin və idman fənlərinin tanınması Qaydaları"nın 4.3-cü bəndində "kütləvi informasiya vasitələrində" sözləri "mediada" sözü ilə əvəz edilsin.

5. Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2010-cu il 20 avqust tarixli 153 nömrəli Qərarı (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2010, № 8, maddə 762; 2012, № 5, maddə 494; 2013, № 6, maddə 752; 2016, № 6, maddə 1187, № 8, maddə 1449, № 9, maddə 1564; 2017, № 3, maddə 483; 2018, № 9, maddə 1948; 2019, № 2, maddə 338; 2022, № 8, maddə 1000) ilə təsdiq edilmiş "İdman mərc oyunlarının təşkil və keçirilməsi Qaydaları"nın 10.12-ci bəndində "KİV-lə (kütləvi informasiya vasitələri ilə)" sözləri "media ilə" sözləri ilə əvəz edilsin.

6. Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2011-ci il 21 aprel tarixli 55 nömrəli Qərarı (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2011, № 4, maddə 370) ilə təsdiq edilmiş "Köçürülmə planı və ya köçürülmə təlimatını hazırlayan şəxs və ya təşkilatın seçilməsi üzrə müsabiqənin keçirilməsi Qaydası"nın 2.1-ci bəndinin birinci cümləsində və 3.16-ci bəndində "kütləvi informasiya vasitələrində" sözləri "mediada" sözü ilə əvəz edilsin.

Əli ƏSƏDOV,
Azərbaycan Respublikasının Baş naziri

Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti

№ 305

QƏRAR

Bakı şəhəri, 5 sentyabr 2023-cü il

Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin "Müfəssəl plan olmadığı və ya onun müddəti bitdiyi hallarda tikintiyə icazə verilməsi və ya məlumatlandırma icraatı məqsədləri üçün tikinti layihələrinin onların həyata keçiriləcəkləri ərazinin planlaşdırılması sənədlərinə (baş planlara və (və ya) ümumi planlara), habelə müfəssəl planın hazırlanması zamanı nəzərə alınan tələblərə uyğunluğunun müəyyənləşdirilməsi Qaydaları"nın təsdiq edilməsi haqqında" 2015-ci il 12 yanvar tarixli 6 nömrəli və "Tikintiyə icazənin qüvvədə olma müddətinin uzadılması ilə bağlı hallar"ın təsdiq edilməsi haqqında" 2016-cı il 5 iyul tarixli 264 nömrəli qərarlarında dəyişiklik edilməsi barədə

"Azərbaycan Respublikası Prezidentinin "Azərbaycan Respublikasının Şəhərsalma və Tikinti Məcəlləsinin təsdiq edilməsi, qüvvəyə minməsi və bununla bağlı hüquqi tənzimləmə haqqında" Azərbaycan Respublikasının 2012-ci il 29 iyun tarixli 392-IVQ nömrəli Qanununun tətbiqi barədə" 2012-ci il 4 sentyabr tarixli 695 nömrəli və "Tikinti işlərinin dayandırılması Qaydası"nın təsdiq edilməsi haqqında" 2015-ci il 22 may tarixli 533 nömrəli fərmanlarında dəyişiklik edilməsi barədə" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2023-cü il 30 mart tarixli 2081 nömrəli Fərmanının icrasını təmin etmək məqsədilə Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti **qərara alır**:

1. Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2015-ci il 12 yanvar tarixli 6 nömrəli Qərarı (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2015, № 1,

maddə 58, № 10, maddə 1210; 2016, № 2 (II kitab), maddə 364; 2017, № 3, maddə 515; 2018, № 5, maddə 1138, № 8, maddə 1819; 2019, № 7, maddə 1358, № 12, maddə 2074; 2020, № 6, maddə 812, № 10, maddə 1297; 2021, № 2, maddə 195, № 4, maddə 400) ilə təsdiq edilmiş "Müfəssəl plan olmadığı və ya onun müddəti bitdiyi hallarda tikintiyə icazə verilməsi və ya məlumatlandırma icraatı məqsədləri üçün tikinti layihələrinin onların həyata keçiriləcəkləri ərazinin planlaşdırılması sənədlərinə (baş planlara və (və ya) ümumi planlara), habelə müfəssəl planın hazırlanması zamanı nəzərə alınan tələblərə uyğunluğunun müəyyənləşdirilməsi Qaydaları"nda aşağıdakı dəyişikliklər edilsin:

1.1. 2.2-ci bəndə "Dövlət Turizm Agentliyinin" sözlərindən sonra ", Şuşa Şəhəri Dövlət Qoruğu İdarəsinin ərazisində Şuşa Şəhəri Dövlət Qoruğu İdarəsinin" sözləri əlavə edilsin;

1.2. 3.2-ci bəndə "inzibati ərazisində" sözlərindən sonra "(Şuşa Şəhəri Dövlət Qoruğu İdarəsinin razılığı ilə)" sözləri əlavə edilsin.

2. Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2016-cı il 5 iyul tarixli 264 nömrəli Qərarı (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2016, № 7, maddə 1344; 2019, № 7, maddə 1358; 2020, № 6, maddə 812) ilə təsdiq edilmiş "Tikintiyə icazənin qüvvədə olma müddətinin uzadılması ilə bağlı hallar"ın 2.1-ci bəndinə "həmin qərarın" sözlərindən sonra ", Şuşa Şəhəri Dövlət Qoruğu İdarəsinin Şuşa Şəhəri ərazisində yerləşən abidələrlə təhlükə yaradan işlərin məhdudlaşdırılması və ya dayandırılması ilə bağlı yazılı göstərişi olduğu halda, həmin göstərişin" sözləri əlavə edilsin.

Əli ƏSƏDOV,
Azərbaycan Respublikasının Baş naziri

Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti

№ 306

QƏRAR

Bakı şəhəri, 5 sentyabr 2023-cü il

Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin "Azərbaycan Respublikasında səfərbərlik hazırlığı və səfərbərlik haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun tətbiqi ilə əlaqədar bəzi normativ hüquqi aktların təsdiq edilməsi barədə" Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2006-cı il 5 yanvar tarixli 1 nömrəli, "Narkotik vasitələrin, psixotrop maddələrin və onların prekursorlarının qanunsuz dövriyyəsinə görə məsuliyyətə cəlb olunmuş şəxslərə qarşı preventiv tədbirlərin həyata keçirilməsi Qaydası"nın təsdiq edilməsi barədə" 2015-ci il 3 mart tarixli 54 nömrəli və "2016-2020-ci illər üçün İV/QİÇS-lə mübarizə üzrə Tədbirlər Proqramı"nın təsdiq edilməsi haqqında" 2016-cı il 17 fevral tarixli 63 nömrəli qərarlarında dəyişiklik edilməsi barədə

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 119-cu maddəsinin səkkizinci bəndini rəhbər tutaraq, "İpoteka haqqında", "Azərbaycan Respublikasında səfərbərlik hazırlığı və səfərbərlik haqqında", "Narkotik vasitələrin, psixotrop maddələrin və onların prekursorlarının dövriyyəsinə görə məsuliyyətə cəlb olunmuş şəxslərə qarşı preventiv tədbirlərin həyata keçirilməsi Qaydası"nda aşağıdakı dəyişikliklər edilsin:

1. Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2006-cı il 5 yanvar tarixli 1 nömrəli Qərarı (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2006, № 1, maddə 35; 2012, № 12, maddə 1370; 2017, № 4, maddə 620; 2022, № 8, maddə 974) ilə təsdiq edilmiş "Müharibə dövrünün ştatlarında nəzərdə tutulmuş hərbi vəzifələrdə hərbi xidmətkeçmə məqsədilə işə götürülməsi haqqında", "Dövlət borcu haqqında", "İnsanın immunitətsizliyi virusunun törətdiyi xəstəliklə mübarizə haqqında" və "Vətəndaşların müraciətləri haqqında" Azərbaycan Respublikasının qanunlarında dəyişiklik edilməsi barədə" Azərbaycan Respublikasının 2023-cü il 17 fevral tarixli 813-VIQD nömrəli Qanununun tətbiqi və Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2016-cı il 23 iyun tarixli 950 nömrəli Fərmanı ilə təsdiq edilmiş "Dövlət və bələdiyyə orqanlarında, dövlət və ya bələdiyyə mülkiyyətində olan və ya paylarının (səhmlərinin) nəzarət zərfi dövlətə və ya bələdiyyəyə məxsus olan hüquqi şəxslərdə və büdcə təşkilatlarında vətəndaşların müraciətləri ilə bağlı kargüzərliyin aparılması haqqında" Azərbaycan Respublikasının 2015-ci il 3 mart tarixli 54 nömrəli Qərarı (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2015, № 3, maddə 323; 2018, № 2, maddə 342; 2019, № 3, maddə 517) ilə təsdiq edilmiş "Narkotik vasitələrin, psixotrop maddələrin və onla-

1. Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2006-cı il 5 yanvar tarixli 1 nömrəli Qərarı (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2006, № 1, maddə 35; 2012, № 12, maddə 1370; 2017, № 4, maddə 620; 2022, № 8, maddə 974) ilə təsdiq edilmiş "Müharibə dövrünün ştatlarında nəzərdə tutulmuş hərbi vəzifələrdə hərbi xidmətkeçmə məqsədilə işə götürülməsi haqqında", "Dövlət borcu haqqında", "İnsanın immunitətsizliyi virusunun törətdiyi xəstəliklə mübarizə haqqında" və "Vətəndaşların müraciətləri haqqında" Azərbaycan Respublikasının qanunlarında dəyişiklik edilməsi barədə" Azərbaycan Respublikasının 2023-cü il 17 fevral tarixli 813-VIQD nömrəli Qanununun tətbiqi və Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2016-cı il 23 iyun tarixli 950 nömrəli Fərmanı ilə təsdiq edilmiş "Dövlət və bələdiyyə orqanlarında, dövlət və ya bələdiyyə mülkiyyətində olan və ya paylarının (səhmlərinin) nəzarət zərfi dövlətə və ya bələdiyyəyə məxsus olan hüquqi şəxslərdə və büdcə təşkilatlarında vətəndaşların müraciətləri ilə bağlı kargüzərliyin aparılması haqqında" Azərbaycan Respublikasının 2015-ci il 3 mart tarixli 54 nömrəli Qərarı (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2015, № 3, maddə 323; 2018, № 2, maddə 342; 2019, № 3, maddə 517) ilə təsdiq edilmiş "Narkotik vasitələrin, psixotrop maddələrin və onla-

nın prekursorlarının qanunsuz dövriyyəsinə görə məsuliyyətə cəlb olunmuş şəxslərə qarşı preventiv tədbirlərin həyata keçirilməsi Qaydası"nda aşağıdakı dəyişikliklər edilsin:

2.1. 2.1.5-ci bənddə "kütləvi informasiya vasitələrində" sözləri "mediada" sözləri ilə əvəz edilsin;

2.2. 4.2.8-ci və 4.5.5-ci bəndlərdə ismin müvafiq hallarında "kütləvi informasiya vasitələri" sözləri ismin müvafiq hallarında "media" sözləri ilə əvəz edilsin;

2.3. 4.13.1-ci bənddə "kütləvi informasiya vasitələri ilə" sözləri "mediada" sözü ilə əvəz edilsin.

3. Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2016-cı il 17 fevral tarixli 63 nömrəli Qərarı (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu 2016, № 3, maddə 590) ilə təsdiq edilmiş "2016-2020-ci illər üçün İV/QİÇS-lə mübarizə üzrə Tədbirlər Proqramı"nın həyata keçirilməsi üzrə Fəaliyyət Planı"nın 6.5.3-cü bəndində "Kütləvi informasiya vasitələri" sözləri "media" sözü ilə əvəz edilsin.

4. Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2015-ci il 3 mart tarixli 54 nömrəli Qərarı (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2015, № 3, maddə 323; 2018, № 2, maddə 342; 2019, № 3, maddə 517) ilə təsdiq edilmiş "Narkotik vasitələrin, psixotrop maddələrin və onla-

Əli ƏSƏDOV,
Azərbaycan Respublikasının Baş naziri

Energetika Nazirliyində İslam İnkişaf Bankının nümayəndə heyəti ilə görüş olub

Energetika naziri Pərviz Şahbazov ölkəmizdə səfərdə olan İslam İnkişaf Bankı qrupuna daxil olan İnvestisiya və İxrac Kreditlərinin Sığortası üzrə İslam Korporasiyasının rəhbəri Oussama Kaissinin rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyəti ilə görüşüb.

Nazirlikdən AZƏRTAC-a verilən məlumata görə, görüşdə Azərbaycanla İslam İnkişaf Bankı arasında uğurlu və səmərəli əməkdaşlığın həyata keçirildiyi vurğulanı, bankın ölkəmizdə müxtəlif sahələrdə, o cümlədən energetika sahəsində həyata keçirdiyi layihələrə verdiyi dəstək yüksək qiymətləndirilib. "Azərbaycan 2030: sosial-iqtisadi inkişafa dair Milli

Prioritetlər"dən irəli gələn strateji hədəflər, işğaldan azad edilmiş ərazilərdə reallaşdırılan layihələr və "yaşıl enerji" zonasının yaradılması, enerji səmərəliliyi, bərpaolunan enerji sahəsinin inkişafı istiqamətində görülən tədbirlər haqqında məlumat verilib, həmçinin qarşılıqlı maraqlı doğuran digər məsələlər barədə fikir mübadiləsi aparılıb.

Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti

№ 304

QƏRAR

Bakı şəhəri, 5 sentyabr 2023-cü il

Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2020-ci il 10 yanvar tarixli 4 nömrəli Qərarı ilə təsdiq edilmiş "Dövlət büdcəsinin gəlirlərinin, o cümlədən dövlət büdcəsinin qeyri-neft gəlirlərinin və dövlət büdcəsinin neft gəlirlərinin proqnozlaşdırılması Qaydası"nda dəyişiklik edilməsi haqqında

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 119-cu maddəsinin səkkizinci bəndini rəhbər tutaraq, "Azərbaycan Respublikasının Vergi Məcəlləsində dəyişiklik edilməsi haqqında" Azərbaycan Respublikasının 2023-cü il 24 fevral tarixli 829-VIQD nömrəli Qanununun icrasını təmin etmək məqsədilə Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti **qərara alır**:

Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2020-ci il 10 yanvar tarixli 4 nömrəli Qərarı (Azərbaycan Respublikasının

Qanunvericilik Toplusu, 2020, № 1, maddə 62; 2022, № 5, maddələr 550, 567; 2023, № 2, maddə 293, № 5, maddə 724) ilə təsdiq edilmiş "Dövlət büdcəsinin gəlirlərinin, o cümlədən dövlət büdcəsinin qeyri-neft gəlirlərinin və dövlət büdcəsinin neft gəlirlərinin proqnozlaşdırılması Qaydası"nın 4.10.11-ci bəndində aşağıdakı dəyişikliklər edilsin:

1. 3-cü abzasda (hər iki halda) "həmin ərazidən sərnişin və yük daşınması üçün istifadə edilən avtonəqliyyat vasitələrinin

sahibləri olan qeyri-rezident" sözləri "Azərbaycan Respublikasının ərazisində tranzit keçən xarici dövlətlərdə qeydiyyatda olan avtonəqliyyat vasitələrinin sahibləri və ya həmin nəqliyyat vasitəsinin idarə edən" sözləri ilə əvəz edilsin.

2. 3.4-cü abzasın sonunda nöqtəli vergiləşmə növü qərarı ilə əvəz olunsun və 3.5-ci abzas ləğv edilsin.

Əli ƏSƏDOV,
Azərbaycan Respublikasının Baş naziri

Milli Məclisin Sədri Sahibə Qafarova Slovakiya Milli Şurasının Sədri ilə görüşüb

Milli Məclisin Sədri Sahibə Qafarova sentyabrın 5-də ölkəmizdə səfərdə olan Slovakiya Respublikası Milli Şurasının sədri Boris Kolların rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyəti ilə görüşüb.

Milli Məclisin Mətbuat və İctimaiyyətə Əlaqələr Şöbə-sindən bildirilib ki, nümayəndə heyətinin səmimiyyətə salımlayan Milli Məclisin Sədri Qonaqları Slovakiya Respublikasının milli bayramı - Konstitusiyaya Günü münasibətilə təbrik edib, Azərbaycanla Slovakiya arasında mövcud olan dostluq və əməkdaşlıq münasibətlərindən söz açıb, iki ölkə arasında əlaqələrin uğurla inkişaf etdiyini, əlaqələrin bundan sonra da genişləndirilməsi üçün əlverişli imkanların olduğunu söyləyib.

Bu il diplomatik münasibətlərin qurulmasının 30-cu ildönümünü qeyd edəcək Azərbaycan ilə Slovakiya arasında əlaqələrin müsbət dinamikasından məmnunluğunu ifadə edən spiker, Milli Məclisin yaz sessiyasının sonuncu plenar iclasında ölkəmizin Slovakiya Respublikasında səfirliyinin təsis olunması haqqında qanun layihəsinin qəbul edildiyini diqqətə çatdırıb. Spiker səfirliyin açılmasının ikitərəfli münasibətlərin dərinləşməsinə müsbət təhvil verəcəyinə əminliyini ifadə edib.

Spiker Sahibə Qafarova iqtisadi münasibətlərdən danışıqdan Azərbaycanla Slovakiya

ya arasında yaradılmış birgə işçi qrupunun gələcək fəaliyyətinin ölkələrimiz arasındakı iqtisadi əməkdaşlığın dərinləşməsinə töhfə verəcəyini bildirib. Azərbaycanın Avropanın enerji təhlükəsizliyində oynadığı mühüm rolunu qeyd edən parlamentin spikeri ölkələrimiz arasında enerji sahəsində əməkdaşlığın perspektivlərindən danışdı, Slovakiyanın "Həmroylik Halqası" STRING layihəsindəki iştirakının gələcək əməkdaşlığımızda yeni səhifə açacağını deyib.

Six təmasların və mədəni əlaqələrin möhkəmləndirilməsi, iki ölkənin regionları arasında əlaqələrin qurulması və inkişafına toxunan spiker Sahibə Qafarova gələcəkdə Şuşa və Trençin şəhərlərinin qarşılıqlı şəhərlərə çevrilməsinin qarşılıqlı anlaşma və etimadın daha da möhkəmləndirilməsinə xidmət edəcəyinə inanımı ifadə edib.

Parlamentlararası əlaqələrin hazırkı vəziyyətini müsbət seçiyələndirən Sahibə Qafarova qanunverici orqanlar arasındakı əməkdaşlığın inkişafında parlamentlərin dostluq qruplarının üzünə düşən vəzifələrdən danışdı, dostluq

qruplarının müntəzəm qarşılıqlı səfərlərinin təşkil olunmasının, əməkdaşlığa dair geniş fikir mübadiləsinin aparılmasının vacibliyindən söz açıb.

Spiker hazırda regionda mövcud olan vəziyyət barədə qonağa məlumat verib. Ləçin yolu ətrafında Ermənistanın apardığı yalan və uydurma təbliğata diqqət çəkən Milli Məclisin Sədri vurğulayıb ki, Ləçin yolu açıq olub və indi də açıqdır. Orada hər hansı blokadanın söhbət gedə bilməz. Ləçin yolu Azərbaycanın qəzasıdır. Spiker Sahibə Qafarova Azərbaycanın Xankəndi şəhərinə və ətraf kəndlərə humanitar yüklərin daşınması üçün Ağdam-Xankəndi yolunu təklif etdiyini, amma təəssüf ki, Ermənistanın bu yoldan istifadə etmək istəmədiyini qonağına diqqətə çatdırıb. Qarabağda yaşayan erməni sakinlərin Azərbaycan vətəndaşları olduğunu bildiren Sahibə Qafarova xatırladı ki, onların Azərbaycanın ərazisində azad olmaları üçün Azərbaycanın əməkdaşlığına lazımı addımlar atılır. O qeyd edib ki, Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin də dəfələrlə dediyi kimi, Qarabağda yaşayan ermənilər bizim vətəndaşlarımızdır və Azərbaycan vətəndaşları hansı hüquqlara malikdirsə, ermənilər də o hüquqlara malik olacaqlar.

Azərbaycan parlamentində olmaqdan məmnunluğunu bildirən Boris Kollar ölkəmizə səfərinin məqsədi və Prezident İlham Əliyevlə bu gün keçirdiyi görüş barədə təəssüratlarını bölüşüb. Qonaq Azərbaycanla Slovakiya arasında münasibətlərin hazırkı durumundan məmnunluğunu bildirib, yüksək səviyyəli qarşılıqlı səfərlərin önəmini diqqətə çatdırıb. O, parlamentlararası əlaqələrin inkişafında qarşılıqlı səfərlərin intensivləşdirilməsinin və parlament komitələri arasında əlaqələrin inkişaf etdirilməsinin vacibliyindən də toxunub.

Söhbət zamanı Boris Kollar Azərbaycanla mövcud olan tolerantlıq və multikulturalizmin digər ölkələrə nümunə ola biləcəyini ifadə edib. Beynəlxalq hüququn və ədalətin Azərbaycanın tərəfində olduğunu vurğulayan qonaq, Ağdam rayonunda Slovakiya tərəfindən həyata keçiriləcək "Ağillı kənd" layihəsi barədə məlumat verib, ölkəmizin Azərbaycanın işğaldan azad olunduğu ərazilərinin bərpasında iştirakından məmnunluğunu bildirib. İqtisadi əlaqələrin inkişafından danışan Boris Kollar bu sahədə sahibkarlar arasındakı əməkdaşlığın genişləndirilməsinin perspektivləri barədə fikirlərini bölüşüb.

Görüşdə qarşılıqlı marağ doğuran digər məsələlər ətrafında da fikir mübadiləsi aparılıb.

"Azərbaycan"

Slovakiyanın Milli Şurasının Sədri Azərbaycana işgüzar səfərə gəlib

Slovakiya Milli Şurasının Sədri Boris Kolların başçılıq etdiyi nümayəndə heyəti sentyabrın 5-də Azərbaycana işgüzar səfərə gəlib.

Milli Məclisin Mətbuat və İctimaiyyətə Əlaqələr Şöbə-sindən verilən məlumata görə, Boris Kolları Heydər Əliyev Beynəlxalq Aeroportunda Milli Məclis Sədrinin müavini Fəzail İbrahimli, Milli Məclisin

Azərbaycan-Slovakiya parlamentlararası əlaqələr üzrə işçi qrupunun rəhbəri, deputat Anar Məmmədov və digər rəsmi şəxslər qarşılayıblar.

"Azərbaycan"

Slovakiya parlament nümayəndə heyəti Şəhidlər xiyabanını ziyarət edib

Azərbaycan Respublikasında səfərdə olan Slovakiya parlamentinin sədri Boris Kolların rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyəti sentyabrın 5-də Şəhidlər xiyabanını ziyarət edərək, ölkəmizin azadlığı və suverenliyi uğrunda mübarizədə canlarından keçmiş qəhrəman Vətən övladlarının xatirəsinə hörmətlə anıb, məzarları üzünə tər çiçəklər düzüb, "Əbədi məşəl" abidəsinin önünə ökəl qoyub.

Milli Məclisin Mətbuat və İctimaiyyətə Əlaqələr Şöbə-sindən verilən məlumata görə, sonrakı gündür nöq-

təsindən paytaxtımızın mənzərəsini seyr edən qonaqlara Şəhidlər xiyabanının tarixi və şəhərdə görülən abadlıq-quruculuq işləri barədə məlumat verilib.

Ziyarət zamanı nümayəndə heyətinin Milli Məclisin Sədr müavini Fəzail İbrahimli, Azərbaycan-Slovakiya parlamentlararası əlaqələr üzrə işçi qrupunun rəhbəri Anar Məmmədov və digər rəsmi şəxslər müşayiət ediblər.

"Azərbaycan"

Boris KOLLAR: "Slovakiya üçün Azərbaycanla yaxın əlaqələrinin olması çox önəmlidir"

"Azərbaycana səfərimin məqsədi iki ölkə arasında əlaqələrin daha da inkişafına töhfə verməkdir. Slovakiya və Azərbaycan arasında dostluq münasibətlərindən əlavə iqtisadi əlaqələri də yüksəltmək niyyətindəyəm".

AZƏRTAC xəbər verir ki, bunu Slovakiya Respublikası Milli Şurasının Sədri Boris Kollar jurnalistlərə açıqlamasında deyib.

O qeyd edib ki, Slovakiya tərəfindən Ağdam rayonunun Qərvənd kəndində "Ağillı kənd" proyektini hazırlayıb və bununla bağlı görüşlər olacaq.

"Azərbaycanla yaxın əlaqələrin olması bizim üçün çox önəmlidir. Ölkəmizlə ticari, eyni zamanda iqtisadi əlaqələri yeni mərhələyə daşımaq niyyətindəyəm", - deyərək Boris Kollar vurğulayıb.

MN: "Qeyri-qanuni erməni silahlı dəstələrinin fortifikasiya qurğuları quraşdırmasının qarşısı alınıb"

Sentyabrın 5-i saat 19:35 radələrində Rusiya sülhməramlı kontingentinin müvəqqəti yerləşdiyi Azərbaycan ərazisindəki qeyri-qanuni erməni silahlı dəstələri ordumuzun Xocavənd rayonu istiqamətində yerləşən mövqelərinin qarşısında uzunmüddətli fortifikasiya qurğularını quraşdırmağa cəhd göstəriblər.

Müdafiə Nazirliyindən AZƏRTAC-a bildirilib ki, Azərbaycan Ordusunun bölmələri tərəfindən görülən təxirəsalınmaz tədbirlər nəticəsində aparılan işlər dərhal dayandırılıb.

Aİ komissarı postmünaqişə mərhələsində bölgədə mövcud vəziyyət barədə məlumatlandırılıb

Sentyabrın 5-də Azərbaycan Respublikasının xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov Macarıstanın səfəri çərçivəsində Budapeştdə Avropa İttifaqının (Aİ) qonşuluq siyasəti və genişlənmə üzrə komissarı Oliver Varhelyi ilə görüşüb.

Xarici İşlər Nazirliyinin Mətbuat xidməti idarəsindən AZƏRTAC-a bildirilib ki, görüşdə Azərbaycan və Aİ arasında münasibətlər, o cümlədən regionda mövcud vəziyyət müzakirə olunub.

Nazir Ceyhun Bayramov Azərbaycan ilə Aİ arasında çoxşaxəli əməkdaşlıq gündəliyinin mövcudluğunu qeyd edərək, bu xüsusda bir sıra, o cümlədən siyasi, iqtisadi, ticarət, nəqliyyat, enerji təhlükəsizliyi və sair sahələrdə münasibətlərin inkişaf səviyyəsinin məmnunluq doğurduğunu bildirib. Azərbaycan və Aİ arasında imzalanması nəzərdə tutulan yeni hərtərəfli saziş layihəsinin əlaqələrin daha da inkişaf etdirilməsi istiqamətində mühüm rol oynaya biləcəyi diqqətə çatdırılıb.

Özünü enerji təhlükəsizliyi sahəsində birgə fəaliyyəti, habelə alternativ enerji resurslarının inkişaf etdirilməsinə nəzərdə tutulan Azərbaycan ilə Aİ arasında enerji sahəsində Strateji Tərəfdaşlığa dair Anlaşma Memorandumunun bu sahədə əməkdaşlıqda əhəmiyyəti vurğulayıb.

Bağlantılar sahəsində Azərbaycanın Orta dəniz - Trans-Xəzər Beynəlxalq Nəqliyyat Marşrutunun potensialının genişləndirilməsi istiqamətində irəli sürdüyü təşəbbüslərdən bəhs edən nazir

Ceyhun Bayramov bu xüsusda bölgədə bütün nəqliyyat və kommunikasiyaların, o cümlədən Zəngəzur dəhlizinin açılmasının prosesə əhəmiyyətli töhfə ola biləcəyini qeyd edib.

Ceyhun Bayramov həmçinin postmünaqişə mərhələsində bölgədə mövcud vəziyyət, Azərbaycan və Ermənistan arasında münasibətlərin normallaşması, sülh müqaviləsinin imzalanması, bölgədə yaşayan erməni əhalinin reintegrasiyası istiqamətində Azərbaycan tərəfindən atılan addımlar, habelə Ermənistanın sülh prosesinə xələf gətirən xəribratları haqqında qarşı tərəfi məlumatlandırılıb.

Görüşdə qarşılıqlı marağ doğuran digər məsələlər ətrafında fikir mübadiləsi aparılıb.

Macarıstan Milli Assambleyasının sədrinə bölgəmizdə davam edən mina təhdidi barədə məlumat verilib

Sentyabrın 5-də Azərbaycan Respublikasının xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov Macarıstana rəsmi səfəri çərçivəsində Macarıstan Milli Assambleyasının sədri Laslo Köver ilə görüşüb.

Xarici İşlər Nazirliyinin Mətbuat xidməti idarəsindən AZƏRTAC-a bildirilib ki, görüşdə iki ölkə arasında ikitərəfli, çoxtərəfli əməkdaşlıq gündəliyində duran aktual məsələlər, parlamentlararası əlaqələr, o cümlədən regionda mövcud vəziyyət müzakirə olunub.

Nazir Ceyhun Bayramov Azərbaycan və Macarıstan arasında müxtəlif, o cümlədən siyasi, iqtisadi, enerji təhlükəsizliyi, humanitar, təhsil, mədəniyyət və sair sahələr üzrə inkişaf edən əlaqələrin səviyyəsinin məmnunluq doğurduğunu qeyd edib.

Ölkələrimiz arasında son illərdə daha da intensivləşən yüksək səviyyəli səfərlərin münasibətlərin inkişafına daha da tökan verdiyi vurğulanıb. Sentyabrın 4-də xarici işlər nazirliyi arasında keçirilən Strateji Dialoqunun gələcək əməkdaşlıq istiqamətlərini

müəyyənləşdirilməsi və praktiki implementasiyası üçün faydalı olduğu qeyd edilib.

İkitərəfli münasibətlərin inkişaf dinamikasının davamı olaraq, bir sıra beynəlxalq təşkilatlar, xüsusilə də Türk Dövlətləri Təşkilatı çərçivəsində qarşılıqlı faydalı əməkdaşlığın mövcud olduğu diqqətə çatdırılıb. Əlaqələrin inkişafında mühüm əhəmiyyət kəsb edən parlament diplomatiyasının, o cümlədən parlamentlararası dostluq qruplarının fəaliyyətinin intensivliyinin daha da artırılmasının vacibliyi qeyd olunub.

Nazir Ceyhun Bayramov, həmçinin Ermənistanın 30 ilə yaxın müddətdə ərazilərimizin işğalının fəsadları, 2020-ci ildən sonra postmünaqişə dövründə bölgədə mövcud vəziyyət və yeni reallıqlar, işğaldan azad olunmuş ərazilərdə aparılan genişmiqyaslı bər-

pa və quruculuq işləri, Azərbaycan və Ermənistan arasında normallaşma və sülh prosesi barədə qarşı tərəfi ətraflı məlumatlandırılıb.

Sülh gündəliyinin təşəbbüskarı olan Azərbaycanın normallaşma prosesinin irəliləməsi istiqamətində göstərdiyi səylərə baxmayaraq, Ermənistanın ölkəmizin ərazi bütövlüyü və suverenliyinə qarşı hərbi-siyasi təxribatlarını davam etdirməsinin, Azərbaycan ərazilərində mövcud olan silahlı qüvvələrinin hələ də tam olaraq ölkəmizin ərazilərindən çıxarılmasının bölgədə dayanıqlı sülhün bərqərar olmasına maneə törətdiyi, əsas təhdid mənbəyi olduğu vurğulanıb. Bununla yanaşı, bölgəmizdə davam edən genişmiqyaslı mina təhdidi diqqətə çatdırılıb.

Azərbaycanın Qarabağ bölgəsində məskunlaşmış er-

məni sakinlərin cəmiyyətimizə reintegrasiya prosesinin tərkib hissəsi kimi onların tələbatlarının ödənməsi üçün Ağdam-Xankəndi yolunun inkişafına və buna paralel olaraq Ləçin yolundan istifadənin intensivləşməsi təklifinin rədd olunduğu qeyd edilib. Azərbaycan tərəfinin bu təkliflərinin rədd olunmasının, Ləçin yolu ətrafında hazırkı vəziyyətin heç də Ermənistanın iddia etdiyi kimi humanitar deyil, əksinə siyasi xarakter daşıdığı göstərdiyi bildirilib.

Milli Assambleyasının sədri Laslo Köver, Azərbaycan və Macarıstan arasında strateji xarakter daşıyan əlaqələrin inkişafına ali və yüksək səviyyəli təmasların, parlament sədrləri ilə yanaşı, parlament dostluq və ekspert qrupları arasında sıx əməkdaşlığın rolunun vacibliyini qeyd edib. Münasibətlərin daha da inkişaf etdirilməsi üçün perspektivlərin mövcudluğu, bu istiqamətlərdə imkanlardan istifadənin əhəmiyyəti vurğulanıb.

Görüşdə, həmçinin qarşılıqlı marağ doğuran digər ikitərəfli və regional məsələlər ətrafında fikir mübadiləsi aparılıb.

Azərbaycanın xarici işlər naziri Xorvatiyaya rəsmi səfərə yola düşüb

Sentyabrın 5-də Azərbaycan Respublikasının xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov Xorvatiya Respublikasına rəsmi səfərə yola düşüb.

Xarici İşlər Nazirliyinin Mətbuat xidməti idarəsindən AZƏRTAC-a bildirilib ki,

səfər çərçivəsində nazir Ceyhun Bayramov ilə Xorvatiya xarici və Avropa işləri naziri Qordan Qriç Radman və Xorvatiyanın digər yüksək vəzifəli rəsmi şəxsləri arasında görüşlərin keçirilməsi nəzərdə tutulub.

Səfər zamanı həmçinin nazir Ceyhun Bayramovun Cənubi Qafqazda təhlükəsizlik problemləri və Azərbaycan ilə Xorvatiya arasında əməkdaşlıq perspektivlərinə həsr olunmuş "dəyirimi masa" müzakirələrində iştirakı və çıxışı gözlənilir.

Zakir HƏSƏNOV: "Pakistanda helikopter qəzasında hərbi qulluqçuların şəhid olması bizi dərinəndən kədərləndirir"

Azərbaycan Respublikasının müdafiə naziri general-polkovnik Zakir Həsənov Pakistan İslam Respublikası Birləşmiş Qərargah Rəisliyi Komitəsinin sədri general Sahir Şamşad Mirzəyə başsağlığı ünvanlayıb.

Nazirlikdən AZƏRTAC-a bildirilib ki, başsağlığında deyilir: "Bələcistan əyalətinin Qvadar şəhərində helikopterin qəzaya uğraması nəticəsində qardaş Pakistan Hərbi Dəniz Qüvvələrinin hərbi qulluqçularının şəhid olması haqqında məlumat mənə dərinəndən kədərləndirir.

Hələkətlərə rəhmət deyilir, onların yaxınlarının dərdlərinə şərik olub, ailələrinə dərin hüznlə başsağlığı verir və Allahdan səbir diləyirik. Ruhları şad, xatirələri əziz olsun.

Allah rəhmət eləsin".

UNESCO Qərbi Azərbaycan İcmasının çağırışını müsbət cavablandırılıb

BMT-nin Təhsil, Elm və Mədəniyyət Təşkilatı (UNESCO) Qərbi Azərbaycan İcmasının çağırışına müsbət cavab verib. Bu barədə AZƏRTAC-a Qərbi Azərbaycan İcmasından məlumat verilib.

Xatırladaq ki, Qərbi Azərbaycan İcması UNESCO ilə predmetli dialoq çərçivəsində konkret mövzuları təşkilat rəhbərliyinə təqdim etmiş və mədəni irsin qorunması sahəsində icmalara müvafiq rol taniyan beynəlxalq konvensiyalara uyğun olaraq, potensialın gücləndirilməsi sahəsində UNESCO-nun praktiki yardımlarını xahiş etmişdi.

UNESCO bu günlərdə icmaya cavab məktubu göndərərək mədəni irsin qorunması sahəsində icmanın çağırışına uyğun olaraq müvafiq addımlar atacağıni bildirib və potensialın gücləndirilməsi sahəsində dəstək göstərmək barədə

icmanın xahişinə müsbət cavab verib. İcma Ermənistandakı Azərbaycan mədəni irsinin qorunması ilə bağlı imkanların artırılması, o cümlədən miasir metodologiya əsasında mədəni abidələrin reyestrinin aparılması, onların vəziyyətinin qiymətləndirilməsi və bərpası üçün lazım olan addımların müəyyənləşdirilməsi üçün UNESCO ilə praktiki əməkdaşlıq davam etdirəcək.

Dünya ermənilərin mina terrorunu görmür?

İki il qabaq, 2020-ci ilin sentyabrında İkinci Qarabağ müharibəsi Ermənistanın təxribatı nəticəsində başladı. Qırx dörd gün davam edən müharibənin ön cəbhəsində, döyüş meydanlarında Ermənistan silahlı qüvvələri Azərbaycan Ordusunun gücünü gördü. Ermənistanın otuz ilə yaxın işğal altında saxladığı Azərbaycan ərazilərini - Qarabağ və Şərqi Zəngəzur torpaqlarını qəhrəman ordumuz döyüşərək azad etdi. Bu möhtəşəm zəfərdən sonra: "İllərin həsrəti bitdi" dedik. Azərbaycan dövləti həmin ərazilərdə müharibədən dərhal sonra quruculuq, tikinti-bərpa işlərinə başladı.

Ermənistan otuz ilə yaxın müddət ərzində Azərbaycanın işğal altında saxladığı torpaqlarında tikinti işləri aparmayıb. İşğalçı dövlət yaxşı bilib ki, özünün ərazilərində sonsuzadək at oynada bilməyəcək. Azərbaycan dövləti və xalqı o yerləri istər sülh, istərsə də müharibə yolu ilə geri qaytarmaq qüdrətinə sahibdir. Təvazükar Ermənistan əsl sahiblərinin bir gün mütləq göləcəklərini, işğala son qoyacaqlarını və bu yerlərdə yenidən məskunlaşacaqlarını nəzərə alıb Qarabağ və Şərqi Zəngəzur ərazilərini mina tarlasına çevirdi.

Bununla yanaşı, İkinci Qarabağ müharibəsində biabırçı məğlubiyyətdən sonra da Ermənistan Azərbaycanın işğaldan azad etdiyi ərazilərdə mərkəzi planlarını həyata keçirdi. İşğalçı dövlət Qarabağ və Şərqi Zəngəzurdə mina terrorunu davam etdirdi. Vandal ermənilər tərəfindən həmin yerlərə yeni minalar basdırıldı. Beləliklə, uzun illərin nisgəlinin bitdiyini düşünən, doğma torpaqlarını görməyə can atan neçə-neçə azərbaycanlını sevinci yasa döndü. Erməni vandallarının işğal illərində xarabalığa çevirdikləri dədə-baba yurdunu, evinin qalıqlarını, doğmalarının məzarlarını görməyə gəndələr Ermənistanın mina terrorunun qurbanına çevrildilər.

İşğaldan azad edilmiş ərazilərə yaxın yerlərdə yaşayan mülki şəxslər də kənd təsərrüfatı işləri ilə məşğul olduqları, mal-qara otardıkları zaman minaya düşərək həlak oldular. Qeyd edək ki, Minatəmizləmə Agentliyinin İdarə Heyətinin sədri Vüqar Süleymanov verdiyi məlumata görə, İkinci Qarabağ müharibəsindən sonra 305 nəfər mina qurbanı olub, onlardan 57 nəfəri həyatını itirib, qalanları müxtəlif dərəcəli bədən xəsarətləri alıb.

Nəzərə çatdırmaq ki, Azərbaycan Respublikasının Minatəmizləmə Agentliyi (ANAMA) işğaldan azad edilmiş ərazilərdə minatəmizləmə əməliyyatlarını diqqətlə həyata keçirir. Minatəmizləmə Agentliyinin İdarə Heyətinin sədri bildirdi ki, İkinci Qarabağ müharibəsindən keçən müddətdə 96 min hektardan çox ərazi minalardan təmizlənib. Vüqar Süleymanov indiyədək 30 minə yaxın piyada əleyhinə, 17 minə yaxın tank əleyhinə, 17 minə 40 minə yaxın partlamamış hərbi sursat tapılaraq zərərsizləşdirildiyini deyib.

Azərbaycan Respublikasının Minatəmizləmə Agentliyi (ANAMA) işğaldan azad edilmiş ərazilərdə həyata keçirilən minatəmizləmə əməliyyatları barədə həftəlik məlumatda avqustun 28-dən sentyabrın 3-dək Tərtər, Ağdam,

Xocavənd, Laçın, Füzuli, Şuşa, Qubadlı, Cəbrayıl və Zəngilan rayonlarının ərazilərində aparılmış minatəmizləmə əməliyyatları zamanı piyada əleyhinə 68, tank əleyhinə 26 mina və 160 partlamamış hərbi sursat aşkarlanaraq zərərsizləşdirildi. Bildirildi ki, həftə ərzində 1069,2 hektar ərazi mina və partlamamış hərbi sursatdan təmizlənib.

Azərbaycan Respublikası Minatəmizləmə Agentliyinin icra olunan əməliyyatlar barədə aylıq məlumatında işğaldan azad edilmiş ərazilərdə minatəmizləmə fəaliyyətinə cəlb olunmuş qurumlar tərəfindən avqust ayında 5 min 264,14 hektar ərazi mina və partlamamış hərbi sursatdan təmizləndiyi qeyd edilib. Tərtər, Ağdam, Kəlbəcər, Xocalı, Xocavənd, Şuşa, Laçın, Füzuli, Qubadlı, Cəbrayıl və Zəngilan rayonlarında icra olunan əməliyyatlar nəticəsində ümumilikdə 972 piyada əleyhinə, 1020 tank əleyhinə mina, 1121 partlamamış hərbi sursat aşkarlandı.

Azərbaycan ardıcıl olaraq həyata keçirdiyi qətiyyətli tədbirlərdə təsdiq edir ki, öz süverən ərazisində düşmənin meydan sulamasına, yeni təxribatlar törətməsinə imkan verməyəcək. Aprelin 23-də Ermənistanla sərhəddə La-

çın rayonu ərazisində Həkəri çayının üzərində Laçın dövlət sərhəddindən buraxılış məntəqəsini yaratması, dövlət sərhəddində bayrağını ucaltması da bunun bariz nümunəsidir. Sərhəd-buraxılış məntəqəsi Azərbaycan ərazisində qeyri-qanuni dislokasiya olunmuş 10 minə yaxın hərbiçinin rotasiyasının, həmçinin silah, sursat, mina və xarici terrorçuların daşınmasının, ərazidən təbii sərvətlərin qanunsuz çıxarılmasının qarşısının alınmasında əhəmiyyəti böyükdür.

Azərbaycanın öz ərazisində, Laçın-Xankəndi yolunun başlanğıcında nəzarət-buraxılış məntəqəsini qurması hələ də illüziyalara qapılan, gərdəyə yaranmış yeni reallıqlarla barışmayan Ermənistanın və onu himayə edənlərin yuxurlarını səs-küy salmağa, böhtan atmağa çatır. Ölkəmizi guya Ermənistanla sərhəddə vəziyyəti gərginləşdirməkdə, Qarabağ bölgəsində humanitar böhran yaratmaqda təqsirləndirməyə çalışırlar. Ancaq cəhdləri gözlədikləri nəticəni vermədi. Ermənistanın Xankəndi və ətraf kəndlərdə "humanitar blokada" yaşaması oyunu da baş tutmadı.

Zöhrə FƏRƏCOVA,
"Azərbaycan"

Özünüifşa

Dünya Qarabağın erməni əhalisinin "humanitar fəlakət"dən əziyyət çəkdiyi ilə bağlı iddialarının tamamilə yalan olduğuna şahidlik edir

Ermənistan Vətən müharibəsindəki ağır məğlubiyyətdən sonrakı üç il ərzində müxtəlif məzmunlu şoularını davam etdirir. Elə neçə aydır Azərbaycanın Laçın-Xankəndi yolunda, beynəlxalq hüquq çərçivəsində sərhəd-buraxılış məntəqəsini qurmasından sonra yaratdığı "humanitar fəlakət" səhnəçisi də bu qəbildəndir.

Dünya artıq Hayastanın Xankəndidə yaşayan ermənilərin "humanitar fəlakət"dən əziyyət çəkdiyi ilə bağlı iddialarının tamamilə yalan olduğuna şahidlik edir. Çünki Azərbaycanın erməni əhalisinin belə bir durumu olsaydı, Qızıl Aypara Cəmiyyətinin yardımını qoxdan qəbul edərdi. 40 ton un artıq 9 gündür ki, Ağdam-Xankəndi yolunda Rusiya sülhməramlı kontingentinin postunun qarşısında gözləyir. Avqustun 29-dan Qızıl Aypara Cəmiyyətinin əməkdaşları və könüllülər bu ərazidə qurulmuş qadırlarda gecələyirlər. Onlar ərzaq yükləri Xankəndidə yaşayan erməni sakinlərə çatdırılana qədər orada qalmağa davam edəcəklər.

Qarabağdakı ermənilər həm Ağdam-Xankəndi yolundan imtina etməklə, həm də Bakıdan gəndirilən ərzağı qəbul etməməklə Ermənistan hakimiyyətinin oyununun altınını çevrildiklərini aşkar nümayiş etdirirlər. Əslində, Ermənistan ağılasığmaz hərəkətləri ilə "humanitar fəlakət" sousunu özü ifşa edir. Bununla göstərir ki, məqsəd sadəcə Laçın-Xankəndi yolunun tam nəzarətsiz olması və bu yoldan istədikləri kimi istifadə edərkən Qarabağ silah-sursat daşımaları oradakı separatçılara silahlandırmaqdır. Buna çatma bil-mədiklərini görəndə isə mövqelərini atəşə tutaraq, təxribatlarını intensivləşdirirlər.

Xankəndidəki ermənilər mövcud reallığı qəbul etməlidirlər

Milli Məclisin deputatı Azər Badamov qeyd edir ki, Bakıdan gəndirilmiş yardımın separatçılar tərəfindən qəbul edilməməsi Xankəndidə və ətraf yaşayış məntəqələrində heç bir humanitar böhran olmadığını göstərir.

Qızıl Aypara Cəmiyyətinin nümayəndələrinin 9 gün ərzində Ağdam yolunda Xankəndiyə girişi gözləməsi Ermənistanın və separatçıların yaratdığı saxta "humanitar şou"nu ifşa edib: "Qızıl Aypara Cəmiyyəti göndərdiyi yardımın olduğunu açıq şəkildə bildirdiyi təqdirdə Ermənistanın gəndirilən 21 avtomobildə nə olduğu heç kimə məlum deyil və bu günə qədər yük maşınları açılıb ictimaiyyətə göndərilməyib. Avtomobillərdə ərzaq olsaydı, maşınlarda soyuducular gəcə-gündüz işləməli idi, ya da ərzaqlar qoxdan xarab olmalıydı. Amma humanitar yardım adı altında bu saxta şounun aylarla davam etməsi avtomobillərdə heç bir ərzaq olmadığını və bu yüklərin separatçılara, qanunsuz silahlıların təminatı üçün nəzərdə tutulduğunu göstərir".

Azərbaycan bu məsələ ilə bağlı mövqeyini dəfələrlə açıq şəkildə bəyan edib. Laçın yolundan ancaq Ağdam-Xankəndi yolu açıldıqdan sonra Azərbaycanın sərhəd, gömrük və vergi qanunvericiliyinin tələblərinə riayət olunmaqla istifadə edilə bilər. Bu yolla Ermənistanın idxal olunan bütün mallara Azərbaycanın digər sərhəd məntəqələrində olduğu kimi, gömrük rüsumları və vergilər tətbiq olunmalıdır. Ermənistanın 30 ildə Ermənistan büdcəsinə vergi ödəməklə Qarabağda fəaliyyət göstərirlər. Bu da Azərbaycanın dövlət büdcəsinin ödənilməli olan milyonlarla dollar vəsaitdən məhrum olması deməkdir. Azərbaycan ermənilərin özbaşınalıklarına son qoyur. Bundan sonra bütün idxal-ixrac və satış prosesləri dövlətimizin qanunlarına uyğun aparılacaq. Ermənistanın Qarabağda malların idxalı üçün ermənilərin Azərbaycanın vergi orqanlarında qeydiyyat keçməsi vacibdir. Ermənistan və

separatçılar bilməlidirlər ki, əvvəllər olduğu kimi, Laçın yolu ilə Qarabağa nə gəldi daşmaq dövrü başa çatıb. Amma Laçın yolu Beynəlxalq Qırmızı Xaç Komitəsinin təşkilatçılığı ilə mülki insanların, dərmanların və digər zəruri vasitələrin daşınmasına açıqdır. Hər gün bu yoldan Qarabağdakı erməni sakinlər qaydalar çərçivəsində keçə bilirlər.

Deputat deyir ki, Qarabağın bəzi yaşayış məntəqələrində yaşayan erməni sakinlərinin əsas təminatı Ağdam-Xankəndi yolu ilə olmalıdır. "Ona görə də Azərbaycanın ilk şort olaraq Ağdam-Xankəndi yolu açıldıqdan sonra Laçın yolunda hərəkətin qaydalarına uyğun bərpa olunacağını bəyan edib. Xankəndi Azərbaycanın ərazisidir və bura sərbəst daşınacaq bütün yüklər Ağdam və ölkəmizin digər daxili yolları vasitəsilə baş tutmalıdır. Separatçılar və Xankəndidəki ermənilər mövcud reallığı birmənalı şəkildə qəbul etməlidirlər. Kimlərsə Azərbaycanın qanunları əsasında yaşamağa davam etmək istəmirsə, ərazilərimizi vaxtında tərk edə bilərlər. Əks halda bütün separatçılar qanunlarımız qarşısında cavab verməli olacaqlar", - deyər Azər Badamov əlavə edib.

Qarabağda yaşayan ermənilərin Azərbaycana reinteqrasiyasının ləbib olduğu vurğulayan A.Badamov onu da bildirib ki, ermənilər Bakı ilə danışıqlar aparmaq istədiklərini bildirməli və reinteqrasiya ilə bağlı məsələlər müzakirə olunmalıdır. Bu proses olmadan Qarabağdakı ermənilər göləcəyi yoxdur. Ermənilər mövcud reallığı nə qədər tez dərk etsələr, bu onların özləri üçün yaxşı olar. Bu məsələdə Azərbaycan heç bir güzəştə getməyəcək.

Əsmər QARDAŞXANOVA,
"Azərbaycan"

İƏT işğaldan azad olunmuş Azərbaycan ərazilərində əldə etdikləri faktlara dair hesabat hazırlayacaq

Azərbaycan Respublikası Minatəmizləmə Agentliyinin (ANAMA) İdarə Heyəti sədrinin müavini Samir Poladov ölkəmizdə səfərdə olan İslam Əməkdaşlıq Təşkilatının Müstəqil Daimi İnsan Hüquqları Komissiyasının (İƏT MDİHK) nümayəndə heyəti ilə görüş keçirib.

ANAMA-dan AZƏRTAC-a bildirdilər ki, Samir Poladov ölkəmizin işğaldan azad edilmiş ərazilərində mövcud mina və partlamamış hərbi sursat problemi, həmin problemin insan həyatına qarşı törətdiyi ciddi təhdid, ərazilərin bərpa və yenidən qurulması işlərinə yaratdığı maneələr, eləcə də mina təhlükəsi ilə mübarizə istiqamətində icra edilən fəaliyyət barədə qarşı tərəfə məlumat verib.

Nümayəndə heyəti Gəncə şəhərinə səfərləri zamanı Vətən müharibəsi dövründə düşmənin raket hücumlarına məruz

qalmış yaşayış ərazisinə baş çəkdiklərini, gördüklərindən dəhşətə gəldiklərini ifadə ediblər. Habelə səfər çərçivəsində Ağdam və Füzuli rayonlarında dini, mədəni və tarixi abidələrin, azərbaycanlılara məxsus qəbiristanlıqların dağıdılması, əsasən mülki təyinatlı ərazilərin minalar-

la ciddi şəkildə çirkləndirilməsinin şahidi olduqlarını bildirdilər.

Həmçinin işğaldan azad olunmuş Azərbaycan ərazilərində əldə etdikləri faktlara dair müvafiq hesabat hazırlayaraq beynəlxalq ictimaiyyətə təqdim edilməsi niyyətində olduqlarını vurğulayıblar.

Bakıda İslam Əməkdaşlıq Təşkilatına üzv dövlətlərin əmək nazirlərinin konfransı keçiriləcək

İslam Əməkdaşlıq Təşkilatına (İƏT) üzv dövlətlərin əmək nazirlərinin növbəti - 5-ci konfransının bu il Bakıda keçiriləcəyi nəzərdə tutulur. Bu barədə İƏT-in nümayəndə heyəti ilə Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyində keçirilən görüşdə bildirilib.

Əmək və əhalinin sosial müdafiəsi nazirinin müavini Anar Kərimov Azərbaycanın ötən dövrdə İƏT-ə, eləcə də müsəlman ölkələrinin birləşdirən digər mətbəh qurumlarına uğurlu əməkdaşlıq təcrübəsini diqqətə çatdırıb. Ölkəmizin islam ələmi ilə qarşılıqlı faydalı münasibətlər qurduğu,

dünyada islam həmrəyliyinin güclənməsinə mühüm töhfələr verdiyi bildirilib.

Nazirliyin İctimaiyyətlə əlaqələr şöbəsinin AZƏRTAC-a verilən məlumata görə, İƏT-ə üzv dövlətlərin əmək nazirlərinin 2-ci konfransının da Bakıda təşkil edildiyi qeyd olunub. Vurğulanıb ki, həmin

konfrans çərçivəsində Prezident İlham Əliyev mənzil-qərarı Bakıda olmaqla İƏT-in Əmək Mərkəzinin yaradılması təşəbbüsünü irəli sürüb və təşəbbüs İƏT-ə üzv ölkələr tərəfindən yekdilliklə dəstəklənib.

Ötən dövrdə İƏT-in Bakıda Əmək Mərkəzinin yaradılması istiqamətində ölkəmiz tərəfindən aparılan işlərdən bəhs olunub. Həmin mərkəzin təşkilatı üzv ölkələr arasında əməkdaşlığın daha da güclən-

məsində mühüm rol oynayaçağı vurğulanıb.

İslam ölkələri arasında əmək, məşğulluq və sosial müdafiə sahələrində əlaqələrin genişlənməsində İƏT-ə üzv ölkələrin əmək nazirləri konfranslarının xüsusi əhəmiyyəti qeyd olunub. Bakıda keçiriləcək növbəti konfransın bu sahədə mühüm irəliləyişə imkan yaradacağı bildirilib.

Görüşdə konfransın təşkilatı məsələləri müzakirə edilib, müvafiq razılaşma sənədi imzalanıb.

Nikol Paşinyan Rusiyaya qarşı çıxır

Ermənistan vaxtaşırı atəşkəsi pozması da baş nazirə müxalif olan qüvvələrin, hərbi-siyasi müxaliflərin növbəti avartürası hesab etmək olar. Revansistlərin sərhəddə təxribat törədərək ölkədə yeni müharibə gərginliyi yaratmaqda niyyətləri vəziyyəti daha da gərginləşdirmək, bu yolla narazı qüvvələrin sayını artırmağa nail olmaqdır. Onların məqsədi 44 günlük müharibədə hərbi gücünü tamamilə itirib, hakimiyyətə nəzarət etməkdir. Rusiya ilə münasibətləri korlayıb yeni dost axtaran Paşinyanın İtaliyanın "La Repubblica" qəzetinə verdiyi açıqlamalar, Ermənistanın üzvü olduğu KTMT-ni tənqid etməsi, Rusiya sülhməramlı qüvvələrinin Qarabağdakı hərbi kontingentinin üzünə düşən vəzifələri yerinə yetirməməkdə itiham etməsi Ermənistanın rusiyapərəst qüvvələrin daha da fəallaşmalarına səbəb olub. Paşinyanın açıqlamaları

Robert Koçaryanın və Serj Sarkisyanın meydanlara qayıtmalarına, onların mitinqlərdə kütlə qarşısına çıxmalarına münbit şərait yaradıb. Hadisələrin gedişi göstərir ki, sentyabr ayı bu il də Ermənistan hakimiyyəti üçün düşürlü olmayacaq. Hətta Paşinyan hakimiyyətinin ömrünü uzatmaq məqsədilə Azərbaycanla müharibə etmək istəməsi belə bu, ona yaxşı heç nə vəd etmir. Ermənistanın hərbi "elitəsi" mətbuata verdiyi açıqlamalarda aydın şəkildə bildirir ki, əgər Nikol belə oyunbazlığa əl atarsa, Qafanı və Məğrini də öldürsün...

Nikol Qarabağa nəzarətə diqqətini qoruyub saxlayıb. Qarabağda separatçılar arasında qarşıdurmanın on yüksək həddə çatdığı müşahidə olunmaqdadır. Əlində milyardları olan Ruben Vardanyan qeyri-qanuni silahlı dəstə yaradıb əhalini qorxu altında saxlayıb. Separatçıların başçısı Araik Arutyunyanın onun birbaşa təzyiqi ilə "istefa" verməsi mübahisə doğurmayan faktdır. Ruben Vardanyan dəfələrlə mətbuata açıqlama verərək Araik Arutyunyanın istefa verməyəcəyi təqdirdə məsələyə "özünün qarşacağını" bildirmişdir...

Araikin "istefa"sından sonra Ruben Vardanyan daha aktiv "fəaliyyət" göstərmək imkanında olub. Azərbaycanın qarabağlı vətəndaşlarına sovgat göndərdiyi yük maşınlarının

qarşısını da ona tabe olan silahlı dəstə kəsib.

Vardanyanın bu özbaşına hərəkəti isə ona yaxşı heç nə vəd etmir. Azərbaycan ərazisində qanunsuz silahlı dəstə saxlamaq, dövlət orqanlarının fəaliyyətinə mane olmağın bəddəlini rusiyalı milyarderin azadlığı ilə ödəyəcəyi şübhə doğurmur. Hadisələrin gedişi deməyə əsas verir ki, sentyabr ayında Xankəndidə gərginlik pik həddinə çatacaq. Separatçı rejimin sabiq "müdfəi naziri" Samvel Babayan sentyabrın 8-i saat 10:00-a mitinq təyin edib. Hələlik görünən budur ki, "haqq yoluna qayıdan" Samvel Babayan reallıqları daha düzgün dəyərləndirməyib bacarmır. Özüni son zamanlar Azərbaycana reinteqrasiya tərəfdarı kimi göstərən Babayan Ağdam-Xankəndi yolunu bloklayan separatçı rejimin hazırkı "rəhbərliyi"ni qarşı açıq mübarizəyə keçib. Babayan Ağdam-Xankəndi yolunun açılması məqsədilə rəsmi Bakı ilə danışıqlar aparılmasının tərəfdarıdır. O, əhaliyə müraciətində deyir: "Qarabağda baş verənlərin əsas

məqsədi Ermənistan hakimiyyəti dəyişməkdir. Onlar bunu gizlətmir və bildirlər ki, Ermənistan hakimiyyəti dəyişənə qədər insanlar "aclığa" dözməlidir. Onlar küçələrə çıxmalı və öz rəhbərlərini seçməlidir. Əks təqdirdə məhv olacaqdır".

Mitinq çıxacaq reinteqrasiya tərəfdarlarına hadisələrin gedişi zamanı Vardanyanın silahlı qoçuları tərəfindən güc tətbiq edilməsi ehtimala da var. Belə olan təqdirdə icma nümayəndələrinin hüquqlarını müdafiə etmək üçün Azərbaycana müraciət etmələri də olduqca real görünür. Ümid etmək olar ki, sentyabrın 8-i tarixə Qarabağın erməni əhalisinin Azərbaycan reinteqrasiya uğrunda mücadiləyə başladığı tarix kimi də düşəcək.

Azərbaycan hüquqi dövlətdir. Ərazisində yaşadığı bütün vətəndaşların hüququ heç bir fərq olmadan qanunla qorunur. Təbii ki, Azərbaycan Qarabağda kaos yaranmasına imkan verməyəcəkdir...

Əlsən QƏNİYEV,
"Azərbaycan"

Qızıl Aypara Cəmiyyəti: "Humanitar yükü ünvanına çatdırmaq üçün cavab gözləyirik"

Səkkizinci gündür ki, Azərbaycan Qızıl Aypara Cəmiyyətinin (AzQAC) Qarabağ iqtisadi bölgəsində yaşayan erməni milliyətindən olan sakinlərə yardımın humanitar yardım karvanı Ağdam-Xankəndi yolundadır.

Azərbaycan Qızıl Aypara Cəmiyyətinin vitse-prezidenti Qafar Əsgərzadə AZƏRTAC-a deyib: "Bir həftə ötməsinə baxmayaraq, Rusiya sülhməramlı qüv-

vələri tərəfindən yardımın qəbul edilməsi ilə bağlı bizə bir məlumat da-

xil olmayıb. Buna baxmayaraq, Azərbaycan Qızıl Aypara Cəmiyyətinin rəhbər heyəti, əməkdaşları və könüllüləri ərəzidə qurulan çadırlarda gecələyir və öz vəzifə borclarını yerinə yetirməyə hazırdırlar.

Cavab alındığı təqdirdə onlar 40 ton un məmulatlarını dərhal Qarabağ iqtisadi bölgəsində yaşayan erməni sakinlərə çatdıracaqlar. Biz hələ də cavab gözləyirik".

Azərbaycan Qızıl Aypara Cəmiyyətinin göndərdiyi ərzaq yükü səkkiz gündür Ağdam-Xankəndi yolundadır

Avqustun 29-da Azərbaycan Qızıl Aypara Cəmiyyəti (AzQAC) tərəfindən Qarabağda yaşayan erməni sakinlər üçün göndərilən və içərisində 40 ton un olan iki yük maşını artıq səkkiz gündür Rusiya sülhməramlılarının Ağdam-Xankəndi yolundakı postunda gözləyir.

AZƏRTAC xəbər verir ki, Azərbaycan Qızıl Aypara Cə-

miyyətinin əməkdaşları, könüllülər ötən gün də ərəzidə qurulan çadırlarda gecələyiblər.

Qeyd edək ki, Azərbaycan Qızıl Aypara Cəmiyyətinin nümayəndələri göndərdikləri yükün keyfiyyət sertifikatını Azərbaycan ərəzində müvafiq qəti yerləşdirilən Rusiya sülhməramlılarına təqdim ediblər. Hazırda yükün erməni sülhməramlılarına təqdim edilməsi üçün danışıqlar davam etdirilir.

Bəhreynin nüfuzlu qəzeti Azərbaycanın sülhsevər siyasətindən yazıb

Bəhreyn Krallığının ingilis dilində nəşr olunan "The Daily Tribune - News of Bahrain" qəzetində Azərbaycan Səudiyyə Ərəbistanındakı səfiri Şahin Abdullayev müəllifi olduğu "Qarabağda erməni təxribatları qarşısında münasibətlərin normallaşmasının kövrək prosesi" sərəhəli məqalə dərc olunub.

AZƏRTAC xəbər verir ki, məqalədə 44 günlük müharibədə qalib gələn Azərbaycanın Ermənistanla beynəlxalq hüququn prinsipləri, o cümlədən ərəzi bütövlüyü və beynəlxalq səviyədə tanınmış sərhədlərin toxunulmazlığına hörmət prinsipləri əsasında sülh təklif etdiyi qeyd olunub. Müəllif diqqətə çatdırıb ki, Azərbaycan regionda davamlı sülh və sabitliyin bərqərar olmasının tərəfdarıdır və Ermənistanla münasibətlərin normallaşması prosesinə hazırdır. Müharibədən sonra danışıqlar prosesində nikbinliyə baxmayaraq, Ermənistanın təsiri ilə bu mərhələnin dalana dirənmə ehtimalından bəhs edən səfir vurğulayıb ki, hazırda Ermənistan-Azərbaycan sülh danışıqları davam edir. Sülh müqaviləsi üzrə razılaşma yolunda maneələrdən biri də İrəvanın Azərbaycanın ərəzi bütövlüyünü açıq və yazılı şəkildə tanımaq istəməməsidir (baxmayaraq ki, Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyan bu bərədə bir neçə dəfə şifahi bəyanatlar verib).

Müəllif yazıda sülh prosesinə mane olan digər səbəblərin aradan qaldırılmasının zərurətini də qeyd edib. Buraya Ermənistanın konstitusiyaya dəyişiklikləri etməsi, etnik-erməni separatçı quruma birtərəfli maliyyə dəstəyini dayandırması, erməni əsgərlərinin İkinci Qarabağ müharibəsində son qoyan 10 noyabr 2020-ci il tarixli üçtərəfli Bəyanatın şərtləri ilə müəyyən edilmiş Rusiya sülhməramlı kontingentinin yerləşmə zonasına daxil olan ərəzidən çıxarılması da daxildir. Yazıda Ermənistanın beynəlxalq ictimaiyyətdə regiondakı mövcud vəziyyətlə bağlı təhrih olunmuş məlumatlar təqdim etdiyi, bununla da İrəvanın münasibətlərin normallaşması prosesini mümkün qədər uzat-

dararaq Azərbaycanın ərəzi bütövlüyünə qarşı yönəlməsi siyasətini qeyd edib. Məqalədə Ermənistanın istifadə etdiyi "blokada" və "humanitar böhran" ifadələrinin İrəvanın Azərbaycanı qarşı apardığı geniş təbliğat və nüfuzdan salma kampaniyasının təzahürü olduğu diqqətə çatdırılıb. Müəllif 2023-cü il aprelin 23-də Azərbaycanın öz suverenliyini və təhlükəsizliyini qorumaq hüququndan istifadə edərək Ermənistanla Azərbaycan arasında dövlət sərhədində - Laçın yolunun başlanğıcında sərhəd-keçid məntəqəsi yaratdığı, bu addımın beynəlxalq hüquq normalarına və ölkəmizin suveren hüququndan irəli gələn mövcud beynəlxalq təcrübəyə uyğun olaraq həyata keçirildiyi vurğulanıb. Yazıda erməni tərəfinin yuxarıda adı çəkilən sərhəd-keçid məntəqəsinin "qanunsuzluğu" və ya onun transsərhəd keçidinin qarşısını alması ilə bağlı iddiaları təkzib edilib və Beynəlxalq Ədalət Məhkəməsinin (BƏM) 6 iyul 2023-cü il tarixli qərarı diqqətə çatdırılıb.

Məqalədə Azərbaycan tərəfinin Ermənistanın iddialarının əksinə olaraq, Laçın sərhəd-keçid məntəqəsindən vətəndaşların, malların və nəqliyyat vasitələrinin qanuni, tənzimlənən və şəffaf keçidini təşkil

etdiyi və həmin məntəqədən istifadə edən mülki əhalinin sayının xeyli artdığı bildirilib. Müəllif Azərbaycan tərəfinin dövlətlə Ermənistanı sərhəd və gömrük institutları vasitəsilə insanların, malların və xidmətlərin şəffaf və təhlükəsiz transsərhəd keçidini təşviq edən əməkdaşlığa çağırtdığı və bu müraziətlərin cavabı qalmamasının təəssüf doğurduğunu qeyd edib. Eyni zamanda Azərbaycan Respublikasının humanitar və digər yükürün Qarabağ bölgəsinə daşınması üçün Ağdam üzərindən Xankəndiyə gedən şimal marşrutuna kimi alternativ və daha qısa marşrutlara üstünlük verdiyi bildirilib.

Bu kontekstdə Avropa Şurasının prezidenti Şarl Mişel Prezident İlham Əliyev və baş nazir Nikol Paşinyan arasında Brüssel-də keçirilən görüşün yekunlarına dair bəyanatında Ağdam-Xankəndi yolunun Qarabağ sakinlərinin həyatı tələbatlarının adekvat şəkildə ödənilməsinə təminat etmək üçün vacib bir marşrut olduğunu vurğuladığı diqqətə çatdırılıb.

Müəllif Ermənistan tərəfinin Ağdam-Xankəndi, Füzuli-Şuşa-Xankəndi yollarına siyasət motivləri qarşı çıxdığını, Azərbaycan ərəzində yaradıldığı qeyri-qanuni təcili rejimi vasitəsilə malların və xidmətlərin çatdırılmasının qarşısını almaq üçün qondarma ictimai etiraz aksiyaları təşkil etdiyini vurğulanıb. Diqqətə çatdırılıb ki, bu düşmən davranış etnik nifrətin artmasına səbəbdir. Ermənistan qeyri-konstruktiv davranışı ilə Azərbaycanın Qarabağ bölgəsinin etnik erməni sakinlərinin bərabər hüquqlu vətəndaşları kimi reintegrasiyası sөylərini sırsıtmağa çalışır. Bununla yanaşı, İrəvan Qarabağ bölgəsinin sadə erməni sakinlərindən öz çirkin məqsədləri - Azərbaycan qarşı etnik və milli zəmində nifrət və ayrı-seçkilik siyasətini alət kimi istifadə edir.

Yazıda Azərbaycan Respublikasının öz Konstitusiyasında, həmçinin tərəfdar çıxdığı beynəlxalq mexanizmlərdə təsbit olunmuş bütün müvafiq hüquq və ədalətlərə zəmanət verdiyi, öz sərhədləri daxilində yaşayan etnik ermənilərin rifahı üçün də təminat verməyə hazır olduğu qeyd edilib.

qətlərini qələmə aldığı xatırladan yazıçı bildirib ki, azərbaycanlı dostları kimi o da Azərbaycan dövlətinin regionda sülhün bərqərar olması üçün göstərdiyi sөylərinin müsbət nəticə verəcəyinə inanır.

Qeyd edək ki, Henri Van Rens dünyanı avtomobil ilə dolayan yazıçı-publisist və səyyahdır. 2009-cu ildən etibarən hər il Azərbaycanı səfər edir və ölkəmizin bütün bölgələrini qarış-qarış gəzir. 2020-ci ildəki parlaq zəfərindən sonra işğaldan azad edilmiş Ağdamı ziyarət edib

Xocalı soyqırımı haqqında kitabında Qarabağ haq-

qətini təqdim etmək çağırışı olunur. Həmçinin BMT-nin itkin düşmüş şəxslər üzrə xüsusi müraciət institutunun yaradılması və hələ də tələbi məlum olmayan itkin şəxslərlə bağlı problemlərin həll edilməsi üçün müraciət ünvanlanıb.

Bu il avqustun 1-15-dək aparılan qazıntı işləri nəticəsində Şuşa höbsxanası ərəzində 17 şəxsə aid ehtimal edilən insan qalıqları aşkar olunub. Ümumilikdə isə işğaldan azad edilən ərəzələrdə indiyədək Ağdam rayonunun Sarcalı, Şuşa rayonunun Daşaltı, Xocavənd rayonunun Edilli, Xocalı rayonunun Fərrux, Füzuli rayonunun Yuxarı Seyidəhmədli kəndlərində, Kəlbəcərdə, Ağdamda və digər yaşayış məntəqələrində kütləvi məzarlıqlar aşkarlanıb.

Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsindən AZƏRTAC-a bil-

Holland yazıçı Azərbaycanın haqlı mövqeyini dəstəklədiyini bəyan edib

diriblər ki, yazıçı Azərbaycan tərəfdarı olduğunu və bunu gizlətmədiyini qeyd edib. Azərbaycanın 30 il ərzində Ermənistan tərəfindən işğala və təcavüzə məruz qaldığını diqqətə çatdıran Henri Van Rens Niderlandın bözi kütləvi informasiya vasitələrinin və jurnalistlərinin açıq-aşkar erməniopərəst mövqə tutmalarını, Azərbaycanla-Ermənistan sərhədində baş verənləri birtərəfli və qərəzli şəkildə işıqlandırmaqlarını tənqid edib.

Xocalı soyqırımı haqqında kitabın müəllifi Henri Van Rens bu ölkədəki Azərbaycan icması üçün erməniopərəst mövqə tutmalarını, Azərbaycanla-Ermənistan sərhədində baş verənləri birtərəfli və qərəzli şəkildə işıqlandırmaqlarını tənqid edib.

Xocalı soyqırımı haqqında kitabında Qarabağ haq-

qətini təqdim etmək çağırışı olunur. Həmçinin BMT-nin itkin düşmüş şəxslər üzrə xüsusi müraciət institutunun yaradılması və hələ də tələbi məlum olmayan itkin şəxslərlə bağlı problemlərin həll edilməsi üçün müraciət ünvanlanıb.

Bu il avqustun 1-15-dək aparılan qazıntı işləri nəticəsində Şuşa höbsxanası ərəzində 17 şəxsə aid ehtimal edilən insan qalıqları aşkar olunub. Ümumilikdə isə işğaldan azad edilən ərəzələrdə indiyədək Ağdam rayonunun Sarcalı, Şuşa rayonunun Daşaltı, Xocavənd rayonunun Edilli, Xocalı rayonunun Fərrux, Füzuli rayonunun Yuxarı Seyidəhmədli kəndlərində, Kəlbəcərdə, Ağdamda və digər yaşayış məntəqələrində kütləvi məzarlıqlar aşkarlanıb.

Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsindən AZƏRTAC-a bil-

diriblər ki, yazıçı Azərbaycan tərəfdarı olduğunu və bunu gizlətmədiyini qeyd edib. Azərbaycanın 30 il ərzində Ermənistan tərəfindən işğala və təcavüzə məruz qaldığını diqqətə çatdıran Henri Van Rens Niderlandın bözi kütləvi informasiya vasitələrinin və jurnalistlərinin açıq-aşkar erməniopərəst mövqə tutmalarını, Azərbaycanla-Ermənistan sərhədində baş verənləri birtərəfli və qərəzli şəkildə işıqlandırmaqlarını tənqid edib.

Xocalı soyqırımı haqqında kitabın müəllifi Henri Van Rens bu ölkədəki Azərbaycan icması üçün erməniopərəst mövqə tutmalarını, Azərbaycanla-Ermənistan sərhədində baş verənləri birtərəfli və qərəzli şəkildə işıqlandırmaqlarını tənqid edib.

Xocalı soyqırımı haqqında kitabında Qarabağ haq-

Birinci Qarabağ müharibəsində itkin düşmüş şəxslərin ailə üzvləri Şuşaya gediblər

Birinci Qarabağ müharibəsi zamanı itkin düşmüş şəxslərin ailə üzvləri Şuşaya səfər ediblər. AZƏRTAC xəbər verir ki, səfər "Qarabağ İtkin Ailələri" İctimai Birliyinin təşəbbüsü ilə həyata keçirilib. Səfərdə 50-yə yaxın itkin düşmüş şəxslərin ailə üzvləri iştirak ediblər.

Onlar səfər zamanı Şuşa türməsinə olub, kütləvi məzarlıq aşkarlanan yeri ziyarət ediblər. Həmçinin səfər çərçivəsində ailələr şəhərin mərkəzi meydanı, Qala divarları, Yuxarı Gövhər ağa məscidi ilə tanış olub, Cıdır düzünə gediblər.

Qeyd edək ki, ötən əsrin 90-cı illərində Azərbaycanın beynəlxalq hüquqla tanınmış ərəzisinin 20 faizinin Ermənistan silahlı qüvvələri tərəfindən işğal edilməsi nəticəsində - Birinci Qarabağ müharibəsi dövründə 4 minə yaxın Azər-

baycan vətəndaşı itkin düşmüş kimi qeydə alınıb. İtkin düşmüş şəxslərin 872 nəfərinin, o cümlədən 29 uşaq, 98 qadın və 112 qoçanın əsir-girov götürülməsi və ya işğal edilmiş ərəzələrdə qalmaları şahid ifadələri ilə təsdiqlənib. Bir sıra hallarda isə insanlar ailə üzvləri və yaxınları ilə birlikdə

itkin düşmüş, bütöv ailələr və nəsilərlə məhv edilmişdir. 2020-ci ildə 44 günlük Zəfər yürüşü zamanı Azərbaycan Ordusunun şanlı qələbəsindən sonra azad olunan torpaqlarımızda ermənilərin 30 ilə yaxın gizlətməyə çalışdığı cinayətlərin də üstü açılmağa başlayıb. Belə ki, Kəlbəcər, Xo-

cavənd, Şuşa, Ağdam və digər işğaldan azad olunan ərəzələrdə aşkarlanan kütləvi məzarlıqlarda erməni vəhşiliyinin izləri üzə çıxır. Aşkarlanan kütləvi məzarlıqlardakı cəsəd qalıqlarından məlum olur ki, insanlar qətlə yetirilərkən həm də işgəncələrə məruz qalıblar.

Könül BEHBUDOVA: "Bizim haqq səsimizi, ədalət səsimizi bütün dünyaya çatdırırıq"

"Ermənilər kütləvi məzarlıqlar haqqında məlumat vermirlər. Biz Ermənistan dövlətindən tələb edirik ki, itkinlərimiz haqqında məlumat Azərbaycan tərəfinə versin. Biz, eyni zamanda BMT-dən də xahiş edirik ki, bu problemə biganə qalmasın. Dünyada müharibələr zamanı itkin düşmüş şəxslərin analarına sözlənirik. Bizim haqq səsimizi, ədalət səsimizi bütün dünyaya çatdırırıq".

Qardaşının Birinci Qarabağ müharibəsində itkin düşdüyünü vurğulayan K.Behbudova bildirib ki, Şuşada tapılan kütləvi məzarlıq ziyarət etmək onlar üçün çox ağırdır. "Biz Şuşa höbsxanasını da ziyarət

etdik. Hərbiçilərimizə burada çox əziyyət verilib. Bunu tapılan kütləvi məzarlıqlardan da görmək olur, onların hansı işgəncə ilə öldürüldüyünə şahid oluruq", - deyər o bildirir.

BMT-yə müraciət etdiklərini, ancaq müraciətə hələ də cavab verilmədiyini vurğulayan K.Behbudova deyib: "Beynəlxalq Qırmızı Xaç Komitəsi də ötən 30 ildə bizim itkinlərimiz haqqında heç bir məlumat verməyib. Biz haqlı tələbimizi onlara çatdırırıq. 30 ildə itkinlərimizin başına gətirilən və onların sonrakı taleləri haqqında məlumat verməyi tələb edirik".

"Torpaqlarımız azad olunandan sonra qardaşından bir xəbər alacağımıza ümidim artıb"

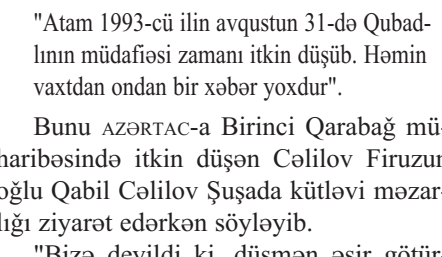
"Qardaşım Mikayilov Tağı Həsən oğlu 1992-ci ilin iyununda birinci Qarabağ müharibəsində itkin düşüb. O gündən indiyədək onun haqqında heç bir məlumatımız yoxdur".

Bunu AZƏRTAC-a Tağı Mikayilovun bacısı Sahibxanım Yolçuyeva Şuşada

kütləvi məzarlıq ziyarət edərkən söyləyib.

Kütləvi məzarlıq ziyarət etməyin onun üçün çox ağırlı olduğunu bildiren S.Yolçuyeva əlavə edib ki, torpaqlarımız azad olunandan sonra qardaşından da bir xəbər alacağına ümidi artıb.

Qabil CƏLİLOV: "Hər birimiz düşünürük ki, bəlkə burada bizim də əzizlərimizin qalıqları tapılır"

"Atam 1993-cü ilin avqustun 31-də Qubadlın müdafiəsi zamanı itkin düşüb. Həmin vaxtdan ondan bir xəbər yoxdur".

Bunu AZƏRTAC-a Birinci Qarabağ müharibəsində itkin düşən Cəlilov Fərrux oğlu Qabil Cəlilov Şuşada kütləvi məzarlıq ziyarət edərkən söyləyib.

"Bizə deyildi ki, düşmən əsir götürüldükləri hərbiçilərimizi Şuşa höbsxanasına

da saxlayıblar. Eşitməmişəm ki, bu yerdə mənim atam da olub. Buranı ziyarət etmək mənim üçün çox çətindir.

Bu məzarlıqda qalıqları tapılan hər bir hərbiçimiz bizim üçün doğmadır. Hər birimiz düşünürük ki, bəlkə burada bizim də əzizlərimizin qalıqları tapılır. İnşallah biz də əzizlərimizin qalıqlarını taparıq", - deyər o bildirir.

"Xahiş edirəm, qardaşımın qalıqlarını da olsa, tapıb bizə versinlər, gözümüz yoldan yığılsın"

"Qardaşım 1992-ci ildə müharibəyə könüllü getdi. Həmin il sentyabrın 19-dan ondan səs-soraq yoxdur. Atam da, anam da oğul həsrəti ilə bu dünyadan köçdülər. İllərdir ki, bir xəbər gözləyirik. Amma heç bir xəbər yoxdur".

Bunu AZƏRTAC-a Şuşaya səfər edən Neftçala rayonunun Abasallı kənd sakinini, Birinci Qarabağ müharibəsində itkin düşən Abdullayev Əlibala Teyyub oğlunun bacısı Məsimə Bağirova söyləyib.

Şuşada kütləvi məzarlığa baş çəkərkən, həm də Teyyubun ruhunu yad etdiyini vurğulayan Məsimə Bağirova deyib: "Bu işlə məşğul olan beynəlxalq qurumlardan xahiş edirəm ki, qardaşımın qalıqlarını da olsa tapıb bizə versinlər, gözümüz yoldan yığılsın".

Bunu AZƏRTAC-a Şuşaya səfər edən Neftçala rayonunun Abasallı kənd sakinini, Birinci Qarabağ müharibəsində itkin düşən Abdullayev Əlibala Teyyub oğlunun bacısı Məsimə Bağirova söyləyib.

Şuşada kütləvi məzarlığa baş çəkərkən, həm də Teyyubun ruhunu yad etdiyini vurğulayan Məsimə Bağirova deyib: "Bu işlə məşğul olan beynəlxalq qurumlardan xahiş edirəm ki, qardaşımın qalıqlarını da olsa tapıb bizə versinlər, gözümüz yoldan yığılsın".

Şuşada kütləvi məzarlığa baş çəkərkən, həm də Teyyubun ruhunu yad etdiyini vurğulayan Məsimə Bağirova deyib: "Bu işlə məşğul olan beynəlxalq qurumlardan xahiş edirəm ki, qardaşımın qalıqlarını da olsa tapıb bizə versinlər, gözümüz yoldan yığılsın".

REGIONLAR

Mübariz İbrahimovun adını daşıyan məktəb qəbul imtahanında 100 faizlik nəticə göstərib

Biləsuvar Milli Qəhrəman Mübariz İbrahimovun adını daşıyan təhsil kompleksini bitirən 37 məzun qəbul imtahanlarında 100 faizlik nəticə ilə növbəti uğura imza atıb.

Artıq 13 ildir Biləsuvar Bağca-Məktəb-Li-sey Kompleksini bu il 37 məzun bitirib. Onların 7-si fərqlənmiş, 1-i isə qızıl medala layiq görülüb. İmtahanlarda 660 bal toplayan Zəhra İbşova deyir ki, gələcəkdə ixtisası üzrə peşəkər mütəxəssis olmaq ən böyük arzudur: "2023-cü ildə keçirilən imtahanlarda 660 bal toplamışam və ADA Universitetinin Kompüter elmləri fakültəsinə daxil olmuşam. Ümumi-

"Dövlət Gömrük Komitəsinin Akademiyasının Beynəlxalq ticarət və logistika fakültəsinə daxil olmuşam. Ənənəmizə sadıq qalaraq 100 faiz qəbul nəticəsi göstərdik. Hər kəsə məqsəddən asılı olmayaraq Mübariz olmağı arzulayıram. Bu, sadəcə mənim deyil, böyük komandanın uğuru idi. Əməyi keçən hər kəsə təşəkkür edirəm" - deyə tələbə adını yeni qazanan Cavid Hacıyev bildirib.

Təhsil Kompleksinin icraçı direktor müavini Müşfiq Dadaşovun sözlərinə görə, ölkə və dünya səviyyəsində təhsil yeniliklərinin tətbiqinə çalışan məktəbin bu il iki məzunu həm də Türkiyənin nüfuzlu təhsil ocaqlarına daxil olub: "Sevindirici haldır ki, hər bir şagird hə-

Vaxt var idi mübahisələr gərdi - intensiv bağlar salınmalıdır, yoxsa yox?! Dünyanın yüksək texnologiyalara köklənəsi, iqtisadiyyatın bütün sahələrində yeniliklərin tətbiqi edilməsi bütün şübhələri çoxdan arxada qoymuşdur. Və artıq intensiv bağçılıq bütün dünyada sürətlə inkişaf edir.

Hollandiyalı alim Yan Holterin prinsipinə görə, intensiv bağçılıq elmi əsaslarla sabit inkişaf etməlidir: "Bağda ağcılıq və mərhəmətə yer yoxdur. Ağcılıq etməyin və ağaclara lazım olan hər şeyi vaxtında verin - dayaq, suyu, gübrələri və sairəni. Və eyni şəkildə yeni bağlar salmağa gələndə qətiyyətli olun, əliniz titrəməsin".

İntensiv bağçılıq dünyada ilk dəfə 1964-cü ildə Kanadada sınaqdan keçirilmişdir. Azərbaycanda isə 70-ci illərdə intensiv palmet bağlarının salınması Heydər Əliyevin adı ilə bağlıdır.

Bu gün Qubada kənd təsərrüfatının inkişafı üçün prioritet istiqamətlərdən biri də intensiv bağçılığın tətbiqidir. İntensiv bağçılıqda isə uğurun 80 faizi fidanların seçilməsi ilə bağlıdır. Məsələn, dünyada alma ağaclarının genofondlarında bu gün 20 mindən çox çeşid nümunəsi mövcuddur. İntensiv bağlar salan mütəxəssislərin fikrincə, xaricdən gətirilən fidanlara - məsələn, "italyan"lara üstünlük vermək daha məsləhətdir, baxmayaraq ki, intensiv alma bağlarının salınmasında Azərbaycanın özünün 50 illik təcrübəsi var.

Bu gün ölkənin bir çox rayonlarında həm nəhəng kənd təsərrüfatı müəssisələri, həm də fermerlər müasir bağsalma-

Yüksək texnologiyalar bağlara da gəlib çatdı

nın müterəqqi üsullarını sürətlə tətbiq edirlər. Beləcə kənd təsərrüfatının müasir siması bütün dünyada olduğu kimi, ölkəmizdə də sürətlə dəyişir. Əgər 50 il əvvəl bağ salıb onun bəhərə düşməsinə 10-15 il gözləyirdilər, indi kimsənin ağlına gəlməz ki, bu qədər dözsün. Faktiki olaraq bütün dünyada supertexnologiyalar sürətlə yayılır, artıq onların qarşısını almaq yersiz hərəkət kimi görünür. Azərbaycanda da belədir. Məhz bunun sayəsində artıq ölkəmizdə superintensiv texnologiya əsasında fındıq bağlarının salınmasına başlanmışdır.

İntensiv fındıq bağlarının salınması prosesində Meyvəçilik və Çayçılıq Elmi-Tədqiqat İnstitutunun mütəxəssisləri Xorvatiya, Ukrayna, Böyük Britaniyadan olan həmkarları ilə əməkdaşlıq edir, təcrübə mübadiləsi aparır, uğurlu dünya təcrübəsini işləndirərək geniş tətbiq edirlər.

Fındıq bitkisinin superintensiv texnologiya əsasında becərilməsi tinglərin sıxlaşdırılması əkinə hesabına torpaqdan daha səmərəli istifadə etməyə imkan yaradır. Mütəxəssislər qeyd edirlər ki, bu sahədə müasir dünya təcrübəsinin tətbiqi hektara əkilən qələmlərin sayını və deməli, məhsuldarlığı artırmağa imkan verir. Hazırda yeni texnologiya üzrə fındıq bağlarının salınmasında əsasən 3x0,6m və 3x0,7m əkin sxemlərinə istifadə olunur. Qələmlərin belə sıx əkilməsi bir hektar sahəyə 4700-5500 fındıq tinginin əkilməsi deməkdir. Bunun sayəsində isə hektarın məhsuldarlığı 8-10 tona çatdırmaq mümkündür.

Yeni fındıq bağlarının salınması üçün ölkəmizdə ilk dəfə müasir fındıq tingliyi yaradılmışdır. Bu tingliyin yaradılması yeni fındıq bağlarının daha sürətlə salınmasını, yeni tinglərin hamı tərəfindən alınmasını nəzərdə tutmaq deməkdir. Həmçinin ölkəyə yeni və daha məhsuldar fındıq sortlarının gətirilməsi də diqqət mərkəzindədir.

Bos ölkəmizdə fındıqçılıq hansı səviyyədədir, bu sahəyə maraqlı varmı? Son statistikaya görə, Azərbaycanda fındıq bağlarının ümumi sahəsi 2015-ci ilə nisbətən 47,7 min hektar artaraq 2021-ci ildə 80,4 min hektara çatmışdır. Həmin il ümumi məhsul istehsalı 67,6 min ton, hektarın məhsuldarlığı 13,7 sentner olmuşdur. Lakin ayrı-ayrı bölgələrin fındıqçılıq üzrə ixtisaslaşdırılmış təsərrüfatlarında müxtəlif kompleks aqrotexniki qulluq tədbirləri sayəsində məhsuldarlıq 17-28 sentnerə çatmışdır.

Bahadır İMANQULİYEV,
"Azərbaycan"

yətlə, çoxdankı arzumu idi ki, kompüter sahəsində təhsil alım. İnformatika qrupunu seçəndə də bunu nəzərə almışdım. Həm müəllimlərimizin dəstəyi, həm də çəkdiyim əziyyət hədəfə getmədi, yüksək bal toplayaraq istədiyim ixtisasa qəbul oldum".

dəfini dəqiq bilir və öz ixtisasına qabaqcadan hədəflənmiş olur. Bu baxımdan əvvəlki nəticələrimizi saxlamaqla, yeni nailiyyətlər əldə etdiyimizi düşünürəm".

AZƏRTAC xəbər verir ki, bu gündə Təhsil Kompleksini 283 məzun bitirib.

Tarla seminarında çəltiyin seleksiyası və toxumçuluğunun təşkilindən danışılıb

Lənkəranda Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi (KTN) və Əkinçilik Elmi-Tədqiqat İnstitutunun (ƏETİ) birgə təşkilatlığı ilə "Çəltiyin seleksiyası və toxumçuluğunun təşkili" mövzusunda tarla seminarı keçirilib.

Tədbirdə ölkəmizdə çəltikçiliyin elmi əsaslarla inkişaf etdirilməsi baxımından çəltikçilik sahəsində mövcud çətinliklərin aradan qaldırılması, çəltik bitkisinin əkin sahələrinin artırılması, məhsuldarlığın və məhsulun keyfiyyətinin yüksəldilməsi, ixracəyə uyğunluq, rəqabətqabiliyyətli məhsul istehsalı, idxaldan asılılığın aradan qaldırılması və digər məsələlərə toxunulub.

Nazirliyin "Bitkiçiliyin təşkili və monitorinqi" şöbəsinin müdiri İmran Cümşüv "Çəltikçiliyin Ərzaq Təhlükəsizliyinin təmin edilməsində əhəmiyyəti", ƏETİ-nin direktoru Faiq Xudayev "Çəltikçilik üzrə Dövlət Proqramının icra vəziyyəti", Lənkəran Dayağ Məntəqəsinin müdiri Təyyub Rzayev "Çəltiyin becər-

mə texnologiyası", ƏETİ-nin "Bitki seleksiyası" şöbəsinin müdiri Abidin Abdullayev "Yeni sortların yaradılması və toxumçuluğunun təşkili" mövzularında təqdimatla çıxış ediblər.

Respublikada çəltiyin seleksiya işlərinin aparılması, toxumçuluğunun təşkili, super elit və elit toxum istehsalı fermerlər tərəfindən müsbət qiymətləndirilib. Çəltikçilik sahəsində sertifikatlı toxum istehsalının həyata keçirilməsi sahəsində görüləcək işlər müzakirə olunub.

Seyran CAVADOV,
"Azərbaycan"

Şabranda ekoloji təmiz qidalardan istifadənin təbliği mövzusunda maarifləndirici tədbirlər keçirilmişdir

Şabran Şəhər İcmasının İnkişafı üzrə Təlim və Resurs İctimai Birliyi "Şabran rayonunda sağlam həyat naminə ekoloji təmiz qida məhsullarından istifadənin təbliği mövzusunda təbliğat və təşviqat işlərinin təşkili" layihəsi çərçivəsində bir sıra tədbirlər keçirmişdir.

Adıçəkilən İB-nin rəhbəri Gülsənəm Əmrəhovanın sözlərinə görə, layihəni reallaşdırmaqda əsas məqsədləri əhəlinin tələbatının tərkib hissəsi kimi ekoloji təmiz qida məhsulları ilə təminatının artırılması, nəticə etibarilə sağlam həyat tərzi və rifahının gücləndirilməsi təsəvvürlərinin artırılmasına mühüm töhfə verməkdən ibarət olmuşdur. Bunun üçün Şabran şəhərinin Heydər Əliyev prospektində layihənin daha geniş əhali auditori-

yasına çıxmasına şərait yaratmaq məqsədilə iriölçülü informativ lövhə-panno quraşdırılmışdır. Layihə çərçivəsində həmçinin rayonun Ağalılıq, Əmirxanlı, Şahnəzərli, Gəndov və Rəhimli kəndlərində yerli icra nümayəndələrinin, bələdiyyələrin, Dövlət Aqrar İnkişaf Mərkəzi, Qida Təhlükəsizliyi

Agentliyin Quba-Xaçmaz Regional Bölməsi, Kənd Təsərrüfatı Nazirliyinin Regional Təlim Mərkəzi əməkdaşlarının və yerli sakinlərin iştirakı ilə "dəyirmi masa"lar keçirilmişdir. "Dəyirmi masa"larda mövzu barədə müxtəlif fikirlər dinlənmiş, ekoloji təmiz qida məhsullarından istifadənin geniş əhali arasında təbliğindən danışılmışdır. Qeyd olunmuşdur ki, tarixən əverişli coğrafi mövqeyi, zəngin iqlim şəraiti, münbit torpaqları olan Şabran rayonunda belə tədbirlərin təşkili müsbət addımdır.

Layihə çərçivəsində habelə verilən informasiyaların daha çox əhali arasında yayılmasına və davamlılığına şərait yaradılması üçün bukletlər paylanmışdır.

Akif ƏLİYEV,
"Azərbaycan"

Tovuzluların çörəyi torpaqdan çıxır

Artan iqtisadi potensial fonunda ölkəmizdə kənd təsərrüfatının inkişafı istiqamətində mühüm addımlar atılır. Xüsusilə aqrar sektora dövlət tərəfindən qoyulan investisiyalar öz bəhrəsini verir. Kənd təsərrüfatının müxtəlif sahələrinə ayrılan subsidiyalar məhsul istehsalçılarının əməli-başlı əlinə düşür.

Aqrar sahədə yüksək göstəricilər qazanan rayonlardan biri də Tovuzdur. Demək olar, iqtisadiyyatın əsasını kənd təsərrüfatı təşkil edən bu rayonda hər il yüksək nəticələrə nail olunur. 2022-ci ildə uğurlu yola salan rayon fermerləri cari ildə də yüksək göstəricilər qazanırlar. Xatırladaq ki, keçən il rayon üzrə 58411 ton taxıl istehsal edilmişdir ki, onun da 50381 tonu buğda, 8030 tonu arpa olmuşdur. Ötən il həmçinin Tovuzun təsərrüfatlarında

sahələrinin hər hektarından 29,3 sentner olmaqla 8150 ton məhsul götürülmüşdür. Məlum olduğu kimi, Gədəbəydən sonra Tovuz rayonu ən çox kartof istehsal edən rayonlardandır. Bu il kartof sahələrinin həcmi bir qədər də genişləndirilərək 5271,2 hektara çatdırılmışdır. İndiyədək 4825 hektar sahənin hər hektarından 282 sentner olmaqla 136055 ton məhsul yığılmışdır. Hazırda yığım davam edir. Başqa sahələrə gəldikdə, indiyədək rayon üzrə 16243,3 ton tərəvəz, 220 ton bostan, 8594,1 ton meyvə və giləmeyvə toplanmışdır.

Ənənəvi bitkilərdən olan üzümçülüğün inkişafına da diqqət xeyli artmışdır. Yeni məhsuldar üzüm sortlarının hesabına plantasiyaların sahəsi xeyli genişləndirilmişdir. Hazırda rayonda 1102 hektar sahədə üzüm becərilir. Xeyli vaxtdır ki, süfrə üzümü sortlarının yığılmasına başlanmışdır. İndiyədək 2510 ton məhsul toplanmışdır. Yığım davam edir.

17346,7 ton kartof, 25553,7 ton tərəvəz, 23707,4 ton meyvə və giləmeyvə, 21751 ton üzüm istehsal edilmişdir.

Cari ilin göstəriciləri də yüksəkdir. Məsələn, bu mövsüm buğda sahələrinin hər hektarından 41,9 sentner olmaqla 51506 ton, arpa

Qeyd edək ki, istehsal olunan kənd təsərrüfatı məhsullarının bir hissəsi soyuducu anbarlarda saxlanılır. Bunun üçün Tovuzda 37 soyuducu anbar fəaliyyət göstərir.

Sabir ƏLİYEV,
"Azərbaycan"

Şamaxı Üzüm və Şərab Festivalına hazırlaşır

Sentyabrın 29-30-da və oktyabrın 1-də Şamaxıda Üzüm və Şərab Festivalı keçiriləcək.

AZƏRTAC xəbər verir ki, Dövlət Turizm Agentliyi və Şamaxı Rayon İcra Hakimiyyətinin təşkilatlığı ilə 3 gün davam edəcək festivalın məqsədi yerli üzüm və şərab istehsalının təşviqi, şərab məhsullarının ixrac potensialının artırılması, Azərbaycanda üzümçülük və şərab istehsalı tarixinin və bu sahədə görülən işləri geniş ictimaiyyətə çatdırmaqdır.

Bu il keçiriləcək festivalda da üzüm istehsalı və şərabçılıq, ölkənin turizm potensialı ilə bağlı müxtəlif maarifləndirici və öyləncəli tədbirlər olacaq. Meysəri kənddəki "Şirvan şərabları" MMC-nin üzümçülük və şərabçılıq kompleksinin ərazisi sərgi, öyləncə, uşaqların piknik, suvenir və digər zonalar bölünəcək, şərab və yemək pavyonları quraşdırılacaq. Ziyarətçilər yerli və xarici istehsalçıların şərab məhsullarının dequstasiya etməsi, bəyəndikləri məhsulları ən sərfəli - zavod qiymətinə əldə etmək, ustad dərslərində iştirak, şərab evlərinin maraqlı hekayələrini dinləmək imkanı qazanacaqlar.

Festival şərab istehsalçılarına yeni işgüzar əlaqələr qurmaq, məhsullarını geniş auditoriyaya tanımaq imkanı yaradacaq. Ziyarətçilər festival günlərində maraqlı şou programını da iştirakçıları olacaqlar.

«AZƏRBAYCAN» qəzetinin 1918-ci il 31 dekabr (Çərşənbə axşamı günü) tarixli 75-ci nömrəsinin ADA Universitetinin dəstəyi ilə transliterasiyası

AZƏRBAYCAN

Səşənbə, 27 rəbiüləvvəl sənə 1337.
31 kanuni-əvvəl sənə 1918.Gündəlik siyasi, ictimai, ədəbi,
iqtisadi türk qəzetəsidirMəhəllə-İdarə:
Bakı, Vorontsovski və Qubernski
küçələrin künçündə 4 nömrəli evdə
"Azərbaycan" İdarəsi.

Telefon nömrə: 39-60.

Tək nüsxəsi 70 qəpik.

Türk və İslamla müdd məqalələrə
səhifələrimiz açıqdır.

Dərc olunmayan övraq iada edilməz.

Dərc edilən məqalənin mükafatını
idarə təyin edir.Abunə şəraiti:
Yanvarın birində Bakı üçün 24,
başqa şəhərlərə 35 rublədir.
Bir aylığı Bakıda 12,
başqa şəhərlərdə 19 rublədir.Elan fiat: sətiri 3 rubla. Karratla gedən
elanlar üçün güzəşt edilir.

MÜSƏLMAN TƏLƏBƏLƏRİNƏ

Bu günlərdə müsəlman tələbələrindən bir neçəsi mənə müraciətla tələbələrini orduya cəlbə barəsində izahat istəmişlərdir. Bu barədə ümumən elan olunur ki, Əxzi-əsgər Qanunna-məsinin [Hərbi çarşın Qanununa], tələbələri əsgərlikdən azad edən və təcil [təxir] edən maddəsi hökumət qərarına görə ləğv edilmişdir. Tələbələr də sair müsəlman vətəndaşları ilə müsavı [eyni, bərabər] əsgəri xidmətlə müvəzəfdirlər [hərbi xidmət keçməyə borcludurlar]. Deməli sair vətəndaşları əsgərlikdən azad edən qanunlar – məsələn 60 sinli [yaşlı] ixtiyar atanın yeganə oğlu olmaq, ailə parastarı olmaq [ailəsinə baxmaq] və sair ümum [bütünü] Azərbaycan vətəndaşlarına aid maddələr bunlara da şamilidir. Hökumət dairə və müəssisələrində xidmət edənlərdən Əxzi-əsgər Qanunnaməsi mövcubinə [əsasında] yalnız nazirlər və nadir müavinləri əsgərlikdən azadlırlar. Qanunda göstərilən maddələrə məbni [əsasən], əsgərliyə müvəzəf olanları heç bir məmuriyyət əsgərlikdən azad etməz. Bunu nəzərdə tutulmuşdur ki, yeni elan olunan qanun, müsəlman tələbələrini yalnız ümum vətəndaşlarla əsgərlik vəzifəsinə müsavı edir. Əsgərlikdən boyun qaçıran tələbələr də sair adamları kimi qanun qarşısında məsulduurlar.

Bu, məsələnin rəsmi tərəfidir. Fəqət yeni istiqlal bayrağı qaldırılmış Azərbaycanın tələbələrini, vətənimizi müdafiə etmək ordunun birinci şərafi və namuslu zabitləri olmağa dəvət etməyi vətəndaşlıq vəzifəsi add [hesab] edirik.

"Vatan qayır [qeyrət], çalışqan [çalışqan] gənclərin omuzunda yüksəlir" haqiqətini unutmayın. Cümhuriyyətimizin ən möhkəm, ən mətin sütunları gənç və müvəvər fikrili təbəqəmizin çiyənlərdir. Bu gün siz sənətimiz vətənimizə sipər ediniz. Ona dəmir pəncəli, sarsılmayan imanlı və səbətli [mətin] bir ordu yaradınız. Yarımlı [sabahki] səadətimize təmin olunun. Gələcək yalnız sizin olduğu üçün onun uğrunda hər bir məşəqqətə qatlaşmaq da sizin öhdənizdir. İndi vətənimiz üçün bir müdafiə orduyu tərtib etməyə borclu olduğunuz kimi, bu fəvqəladə böhranlı zamanlar keçirdiyinizdən sonra ona bir fikir, mədəniyyət, tərəqqi və ibrət ordusunu da siz təşkil edəcəksiniz. Əsgərlikdən boyun qaçıran bir azərbaycanlı tələbəni mən təsəvvür etmək istəmirəm.

Nəvzübillah [Allah ələməsin], böylə bir hal olarsa, ən yaxın gələcəkdə inhihata [süquta] uğrayıb xəritədə silinəcəkləri sübut edir ki, o vaxt həm tarixi-bəşəriyyət [bəşəriyyətin tarixi] və həm vicdani-millət [millətin vicdanı] qarşısında məsuliyyət, əhəlimizin müvəvər fikirlərinin öhdəsinə düşür.

Tələbələrimizi vəzifə başına, vətən müdafiəsinə dəvət edirik. Tələbələr Maarif Nəzarəti idarəsinə rüca [müraciət] edərkən məktəbi-hərbiyyəyə [hərbi məktəbə] girmək üçün adlarını qeyd etdirməlidirlər.

Maarif naziri:
Yusifbəyli Nəsim bəy

Nazir həzrətlərinin bu bəyannaməsi aşağıda dərc edilən arzihalə [ərizəyə] cavabdır.

Tələbələrini orduya dəvəti münasibətə

Maarif nazirinin 22 dekabrda elanı ilə tələbələri Gənca Hərbiyyə məktəbinə qeyd olunmaya dəvət etməsi münasibətə bir dəstə müsəlman tələbələri tərəfindən Nəzarətə [Nazirliyə] zeydki [aşğıdadı] arzihal verilməmişdir:

"Biz, bir neçə müsəlman tələbəsi, sizin dəftərxanaya müraciət [müraciət edərək], işbu elanın bəzi yerlərini şərhini xahiş etdik. Sizin elanınız tələbələr Nəzarət tərəfindən könüllü olaraq Məktəbi-hərbiyyəyə daxil olmaq təklifi kimi tələqi edərək [qaymıtlandıraraq], icbari olmadığı düşünürük. Bundan əvvəl [başqa] tələbələrini və edadi məktəbləri itimam edənlərin [bitirənlərin] əksəri Maarif, Ədliyyə nəzarətlərində və sair müəssisələrdə xidmətdə bulunurlar. Arxadaşlarımızla xüsusi məhəbbətlər [səməmi söhbətlər] əsasında onlardan hökumət müəssisələrində çalışanları kəndənləri hərbi qulluqdan azad, qanunlar ilə bu elanı könüllü olaraq Məktəbi-hərbiyyəyə daxil olmaq təklifi anlaşılmış olduqlarını duyduq.

Bu barədə Hərbiyyə və Maarif nəzarətlərinin rəyini bilmək üçün cənab Maarif naziri həzrətinə müraciət, mətbuat vasitəsilə bu məsələnin aydınlaşdırılması [ni] rica edirik. Əvvəla, bu elan hamı üçün qanuni bir tələbdirmi? Saniyan [ikincisi], hökumət müəssisələrində xidmət edənləri [i] əsgərlikdən azad edirmiz? Və əgər edirsə, hansı vəziyyətləri [i] azad edir?

Maarif Nəzarətinin bu yolda çalışmasına səməmi-qəlbədən müvəfəqiyyətlər dəliyəy və bu məsələnin aydınlaşdırılması ilə ən yaxın zamanda gənç ordumuzun səfəri [sıraları] böyük əhəmiyyəti haiz olan [əhəmiyyət dəsiyən] müvəvər [aydın, ziyalı] fikrili ünsürlərlə doldurulacağına ümid edirik.

Vakillər: Yusif Axundov, Mirabdüdəliz Seyidov,
Ələkbər bəy Topçubaşov"MƏŞİXƏT
[ŞEYXÜLİSLAMLIQ]
MƏSƏLƏSİ

Zaqafqaz Şeyxülislamı axund Molla Məhəmməd Pişnamazadə cənabları istefə verdi. Bu cənabın şeyxülislamlığı təyini vaxtlar [ni]da Zaqafqaz müsəlmanları bir çox ərizələr verib şeyxülislamın camaat seçkisi ilə dəvət olunmasını iddia etdilərə də, Hökumət tərəfindən qəbul olunmadı. Zira sabiq rus hökuməti şeyxülislamla və müftilərə yalnız şapka və mundir [rəsmi geyim, forma] geydirməyirdisə də, yəna mütləq onları adi çinovniklər kimi vəzifədar etmişdi [vəzifə sahibini etmişdi, vəzifəyə qoymuşdu]. Hələ sabiq şeyxülislamlardan Mirzə Həsən Tahirov vəfat edər-təməz yeni şeyxülislama Qafqazı dolayış qəzavətxanaları [qazılıqları, qazılıq idarələrini] və sair ruhanı və mövqafat [vəqlər, vəqf olunmuş mülliklər] idarələrini təftiş etmək işi qadağan olunur. 1906-cı ildə zalim general Qoşapov Qarabağ müsəlmanlarını topa tutduğu halda ruhanı rəisləri şeyxülislam və müfti həzrətlərinə müraciətə imdad istənildi. Rəislərimiz sabiq çənşin Vorontsov-Daşkov həzrətinə vərdilər da, qəbul olunmadılar. Şikayətlərini ancaq dəftərxana məmurlarına edə bildilər. Təsəlliyləb [tasəlli] ruhanı rəisi cavab da almamışdır. Bunun müqabilində erməni baş ruhanı rəisi katolikos Tiflisdə vərid olubun [gedərkən] çənşin tərəfindən istiqbal olunub [qarşılanıb], müqəddəs əllər öpülə-öpülə kamalı-təntənə ilə saraya qəbul olundu!

Xülasə, şeyxülislamla və müftülük icadi, müsəlman dinini müdafiə üçün deyil, bəlkə bu idarələr vəsiti ilə missioner işlərini yeritmək idi. Bunu məşhur İlminski heç də gizlətməyib, əsərlərində əşkarca yazır. Məsələn, bu cənab bir yerdə deyir:

"Müfti vəzifəsinə dəsiyən şəxs öylə bir müsəlman olsun ki, rusca qonusarkan dili doləşən, xacələtdən qazırsın, imlasında yüzlərcə səhv və xətalari olsun, qubernatoru və bəlkə onun alçaq məmurlarını gördükdə lərzəyə düşsün." (Письма Ильменского [İlminskiyin məktubları], стр. [səh.] 177)

Hangi əsnafdan [təbəqədən] müfti seçmə məsələsinə gəldikdə, o cənab böylə yazır:

"Maqami-zərarətə [zarərət halında] mütəəssib [fanatik] və rusca savadı olmayan bir zat, mədəniləşmiş təraddən biza əlverişlidir. Bundan qorxulu əristokrat və bundan da dəhşətli darülfünun [universitet] təhsili görmüşlərdir." (там же [yənə orada], стр. 174-5)

Bas rus hökuməti əli ilə qurulmuş idarəvi-ruhanıyyələr müsəlman din və etiqadını mühafizə üçün deyil, bəlkə əvəmləyə qayşayan bir

millət üçün üstüörtülü bir duzaqdır [tələdir]. Ey kas, bu idarələr əvvəlindən heç olmamışdır!

Dünənə kimi Tiflisdə iki idarə yaradılmışdı. Hərəsinə məxsus bir məktəbləri var idi. Məktəbin birində "Ömər tarixəti [yolu]" və o birində "Əli tarixəti" yazılmışdı.

Bu bölgələr, bu idarələr onsuz da təfriqəpəsənd [ikitirəlik sevan, pərkəndəlik sevan] müsəlmanların arasında təfriqəni [ikitirəliyi], nifaqi daha artıq şiddətləndirmək üçün idi. Odur ki, Tiflisdə və Qafqazın bir çox cəhətində [yerində] müsəlman bayramları iki günə təsadüf edirdi. Birinci günü "Ömər tarixəti" və o birinci [digər] günü də "Əli tarixəti" bayram saxladılar. Başında [birini görməyə, bayram ziyarətinə] gedən xaricilər də qəzib bilməzdilər ki, hangi günü icrayı-mərasim [mərasimi icra] etsinlər.

Hətta mövludi-Nəbi bayramını illərcə Bakıda bir partiya rəbiüləvvəl 12-sində saxladığı halda, o biri partiya həman ayın 17-də saxladır. Daha bundan güllənc bir hal yoxdur ki, bir milləti-vahidə [vahid bir millət] peyğəmbərinin anadan olduğu günü haqqında da ixtilaf sala! Lakin həmdlər [şükürlər] olsun ki, bu il hamı partiyaların ayın 12-si bayram saxladılar. Bu özü sübut edir ki, ixtilafı məsələlər mürrür-i-zaman ilə [zaman keçdikdə] millət arasında axunduz və əfəndisi götürüləcəkdir. Lakin axundlar və əfəndilər da bir qədar səy və güşiş [cəhd] edərlərsə, bu ixtilaflar daha sürətlə zail [yox] olub gedər.

İndiyədək bir çox dini və siyasi məhrumiyyətlə yaşamış Azərbaycan türkləri bu gün haqqi-ixtibax [seçmə haqqına] malik olaraq istadikləri şəxsi intixab və dəvət edə bilərlər. Hətta bu vəzifəni aralıqdan tamamilə qaldırmağa da qadirdirlər. Lakin ümuri-diniyyəni [din işlərini], nənimcə, bu gün şəxsiyyətə həvalə etməyə daha ehtiyac qalmadı: şeyxülislama, müftiyə yox, bəlkə mütəxəss [seçilmiş] dörd nəfər azadan [üzvədən] mürəkkəb bir cəmiyyətə, bir idarəvi-məstərakəyə [ortaq bir idarəyə] təpşirməli ki, azadan ikisi əhli-təmənni [sünni məzhəbindən] və ikisi də cəfərilərdən olmalıdır. Rus hökumətinin təqviyyəyə [üçünləndirməyə] çaldığı Ömər və Əli idarə və məktəblərini qəpəyib, dini-İslamın əsasını müdafiə və ixtilafı aradan götürməyə yarar birca, yalnız birca idarəyə ehtiyac vardır. Cavan Azərbaycanı Ədyan Nəzarəti [Dini Etiaq Nazirliyi] qarşısında işlə mühüm bir məsələ!

Fərhad Ağazadə

İdarədən: Məhtəram Fərhad bəyin bir dəxi şərik olduğumuz arzusuna təvəfiq edən [uyğun düşən] və Ədyan Nəzarəti tərəfindən idarəmizə vərid olan [gəlib çatan] bu xəbəri dər edib, məşixət məsələsində Nəzarətə müttəfəklərimizin yardım və yekməslək [bir fikirdə] olmalarını kamali-xoşnudi ilə [böyük bir məmnuniyyətlə] ixtar edirik [bildiririk].

ƏDYAN VƏ MƏZHƏB NƏZARƏTİNİN FƏLİYYƏTİ XÜSUSUNDA

Azərbaycan Cümhuriyyəsi əhalisinin ruhanı işləri bürbütün Ədyan Nəzarətinə aid olaraq, onun tərəfindən təmin və idarə olunur. Azərbaycan Cümhuriyyəsinin istiqlalıyyəti özünün [vəziyyətin] pərişan və vələvələrdən bir vaxtda elam [elan] edildiyi hər kəsin xətrindədir. Hər kəs bilir və anlayır ki, o zaman nəinki məmləkətimizin, bəlkə kəndi dirliyyəmin də xilas olmasına ümidimiz yox. Binaənileyh [ona görə], hökumətimiz işbu ümidisizliyi bilmərrə [əsla] kəndinə yaxın buraxmayaraq, hüquq və istiqlalıyyəti endirilən hər bir zərbə və təcavüzə qarşı tədbirlər ititxək etməklə [tədbirlər görməklə] illərdən bəri arzusuna bulundduğumuz məşədd və əməllimə nail olmaq üçün çalışmış və səy etmişdir. Bu müşkülət və mümanətiələr [mənaələri] arasında Ədyan Nəzarəti dəxi vaxt tapıb mümkün qədər kənd vəzifəsinə ifa etmişdir. Ələbət ki, məzkur [deyilən] səbəblər olmasaydı, Nəzarətin fəaliyyəti daha müvəffəqiyyətlə, daha parlaq olardı.

Ədyan Nəzarəti hələ fəaliyyətinin ibtidasında [başlanğıcında] ruhanı qüvvəmizi birləşdirmək istəmişdir. Buna binaən [buna görə], bu vaxta kimi Tiflisdə mövcud idarələri ləğv edərək, onların əvəzində 6 alimənd ibarət bir "Məşixət dairəsi" adlı şər'i bir idarə [şəriət idarəsi] təşkil etmişdir. Bu isə millət uğrunda böyük və unudulmaz bir xidmətdir.

Nəzarətin ikinci fəaliyyəti gələcək ruhanilərimizə aiddir. Bu xüsusda Nəzarət tərəfindən tərtib və Hökumət tərəfindən qəbul və təsdiq edilmiş layihədə göstərilir ki, bu vaxtdan ruhanilərimizin tərbiyə və təhsilinə lazim dərəcədə bəliq verilməmişdir. Halbuki, bu ən mühüm bir məsələdir. Ona binaən, Ədyan Nəzarəti əlan [ind]i Gənçədə mövcud "Mədrəsəvi-Ruhanıyyə"-nin məramnaməsini genişləndirib və oraya ən qəbil əlimlərdən müdarrislər [müəllimlər] təyin etməyi dəxi təhti-qərarə almışdır. Nəzarətin fikrincə, "Mədrəsəvi-Ruhanıyyə" də şəriət əliməndə başqa ədəbiyyat və siyasətə dair əmlər dəxi oxunacaqdır.

Bədəhu [sonra] Nəzarət, ruhanilərimizin məşiqətini nəzəri-ətibara alaraq, Azərbaycan Cümhuriyyəsi daxilində bulunan prixdə və ruhanilərin hesabını bilmək üçün binəqəzərliyədə bulunmuşdur [rəsmi yazışmalara başlamışdır]. Bu binəqəzərliğin cavabı toplanan kimi molla və axundlara müəyyən mahiyə [aylıq, maas] təyin ediləcəkdir.

Xarici məzhəbi-ruhanı işlərinə keçdikdə, Nəzarət bu məsələdə bitərəf qalaraq onların daxili işlərinə müdaxilə etməyəcəkdir. Bu xüsusda Nəzarət onların fəqlə [yalnız] zahiri əlaqə və münasibətdə bulunacağına qət etmişdir [qərarə almışdır].

QƏZETƏLƏRDƏN

Şura hökuməti əleyhinə üsyan

"Pravda" qəzetisi xəbər verir ki, ağır günlər keçirməkdəyiz. Daxildə olan "ağqvardiyalılar" təhdidi, xarici təhdidə qarışmaqdadır. Kaluqa və Tver quberniyalarının bir çox uyezdləri iğtiş və üsyan içəridir. Əsgərliyə dəvət edilən kəndlilərdən 7 min nəfəri üsyan qaldırıb, Şura üzvlərindən bir çoxunu hələ və qalanlarını iş başından kənar etmişlərdir. Kaluqa Qırmızı ordu təyibərsizlik göstərmişdir. Moskva'dan əsgəri dəstələr göndərilməsi lazim gəlmişdir. Bir para uyezdlərdə üsyan yatırılıb, bəzilərinə davam etməkdədir.

Şura səfirinin axtarılması

Helsinqforsdan rəsmi surətdə xəbər verirlər ki, Bolşevik Hökumətinin Stokholmdə olan səfiri Vorovski Petroqrada getdiyi əsnədə axtarılmışdır. Bu çox mühüm sənədlər tapılmışdır. Bu sənədlər, bolşeviklərin bütün cəhan inqilabı qaldırması üçün ciddi tədbirlərdə bulunmalarını isbat edir.

Paris müəvərəsinə

Odesadən xəbər verirlər ki, Paris müəvərəsinə iştirak etməkdən ötrü Rusiyanın sabiq Müvəqqət Hökumət Baş vəziri [Baş naziri] knyaz Lvov və Amerikada olan sabiq rus səfiri Baxmetyev Nyru Yorkdan Avropaya azim olmuşlardır [yola düşmüşlər].

Ukrayna Cümhuriyyəti

Odesxa qəzetlərində komendant Lutsenkonun imzası ilə böylə bir müraciətnamə dərc edilmişdir:

"Böyük mübarizədən sonra Ukrayna əhalisi getməyən boyunduruqdan xilas olub, Ukraynanı cümhuriyyət elan etmişdir. Ukrayna Xalq Cümhuriyyətinin Direktoriyyəsi bütün əhalinin mənafeyini mühafizə və müdafiə etməyə qalxmışdır. Ukrayna Cümhuriyyəti kəndliyə yer, fəhləyə insanca həyat, hər bir vətəndaşa

hürriyyət vermişdir. Bundan belə, heç bir başsızlıq və təcavüzə olmamalıdır. Lakin cümhuriyyəti möhkəmləndirməkdən ötrü həminin işləməsi lazımdır. Həminin işləməsindən ötrü də nizam və əsəyış gərəkdir."

Krımdan gələn xəbər verirlər ki, orada olan şayiəta [şayiələrə] görə Müttəfiqlər, Ukrayna üsyanına bəis olan Petlyurayı silahını yerə qoymadığı zaman qanundan kənar elan etmək niyyətindədirlər.

Yaponiyanın tələbatı

Vaşinqton məhəfili-siyasiyyəsinə [siyasi dairələrindən] xəbər verirlər ki, Yaponiya heyəti Sülh Konfransında bu aşağıdakı tələbatda bulunacaqdır:

- 1 - İngiltərə-Yaponiya İttifaqı münasibətlə dənizlərin azad olması və qeyri ümumi məsələlər haqqında İngiltərə ilə müttəfiq olmaq lazımdır;
- 2 - Xırdə millətlərin müdafiəsi və dünyanı gələcək müharibələrdən xilas etmək üçün Amerikanın fikrinə şərik olmalı;
- 3 - Yaponiyanı müdafiə etmək qəsdı ilə Sibiryada əsəyış bərpəsinin Yaponiyyəyə vəgüzər edilməsi [təpşirilməsi] lazımdır;
- 4 - Cində Yaponiyanın ticarət, maliyyə və sənəat [sənəyə] məntəqeyi-nüfuzunun [nüfuz sahələrinin] qanuni tələqqi [qəbul] edilməsi lazımdır;
- 5 - Yaponiya ilə Cindən ötrü əlvərişi bir şərait üzrə Kiao-Çaonun müvəqqət zəbt edilməsi;
- 6 - Marsşal, Karolin alman cəzirləri [adaları] və Bəhri-mühitdə [Sakit okeanda] olan başqa cəzirlər Yaponiyanın haqqi-himayəsi altında olmalıdırlar;
- 7 - Yaponiyalıların bütün dünyada əsəsi-müvəqqəbilə ilə [qarşılıqlıqlıq prinsipi üzrə] müsəvəti-hüququq [hüquq bərabərliyi].

Yassı konfransı və Müttəfiqlər

"O. N." qəzetəsinin mühərriri Yassıda olan konfrans nəticəsini belə xəbər verir: Bu yaxınlarda Salanikdə iki Fransa əsgəri firqəsi [hərbi diviziyası] naqliyyət gəmiləri ilə Odesseyə gətirilib, orada da canuba göndəriləcəklərdir. Bundan ötrü də Odesdə və İstanbulda hazırlıq başlanmışdır. Buralarda əsgər göndərmək üçün naqliyyət gəmiləri də vardır. Bu əsgərlər ardınca başqa əsgərlər də göndəriləcəkdir. Eyni zamanda Rumıniya tərəfindən İmerinə və Kiyev tərəfə fransız əsgərləri göndəriləcəkdir. Bu qarar üzrə əsəyış bərpə edilməsi iki tərəfdən başlanılacaqdır. Bolşeviklər əleyhinə olan məsələ hələ həzrlənməməkdir. Şərç cəhəbində ancaq ingiliss əsgərləri olacaqdır. Bolşeviklər əleyhinə birinci iğdamət [təşəbbüs, addım] başlanmışdır. Belə ki, Könüllü ordu ehtiyacatı üçün Novorossiysk şəhərinə texnika mayehtacı [lavəzimatı] və əsgər çıxarılmalıdır.

MƏTBUAT

Rusiyada Müttəfiqlər nə yapacaqlardır?

Müttəfiqlərin Rusiyaya nicət verməyə borclu olduqlarını elam etmələri [bildirmələri] və Cəhan müharibəsini bitirər-bitirməz Rusiyaya əsgər və lavəzimatı-hərbiyyə ilə kömək göndərərək feilan [əməli surətdə] işə başlamaları, Rusiyanın hər firqə və sinfinə bir cür ümid verir və hər kas Müttəfiqlərdən öz arzusuna əməl edilməsini gözləyir. Bəziləri gözləyirlər ki, Müttəfiqlər Rusiyada ancaq bolşevizm ilə müharibə edib, yerdə qalan məsələləri camaatın öz xahişinə müvafiq həl edəcəklər. Bir çoxları deyirlər ki, heç Müttəfiqlər başqa məsələlərə qarışmayacaqlar; digərləri "Qoşma Xalq Cümhuriyyəti" [Federativ Xalq Respublikası] quracaqlarını gözləyir. Xırdə millətlər, şübhəsiz ki, öz hüquqlarının müdafiə edilməsinə ümid bağlayırlar. Xülasə, Müttəfiqlərin müdaxiləsinə hərə öz nöqteyi-nəzərindən bəxib, ona müvafiq də fəaliyyət və nəticə umurlar.

Əzümilə [o cümlədən] general Kravoskv [ni] nimirəsmisi [yarırməsi] olan "Çasovny" qəzetəsi təzədən Rusiyada padşah idarəsi təsis etmələrini və Rusiya taxtına yenidən bir padşah tikmələrini tələbə yazır ki:

"Etiaf [Antanta] dövlətləri Rusiyanı məhv və müttəfiqlik itizəmə-nə [öhdəliyyəni] xayanət edən inqiləblərə deyil, itizəməmələrə düzlüklə və namuskarəna bir surətdə əməl edən Çar Hökuməti ilə itti-fəq bağlamışlardır.

Nə qədər ki Rusiyada padşah vardı, sözü də möhkəm və sarsılmaz idi. Cümhuriyyətlər vücuda gəlincə, xayanətlər başlandı.

Magarsə cürbəcür cümhuriyyətlər böylə gümən edirlər ki, Müttəfiqlər galib əz qala bizim kimi özlərini da tələf edən inqilabımızca nicət verəcəklərdir?"

Magarsə Etiaf dövlətləri müttəqəbil [qarşılıqlı] kömək və müzə-hirət [yardım] yolu itizəməməyə əməl olunmasını tələb edən namuskarliq borcuna xayanət edəcəklərdir?"

Və magarsə rus dövlətlər, ancaq inqiləbçilərin xahişinə inanacaq, amma hər yerdə əksəriyyətlə çar hökumətinin tazədən təccidinə [bərpaasına] hər isə olan camaatın sözüna, xahişinə inanmayacaqlardır. Camaat, çar hökumətinin istəyir, çünki ağıllı və sadiq bə-bəklərimiz min illərlə nə yığmışdırlarsa, çar hökumətindən sonra bir il yarımda itirdi?"

Doğrudur, Müttəfiqlər Rusiyaya bir kömək borcludurlar. Amma, bizzə, Müttəfiqlər hər təməssük [vəksel] çıxarana borclu deyildirlər, bilksə ki, təməssük çıxarmaq üçün bir qədər haqq və ədalət dəxi lazımdır.

DAĞİSTANILAR CÜMHURİYƏTİNDƏ

Parlament əvəzi vəzifəsini ifa edən Müttəfiq Şura (sabiq Dağıstanlılar Şurası) Kotevə yeni kabına təşkil etməyi təklif etmişdir. Yeni kabınəyə işlə zəvət [şəxslər] daxil olar:

Kotevə - Rəisi-vükələ [Baş nazir]; Daxiliyyə naziri - Rəşid xan Qaplanov; Xariciyyə naziri - Heydər Bəmmatov; Hərbiyyə naziri - Nuñbəy Tarkovski; Türüq və Maabir [Naqliyyət və Rabitə], Post və Teleqraf - İbrahim bəy Heydarov; Ticarət və Sənəyə - Bahadır bəy Mallaçxan. Kabınədə iki yer də kazaklara verilmişdir. Kazaklar [la] bolşeviklər ilə mübarizədən ötrü etiaf hüsusla gəlmişdir [razlaşma ələ edilmişdir].

* Sabiq Rəisi-vükələ [Baş nazir] Əbdülməcid Çermoyev həzrətləri Avropa Sülh Konfransına gedəcək heyətin başında duracaqdır.

* Bolşeviklər ilə mübarizə müvəffəqiyyətlə surətdə davam etməkdədir. Xasavıyın işğalı, Petrovskdən təhlükə altında olması şayiəti [şayiələr] təzkib edilir. Hal-hazırda bolşeviklər Sulank arasında dirlər. Dağıstanlılar buraya gəlmiş kazaklarla bahəm [birgə] bolşeviklərə cavab verirlər.

* Axır vaxtlar Petrovska xəbər alınmışdır ki, kabındaların qəhrəmanəna tərzüləri [qəhrəmanca hücumları] altında bolşeviklər davam gətirməyib, Mineralnı Sular dəvəirini [dairəsini] təxliyə etmişlər.

* Qaçqınların mədiyyəinə görə, bolşeviklər sülhcu [mülki] əhali ilə fəna bir halda müəmilədə bulunurlar [pif rəftar edirlər]. Bir aula gəldikdə, ən əvvəl əhalini tərkisil edirilər. Sonra məşhur camaat xadimlərini [ictimai xadimləri] gülləyəndirlər.

* Kazaklarla müsəvi [bərabər] surətdə ərazini təqsim etmək [böhdürmək] üçün etiaf əmələ gəlmişdir. Bir çox məsələlərdən ötrü həkəm [arbitr] ixtiyar ediləcəkdir [seçiləcək; təyin ediləcək].

* Alınan məlumata görə, Denikin ordusu, bolşevik ordusunu yarmışdır.

* Dağıstanlılar Cümhuriyyətinin Hərbiyyə naziri, ordu təşkilinə mübaşirət etmişdir [başlanmışdır].

MÜLAHİZAT

Rus dilində nəşr edilən "Azərbaycan"ın bu keçən nömrələrinin birində, dördüncü səhifədə bir kiçikcə elan oxudum. Bu elan mani bir çox zaman fikirləndirdi və hətta bir az da qüsqələndirdi.

Elan özü-özlüyündə hər gündə qəzetələrdə yüzlərcə dərc edilən elanların birisi idi. Lakin elanın yarısı belə düşmüş iken, mənəm kimi bir məxluqaq [melanxolik] qəzetəçinin nəzarini və fikrini bilətməmmü [düşünmədən; fərqində olmadan] gərkə özünə cəb əydi. O elanda, ən başda bir qalın və qara xətlə "musulmanin" [musulmanın] kəlməsi yazılıb. Sonra hənəm müsəlman bunu elan edirdi ki, "Mən, buxalterlik, onun müavinliyyəni və o da olmasa nəfər mədənlərində, dəyirmanada və nəqliyyatla məşğul olan idarələrdə münəsis bir vəzifə axtarıram!" Və bu sözlərdən sonra da elan yazan öz adresini göstərmişdi.

İştə elanın məzmunu bul..
Adı və səthi nəzarəti bu elana baxılırsa, mən də etiraf edirəm ki, burada adam fikirləndirən və yaxud qüsqələndirən bir mətləb yoxdur və hətta bu mətləbi götürüb qəzetədə yazmağın da heç bir mənası yoxdur.

Amma iş burasındadır

«AZƏRBAYCAN» qəzetinin 1918-ci il 31 dekabr (Çərşənbə axşamı günü) tarixli 75-ci nömrəsinin ADA Universitetinin dəstəyi ilə transliterasiyası

Hərgah belə olmasaydı, rusca "Azərbaycan"da elan verən "musulmanın" çox-çoxdan özünə bir qulluq tapıb çorəkpu lu qazana bilirdi.

Mahammad Sadiq

AZƏRBAYCAN PƏYTAXTI**IV**

Safəviyyədən sonra bu tərəflərdə təvəfi-mülük [kiçik dövlətlər, xanlıqlar] amala gəlib, Azərbaycan vilayətləri birər müstəqil və nım-müstəqil [yarımüstəqil] xanlıqlar halında yaşarkən, Bakı dəxi uzun bir zaman xanlıq halında yaşayırdı.

Bakının o zamanlarda na kimi bir həyatla yaşadığını məşhur türk səyyahından öyrənə bilirik. 1057 sənəyi-hicriyyəsində Bakıya gəlmiş Osmanlı səyyahı-şahiri [məşhur səyyah] Övliya Çələbi həzrətləri, Bakı qalasını bar-vəchiati [aşğıdıkı kimi] tarif edir:

"Bakı qalası Sirvan əyalətində olub Əcəm (İran) sərhədidir. Burada bir ziyafət edilib, təamdan sonra Əzurum valisi Məhəmməd paşa əfəndimizin nəməsinə, inci (mirvarid) təsbəhlə, mavvac [dağlı] ipəklə firəng xaralar[ın]ı, şəmşiri-hədəyani [hadıyyə qılınca] xana verdim. Səfasından: "Xeyir-müqəddəm [qədəminiz xeyirli olsun], xoş qədəm gətirdiniz" deyə dilnəvazlıqlar etdi [ürək açan sözlər dedi]. Toyruz və Naxçıvan xanlarının nəmələrini də verdi. "Surunuz [bəyiniz] mübarək ola" deyə çox sanaxanlıq əylədim [tarif dedim].^[1] Zətan nəmələrdə də haqiri xeyli təvfi [vəsi] etmişlər. Rəvan xanı^[2] haqiri kəndi həmsirasi [bacısı] sarayına mehmanlığa verdi. On gün, on gecə zövqi-səfalər etdik. Xan isə [inci təsbəhi] göstərmədik xan və sultan^[3] qoymadı.

O gün haqirə bir qat əcamənə [əcəm tərzində] albişə, on tüman baxışçı-şəhanə [hökmdar bəxşçi] əhsan olundu. Rəfiqlərimizlə şəhəri təməşşəyə başladık.

Bakı qalası, Mosko [Moskva] kralına qarşı Dara şah tərəfindən bəhri-Xazar səhilində bir püsteyi-ali [yüksək bir təpə] üzərində mürabəbşəkl [dördkünc, kvadrat] olaraq bina edilmiş bir qalayı-rənadir [gözlə qaladır]. İc qalasıncı qərbə nəzir [baxan] bir qapısı vardır - həddi-Naxçıvanındır.^[4] Mühihi [əhatəsi] 700 addımdır. 70 qüllə, 600 bədəndir. Dıvarının qəddi [boyu, hündürlüyü] 100 zirə-məkkidir [Məkkə arşınıdır]. Qaya üzərində olduğundan xəndəyi yoxdur. Qala içərisində torpaq örtülü yemliş qədar əski ev vardır. "Heydərsəh cəməsi" adı ilə bir də cəmə varsa da, minarəsizdir. Xan (karvansara), hamam və sairədən nişan yox. Lakin dərya kənarındakı ribat^[5] [şəhəratrafi bağları], böyük karvansarası, min qədar evli, bağ və bağçalı, cəmə, xan [karvansara] və hamamı, qarşı [üstüörtülü və ya üstüaçıq bazar yeri] və bazarı bir şəhəri-məmurdur [abad bir şəhərdir] ki, üç tərəfi sur [hasar] ilə mühafizəli olub, üç qapısı vardır. Şimala açılan Gilan qapısı, cənuba Bəbülbəvab qapısı, qərbə dərya kənarında Liman qapısıdır. Burada yəddi ədəd böyük minarə görünməkdə idi. Üç hamamı varsa da, Mirzaxan hamamı qəyət xoşdur. Qarşı və bazarı o qədar müştəyyəvan [bəzəkli] deyildir. Lakin Mosko sərhədi olduğundan şahsevən, dizçökən əsgərləri vardır.

Sirvan əyalətində başqaça xanlıqdır. 3000 əsgər və 12 hakimi (üeyz nəçalını) vardır. Başqaça qəzisi və yəddi nəhiyəsi vardır. Bir qəç kərə Mosko kazakı qarşı ldiil nəhrindən şaykalarla gəlib Gilanı və Bakı nəhiyələrini nəhbü-qərat [talan və qərat] etmişdir. Çünki qarşı tərəfi 300 mildə Mosko diyarındı. Hatta bu qalanı Özdəmirdə fəth etmiş, içində osmanlılardan Qubad paşa hakim ikən Əcəmin (İranın) təşviqi ilə Mosko kazakı qalib Bakı qalasını mühasirə etmişsə də, onlarla bərabər əcəmlər də dəndani-tiğdən [qılınca dişlərindən] keçirilmişdir. Hələ kəmkəkləri səhili-bəhrdə [daniz kənarında] bir püsteyi-ali [hündür təpə] üzərində durur.

Şəharin havası səhlicədir [yumuşaqdır]. Çünki qazalarında pirinc [düyü], kətan, yağ, bostan hasil olur. Amma suyu neft yağlı qoxar. Şəhar qürbündə [yaxınlığında] 7 yerdə neft mədənləri vardır ki, hər biri bir lövndür [rəngdir]: sarı, qırmızı, qara, ilaxır... Nəhiyələrindən Məskür, Səndan, Reyneb nəvəsi [nəhiyələrinin] əhalisi şəm'i-əsəl [bal mumu], şəm-i-ruğən [yağ mumu] yaxmayıb, həp qara neft yağlı çırağda yaxırlar.

Xalqı qəyət təndürüst [sağlam bədənli] və tənparvərdir [canına qulluq edəndir]. Olduqca dilbəri [çox gözəllər] də vardır. Şəharı on səkkizinci iqlimi-ərzi [yer iqlimi] hüdudundadır. Əhalisi əksəriyyəni sünnidir.

Bu qala ilə Dəmirqala arası, dərya kənarından dörd mənzildir. Aralarında Məskür nəhiyəsinin kəndləri məmurdur [abaddır]. Əhalisi kəçəbə türkmanlardır. Obaları ilə qonub-köçərlər.

Şəburan [Şəbran] şəhəri Bakının şərqində və üç mənzil məsafədədir. Şamaxı şəhəri də şərqində olub beş mənzildir. Gilan da şimalındadır. Bakı Şamaxının bəndəri-İskələsidir [köprü limanıdır]. Çin və Xitay ilə Xütəndan, Fağfur eli ilə Zəmin şəhərlərindən, Qalmax (Kalkim) və Mosko diyarlarından daima elçilər və karbanlar məta [ticarət məli] gətirirlər. Moskolar daima Bakıya gəlib Bakıdan tuz (duz) neft, zəfəran, ipək (hərir) alıb Moskoya götürürlər. Mosko (Moskva) elçiləri gəlib rəhn [gırov] dururlar. Mosko diyarından samur, balıq dişi, sincab əksəriyyəni İrana Bakıdan çıxarırlar. Bir qismi də Gilandan çıxar.

Bakı nəhiyələrində bəzi sura [şoran; ot bitməyən] yerlər vardır. Adam və ya at ayağını basıb bir az dursa ayaqları yanar. Karvan xalqı bəzi yerləri hafz edərək [qazıyaraq] tənçərə (qazanca) qoyur, təamları zəminin hararətli ilə bir anda bişər. Əcib hikməti-xudadır [Allahın əcaib bir hikmətidir].

Bəzən Mosko kazakı kənanı sazlı [qəmşli] gəmilərlə Kür nəhri ilə gəlib Bakı ətrafını nəhbü-qərat edir. Buradan aldıqları əsirləri Gilan bazarına aparıb orada satırlar. Nəhrin eni Tuna qədar varsa da, dərinliyi o qədar deyildir."^[6]

Övliya Çələbi bu təfsilatı verdikdən sonra səyahətinin xatiməsini [sonunu] təsvir üçün yazır ki:

"Bir yəndan şəhərə təməşə etdiyimiz kimi, digər tərəfdən əcəm surlarının (ziyafətlərinin) zövqü-səfalərinə qoyulduq [daldıq]. Suri-zifafı [toy şənliyini] təhriir eyləskə [yazaq], böyük kitab olar. Rəvan xanı^[1] Əli xan ilə Bakı xanı Əşraf xandan samuri-acəmənlər [əcəm tərzində xəzlər], gürcülər, təvəs dəvələr əhsan aldıq. Rəvan xan dəxi qömrüyə min baş karban təvəsəyi təahhüd [vəd] edərək, paşa əfəndimizə bir samur kürk, 10 cift [çift] Gilan yayı, altı gürcü qulamı [qulu; köləsi], 10 cift balıq dişi, 3 anbar şamama hədayə verdi. Ayrıca məhəbbətnəmlər də təhriir eylədi [şəmimi hissələrini ifadə edən məktublər də yazdı]. Həqirə dəxi 10 tüman bası xərci-rah [xeyli

yo] xərci], təvabələrimizə [təbəliyimizdəki adamlara] 10 tüman əbbasi əhsan eylədi. Cümlə Bakı ayını ilə vidalaşaraq qərbə tərəfə rəvan olduq [yola düşdük]."

Övliya Çələbi Bakının neftindən də təfsilat verir. Onun "Səyahətnamə"sına görə:

"Neft yaği mədənləri yerdən qaynayıraq çıxır. Kiçik göllər[da] neft yaği suların üzərində qaymaq bağlar. Neft başqaça [xüsusi, ayrı-ayrı] əmanət [idarə, dövlət qurumu] olub sanəvi [ilad] şaha 7000 tüman açqa gətirir. Neft əmininin [neft idarəsi rəhbərinin] adamları bu gölcəylərin içinə girib gəcələri nefti yığaraq keçi tuluqlarına doldururlar. Sonra bunu tüccar [tacirlər] alıb, diyar-diyar götürürlər. Səkkiz rəngdə neft olur. Lakin sən neft qəyət məqbuldur. Siyah neft şahlıqdır ki, İran diyarının, Özbəkistan, Hindistan, İraq, Kürdüstan, Gürcüstan, Dağıstan, Ali-Osman sərhədlərindəki qalalara bu qara nefti götürüb ətraflarına çərağən edirlər [qalaların ətrafını işıqlandırirlər]. Əsgər üzərlərinə hücum etdikdə üzərlərinə və ayaq altlarına neftli yorğan və köhnə əşya atıb atəşbəzlik edirlər [yandırirlər, alışdırirlər]."

Neft, qala və şəhər mühimməti [ehtiyacları] üçün lüzumludur. Hatta şah süburunda, dəri-dövlətlərində [dövlət qurumlarında] yanən məşallər həp Bakı neftindəndir. Neftin gəcəli-gündüzlü nigəh-banları [keşikçiləri] vardır. Çünki atəş dəyərəsə, ilanihəyə [axıra kimi] yanib sönmək bilməz. Onun üçün neft mədənlərinin kənarında dağlar kimi qum təpələri amada [hazır] durur. Neft mədəninə bir şərarə [qığılçım] isabat eyləssə, həman cümlə rəaya [rəyiyətlər] yətişib üzərinə torpaq ataraq söndürürlər. Başqa əlacı yoxdur."

Övliya Çələbinin "Səyahətnamə"sında bu qədar tarif olunən Bakı nefti haqqında ərəb coğrafiyaçıları da məlumat vermişlərdir. Məs'udinin "Mürücü-zəhəb"ində bu xüsüsə təfsilat verildiyi kimi, Yaqut Həməvinin "Mucəməül-büldən"ində izahat vardır. Yaqutun izahatına görə, Bakıda başlıca iki neft mənbəyi varmış ki, birindən sarı və ya ağ neft, digərindən qara yaxud yaşıl neft çıxarmış. Məsudi buradan başqa həc bir yənda ağ neft çıxmıdığına da əlavə edir.^[6] Hicri 9-cu əsrdə əl-Bakuvinin "Mucəməül-büldən"ində izahat vardır. Yaqutun izahatına görə, Bakıda başlıca iki neft mənbəyi varmış ki, birindən sarı və ya ağ neft, digərindən qara yaxud yaşıl neft çıxarmış. Məsudi buradan başqa həc bir yənda ağ neft çıxmıdığına da əlavə edir.^[6] Hicri 9-cu əsrdə əl-Bakuvinin "Mucəməül-büldən"ində izahat vardır. Yaqutun izahatına görə, Bakıda başlıca iki neft mənbəyi varmış ki, birindən sarı və ya ağ neft, digərindən qara yaxud yaşıl neft çıxarmış. Məsudi buradan başqa həc bir yənda ağ neft çıxmıdığına da əlavə edir.^[6] Hicri 9-cu əsrdə əl-Bakuvinin "Mucəməül-büldən"ində izahat vardır. Yaqutun izahatına görə, Bakıda başlıca iki neft mənbəyi varmış ki, birindən sarı və ya ağ neft, digərindən qara yaxud yaşıl neft çıxarmış. Məsudi buradan başqa həc bir yənda ağ neft çıxmıdığına da əlavə edir.^[6] Hicri 9-cu əsrdə əl-Bakuvinin "Mucəməül-büldən"ində izahat vardır. Yaqutun izahatına görə, Bakıda başlıca iki neft mənbəyi varmış ki, birindən sarı və ya ağ neft, digərindən qara yaxud yaşıl neft çıxarmış. Məsudi buradan başqa həc bir yənda ağ neft çıxmıdığına da əlavə edir.^[6] Hicri 9-cu əsrdə əl-Bakuvinin "Mucəməül-büldən"ində izahat vardır. Yaqutun izahatına görə, Bakıda başlıca iki neft mənbəyi varmış ki, birindən sarı və ya ağ neft, digərindən qara yaxud yaşıl neft çıxarmış. Məsudi buradan başqa həc bir yənda ağ neft çıxmıdığına da əlavə edir.^[6] Hicri 9-cu əsrdə əl-Bakuvinin "Mucəməül-büldən"ində izahat vardır. Yaqutun izahatına görə, Bakıda başlıca iki neft mənbəyi varmış ki, birindən sarı və ya ağ neft, digərindən qara yaxud yaşıl neft çıxarmış. Məsudi buradan başqa həc bir yənda ağ neft çıxmıdığına da əlavə edir.^[6] Hicri 9-cu əsrdə əl-Bakuvinin "Mucəməül-büldən"ində izahat vardır. Yaqutun izahatına görə, Bakıda başlıca iki neft mənbəyi varmış ki, birindən sarı və ya ağ neft, digərindən qara yaxud yaşıl neft çıxarmış. Məsudi buradan başqa həc bir yənda ağ neft çıxmıdığına da əlavə edir.^[6] Hicri 9-cu əsrdə əl-Bakuvinin "Mucəməül-büldən"ində izahat vardır. Yaqutun izahatına görə, Bakıda başlıca iki neft mənbəyi varmış ki, birindən sarı və ya ağ neft, digərindən qara yaxud yaşıl neft çıxarmış. Məsudi buradan başqa həc bir yənda ağ neft çıxmıdığına da əlavə edir.^[6] Hicri 9-cu əsrdə əl-Bakuvinin "Mucəməül-büldən"ində izahat vardır. Yaqutun izahatına görə, Bakıda başlıca iki neft mənbəyi varmış ki, birindən sarı və ya ağ neft, digərindən qara yaxud yaşıl neft çıxarmış. Məsudi buradan başqa həc bir yənda ağ neft çıxmıdığına da əlavə edir.^[6] Hicri 9-cu əsrdə əl-Bakuvinin "Mucəməül-büldən"ində izahat vardır. Yaqutun izahatına görə, Bakıda başlıca iki neft mənbəyi varmış ki, birindən sarı və ya ağ neft, digərindən qara yaxud yaşıl neft çıxarmış. Məsudi buradan başqa həc bir yənda ağ neft çıxmıdığına da əlavə edir.^[6] Hicri 9-cu əsrdə əl-Bakuvinin "Mucəməül-büldən"ində izahat vardır. Yaqutun izahatına görə, Bakıda başlıca iki neft mənbəyi varmış ki, birindən sarı və ya ağ neft, digərindən qara yaxud yaşıl neft çıxarmış. Məsudi buradan başqa həc bir yənda ağ neft çıxmıdığına da əlavə edir.^[6] Hicri 9-cu əsrdə əl-Bakuvinin "Mucəməül-büldən"ində izahat vardır. Yaqutun izahatına görə, Bakıda başlıca iki neft mənbəyi varmış ki, birindən sarı və ya ağ neft, digərindən qara yaxud yaşıl neft çıxarmış. Məsudi buradan başqa həc bir yənda ağ neft çıxmıdığına da əlavə edir.^[6] Hicri 9-cu əsrdə əl-Bakuvinin "Mucəməül-büldən"ində izahat vardır. Yaqutun izahatına görə, Bakıda başlıca iki neft mənbəyi varmış ki, birindən sarı və ya ağ neft, digərindən qara yaxud yaşıl neft çıxarmış. Məsudi buradan başqa həc bir yənda ağ neft çıxmıdığına da əlavə edir.^[6] Hicri 9-cu əsrdə əl-Bakuvinin "Mucəməül-büldən"ində izahat vardır. Yaqutun izahatına görə, Bakıda başlıca iki neft mənbəyi varmış ki, birindən sarı və ya ağ neft, digərindən qara yaxud yaşıl neft çıxarmış. Məsudi buradan başqa həc bir yənda ağ neft çıxmıdığına da əlavə edir.^[6] Hicri 9-cu əsrdə əl-Bakuvinin "Mucəməül-büldən"ində izahat vardır. Yaqutun izahatına görə, Bakıda başlıca iki neft mənbəyi varmış ki, birindən sarı və ya ağ neft, digərindən qara yaxud yaşıl neft çıxarmış. Məsudi buradan başqa həc bir yənda ağ neft çıxmıdığına da əlavə edir.^[6] Hicri 9-cu əsrdə əl-Bakuvinin "Mucəməül-büldən"ində izahat vardır. Yaqutun izahatına görə, Bakıda başlıca iki neft mənbəyi varmış ki, birindən sarı və ya ağ neft, digərindən qara yaxud yaşıl neft çıxarmış. Məsudi buradan başqa həc bir yənda ağ neft çıxmıdığına da əlavə edir.^[6] Hicri 9-cu əsrdə əl-Bakuvinin "Mucəməül-büldən"ində izahat vardır. Yaqutun izahatına görə, Bakıda başlıca iki neft mənbəyi varmış ki, birindən sarı və ya ağ neft, digərindən qara yaxud yaşıl neft çıxarmış. Məsudi buradan başqa həc bir yənda ağ neft çıxmıdığına da əlavə edir.^[6] Hicri 9-cu əsrdə əl-Bakuvinin "Mucəməül-büldən"ində izahat vardır. Yaqutun izahatına görə, Bakıda başlıca iki neft mənbəyi varmış ki, birindən sarı və ya ağ neft, digərindən qara yaxud yaşıl neft çıxarmış. Məsudi buradan başqa həc bir yənda ağ neft çıxmıdığına da əlavə edir.^[6] Hicri 9-cu əsrdə əl-Bakuvinin "Mucəməül-büldən"ində izahat vardır. Yaqutun izahatına görə, Bakıda başlıca iki neft mənbəyi varmış ki, birindən sarı və ya ağ neft, digərindən qara yaxud yaşıl neft çıxarmış. Məsudi buradan başqa həc bir yənda ağ neft çıxmıdığına da əlavə edir.^[6] Hicri 9-cu əsrdə əl-Bakuvinin "Mucəməül-büldən"ində izahat vardır. Yaqutun izahatına görə, Bakıda başlıca iki neft mənbəyi varmış ki, birindən sarı və ya ağ neft, digərindən qara yaxud yaşıl neft çıxarmış. Məsudi buradan başqa həc bir yənda ağ neft çıxmıdığına da əlavə edir.^[6] Hicri 9-cu əsrdə əl-Bakuvinin "Mucəməül-büldən"ində izahat vardır. Yaqutun izahatına görə, Bakıda başlıca iki neft mənbəyi varmış ki, birindən sarı və ya ağ neft, digərindən qara yaxud yaşıl neft çıxarmış. Məsudi buradan başqa həc bir yənda ağ neft çıxmıdığına da əlavə edir.^[6] Hicri 9-cu əsrdə əl-Bakuvinin "Mucəməül-büldən"ində izahat vardır. Yaqutun izahatına görə, Bakıda başlıca iki neft mənbəyi varmış ki, birindən sarı və ya ağ neft, digərindən qara yaxud yaşıl neft çıxarmış. Məsudi buradan başqa həc bir yənda ağ neft çıxmıdığına da əlavə edir.^[6] Hicri 9-cu əsrdə əl-Bakuvinin "Mucəməül-büldən"ində izahat vardır. Yaqutun izahatına görə, Bakıda başlıca iki neft mənbəyi varmış ki, birindən sarı və ya ağ neft, digərindən qara yaxud yaşıl neft çıxarmış. Məsudi buradan başqa həc bir yənda ağ neft çıxmıdığına da əlavə edir.^[6] Hicri 9-cu əsrdə əl-Bakuvinin "Mucəməül-büldən"ində izahat vardır. Yaqutun izahatına görə, Bakıda başlıca iki neft mənbəyi varmış ki, birindən sarı və ya ağ neft, digərindən qara yaxud yaşıl neft çıxarmış. Məsudi buradan başqa həc bir yənda ağ neft çıxmıdığına da əlavə edir.^[6] Hicri 9-cu əsrdə əl-Bakuvinin "Mucəməül-büldən"ində izahat vardır. Yaqutun izahatına görə, Bakıda başlıca iki neft mənbəyi varmış ki, birindən sarı və ya ağ neft, digərindən qara yaxud yaşıl neft çıxarmış. Məsudi buradan başqa həc bir yənda ağ neft çıxmıdığına da əlavə edir.^[6] Hicri 9-cu əsrdə əl-Bakuvinin "Mucəməül-büldən"ində izahat vardır. Yaqutun izahatına görə, Bakıda başlıca iki neft mənbəyi varmış ki, birindən sarı və ya ağ neft, digərindən qara yaxud yaşıl neft çıxarmış. Məsudi buradan başqa həc bir yənda ağ neft çıxmıdığına da əlavə edir.^[6] Hicri 9-cu əsrdə əl-Bakuvinin "Mucəməül-büldən"ində izahat vardır. Yaqutun izahatına görə, Bakıda başlıca iki neft mənbəyi varmış ki, birindən sarı və ya ağ neft, digərindən qara yaxud yaşıl neft çıxarmış. Məsudi buradan başqa həc bir yənda ağ neft çıxmıdığına da əlavə edir.^[6] Hicri 9-cu əsrdə əl-Bakuvinin "Mucəməül-büldən"ində izahat vardır. Yaqutun izahatına görə, Bakıda başlıca iki neft mənbəyi varmış ki, birindən sarı və ya ağ neft, digərindən qara yaxud yaşıl neft çıxarmış. Məsudi buradan başqa həc bir yənda ağ neft çıxmıdığına da əlavə edir.^[6] Hicri 9-cu əsrdə əl-Bakuvinin "Mucəməül-büldən"ində izahat vardır. Yaqutun izahatına görə, Bakıda başlıca iki neft mənbəyi varmış ki, birindən sarı və ya ağ neft, digərindən qara yaxud yaşıl neft çıxarmış. Məsudi buradan başqa həc bir yənda ağ neft çıxmıdığına da əlavə edir.^[6] Hicri 9-cu əsrdə əl-Bakuvinin "Mucəməül-büldən"ində izahat vardır. Yaqutun izahatına görə, Bakıda başlıca iki neft mənbəyi varmış ki, birindən sarı və ya ağ neft, digərindən qara yaxud yaşıl neft çıxarmış. Məsudi buradan başqa həc bir yənda ağ neft çıxmıdığına da əlavə edir.^[6] Hicri 9-cu əsrdə əl-Bakuvinin "Mucəməül-büldən"ində izahat vardır. Yaqutun izahatına görə, Bakıda başlıca iki neft mənbəyi varmış ki, birindən sarı və ya ağ neft, digərindən qara yaxud yaşıl neft çıxarmış. Məsudi buradan başqa həc bir yənda ağ neft çıxmıdığına da əlavə edir.^[6] Hicri 9-cu əsrdə əl-Bakuvinin "Mucəməül-büldən"ində izahat vardır. Yaqutun izahatına görə, Bakıda başlıca iki neft mənbəyi varmış ki, birindən sarı və ya ağ neft, digərindən qara yaxud yaşıl neft çıxarmış. Məsudi buradan başqa həc bir yənda ağ neft çıxmıdığına da əlavə edir.^[6] Hicri 9-cu əsrdə əl-Bakuvinin "Mucəməül-büldən"ində izahat vardır. Yaqutun izahatına görə, Bakıda başlıca iki neft mənbəyi varmış ki, birindən sarı və ya ağ neft, digərindən qara yaxud yaşıl neft çıxarmış. Məsudi buradan başqa həc bir yənda ağ neft çıxmıdığına da əlavə edir.^[6] Hicri 9-cu əsrdə əl-Bakuvinin "Mucəməül-büldən"ində izahat vardır. Yaqutun izahatına görə, Bakıda başlıca iki neft mənbəyi varmış ki, birindən sarı və ya ağ neft, digərindən qara yaxud yaşıl neft çıxarmış. Məsudi buradan başqa həc bir yənda ağ neft çıxmıdığına da əlavə edir.^[6] Hicri 9-cu əsrdə əl-Bakuvinin "Mucəməül-büldən"ində izahat vardır. Yaqutun izahatına görə, Bakıda başlıca iki neft mənbəyi varmış ki, birindən sarı və ya ağ neft, digərindən qara yaxud yaşıl neft çıxarmış. Məsudi buradan başqa həc bir yənda ağ neft çıxmıdığına da əlavə edir.^[6] Hicri 9-cu əsrdə əl-Bakuvinin "Mucəməül-büldən"ində izahat vardır. Yaqutun izahatına görə, Bakıda başlıca iki neft mənbəyi varmış ki, birindən sarı və ya ağ neft, digərindən qara yaxud yaşıl neft çıxarmış. Məsudi buradan başqa həc bir yənda ağ neft çıxmıdığına da əlavə edir.^[6] Hicri 9-cu əsrdə əl-Bakuvinin "Mucəməül-büldən"ində izahat vardır. Yaqutun izahatına görə, Bakıda başlıca iki neft mənbəyi varmış ki, birindən sarı və ya ağ neft, digərindən qara yaxud yaşıl neft çıxarmış. Məsudi buradan başqa həc bir yənda ağ neft çıxmıdığına da əlavə edir.^[6] Hicri 9-cu əsrdə əl-Bakuvinin "Mucəməül-büldən"ində izahat vardır. Yaqutun izahatına görə, Bakıda başlıca iki neft mənbəyi varmış ki, birindən sarı və ya ağ neft, digərindən qara yaxud yaşıl neft çıxarmış. Məsudi buradan başqa həc bir yənda ağ neft çıxmıdığına da əlavə edir.^[6] Hicri 9-cu əsrdə əl-Bakuvinin "Mucəməül-büldən"ində izahat vardır. Yaqutun izahatına görə, Bakıda başlıca iki neft mənbəyi varmış ki, birindən sarı və ya ağ neft, digərindən qara yaxud yaşıl neft çıxarmış. Məsudi buradan başqa həc bir yənda ağ neft çıxmıdığına da əlavə edir.^[6] Hicri 9-cu əsrdə əl-Bakuvinin "Mucəməül-büldən"ində izahat vardır. Yaqutun izahatına görə, Bakıda başlıca iki neft mənbəyi varmış ki, birindən sarı və ya ağ neft, digərindən qara yaxud yaşıl neft çıxarmış. Məsudi buradan başqa həc bir yənda ağ neft çıxmıdığına da əlavə edir.^[6] Hicri 9-cu əsrdə əl-Bakuvinin "Mucəməül-büldən"ində izahat vardır. Yaqutun izahatına görə, Bakıda başlıca iki neft mənbəyi varmış ki, birindən sarı və ya ağ neft, digərindən qara yaxud yaşıl neft çıxarmış. Məsudi buradan başqa həc bir yənda ağ neft çıxmıdığına da əlavə edir.^[6] Hicri 9-cu əsrdə əl-Bakuvinin "Mucəməül-büldən"ində izahat vardır. Yaqutun izahatına görə, Bakıda başlıca iki neft mənbəyi varmış ki, birindən sarı və ya ağ neft, digərindən qara yaxud yaşıl neft çıxarmış. Məsudi buradan başqa həc bir yənda ağ neft çıxmıdığına da əlavə edir.^[6] Hicri 9-cu əsrdə əl-Bakuvinin "Mucəməül-büldən"ində izahat vardır. Yaqutun izahatına görə, Bakıda başlıca iki neft mənbəyi varmış ki, birindən sarı və ya ağ neft, digərindən qara yaxud yaşıl neft çıxarmış. Məsudi buradan başqa həc bir yənda ağ neft çıxmıdığına da əlavə edir.^[6] Hicri 9-cu əsrdə əl-Bakuvinin "Mucəməül-büldən"ində izahat vardır. Yaqutun izahatına görə, Bakıda başlıca iki neft mənbəyi varmış ki, birindən sarı və ya ağ neft, digərindən qara yaxud yaşıl neft çıxarmış. Məsudi buradan başqa həc bir yənda ağ neft çıxmıdığına da əlavə edir.^[6] Hicri 9-cu əsrdə əl-Bakuvinin "Mucəməül-büldən"ində izahat vardır. Yaqutun izahatına görə, Bakıda başlıca iki neft mənbəyi varmış ki, birindən sarı və ya ağ neft, digərindən qara yaxud yaşıl neft çıxarmış. Məsudi buradan başqa həc bir yənda ağ neft çıxmıdığına da əlavə edir.^[6] Hicri 9-cu əsrdə əl-Bakuvinin "Mucəməül-büldən"ində izahat vardır. Yaqutun izahatına görə, Bakıda başlıca iki neft mənbəyi varmış ki, birindən sarı və ya ağ neft, digərindən qara yaxud yaşıl neft çıxarmış. Məsudi buradan başqa həc bir yənda ağ neft çıxmıdığına da əlavə edir.^[6] Hicri 9-cu əsrdə əl-Bakuvinin "Mucəməül-büldən"ində izahat vardır. Yaqutun izahatına görə, Bakıda başlıca iki neft mənbəyi varmış ki, birindən sarı və ya ağ neft, digərindən qara yaxud yaşıl neft çıxarmış. Məsudi buradan başqa həc bir yənda ağ neft çıxmıdığına da əlavə edir.^[6] Hicri 9-cu əsrdə əl-Bakuvinin "Mucəməül-büldən"ində izahat vardır. Yaqutun izahatına görə, Bakıda başlıca iki neft mənbəyi varmış ki, birindən sarı və ya ağ neft, digərindən qara yaxud yaşıl neft çıxarmış. Məsudi buradan başqa həc bir yənda ağ neft çıxmıdığına da əlavə edir.^[6] Hicri 9-cu əsrdə əl-Bakuvinin "Mucəməül-büldən"ində izahat vardır. Yaqutun izahatına görə, Bakıda başlıca iki neft mənbəyi varmış ki, birindən sarı və ya ağ neft, digərindən qara yaxud yaşıl neft çıxarmış. Məsudi buradan başqa həc bir yənda ağ neft çıxmıdığına da əlavə edir.^[6] Hicri 9-cu əsrdə əl-Bakuvinin "Mucəməül-büldən"ində izahat vardır. Yaqutun izahatına görə, Bakıda başlıca iki neft mənbəyi varmış ki, birindən sarı və ya ağ neft, digərindən qara yaxud yaşıl neft çıxarmış. Məsudi buradan başqa həc bir yənda ağ neft çıxmıdığına da əlavə edir.^[6] Hicri 9-cu əsrdə əl-Bakuvinin "Mucəməül-büldən"ində izahat vardır. Yaqutun izahatına görə, Bakıda başlıca iki neft mənbəyi varmış ki, birindən sarı və ya ağ neft, digərindən qara yaxud yaşıl neft çıxarmış. Məsudi buradan başqa həc bir yənda ağ neft çıxmıdığına da əlavə edir.^[6] Hicri 9-cu əsrdə əl-Bakuvinin "Mucəməül-büldən"ində izahat vardır. Yaqutun izahatına görə, Bakıda başlıca iki neft mənbəyi varmış ki, birindən sarı və ya ağ neft, digərindən qara yaxud yaşıl neft çıxarmış. Məsudi buradan başqa həc bir yənda ağ neft çıxmıdığına da əlavə edir.^[6] Hicri 9-cu əsrdə əl-Bakuvinin "Mucəməül-büldən"ində izahat vardır. Yaqutun izahatına görə, Bakıda başlıca iki neft mənbəyi varmış ki, birindən sarı və ya ağ neft, digərindən qara yaxud yaşıl neft çıxarmış. Məsudi buradan başqa həc bir yənda ağ neft çıxmıdığına da əlavə edir.^[6] Hicri 9-cu əsrdə əl-Bakuvinin "Mucəməül-büldən"ində izahat vardır. Yaqutun izahatına görə, Bakıda başlıca iki neft mənbəyi varmış ki, birindən sarı və ya ağ neft, digərindən qara yaxud yaşıl neft çıxarmış. Məsudi buradan başqa həc bir yənda ağ neft çıxmıdığına da əlavə edir.^[6] Hicri 9-cu əsrdə əl-Bakuvinin "Mucəməül-büldən"ində izahat vardır. Yaqutun izahatına görə, Bakıda başlıca iki neft mənbəyi varmış ki, birindən sarı və ya ağ neft, digərindən qara yaxud yaşıl neft çıxarmış. Məsudi buradan başqa həc bir yənda ağ neft çıxmıdığına da əlavə edir.^[6] Hicri 9-cu əsrdə əl-Bakuvinin "Mucəməül-büldən"ində izahat vardır. Yaqutun izahatına görə, Bakıda başlıca iki neft mənbəyi varmış ki, birindən sarı və ya ağ neft, digərindən qara yaxud yaşıl neft çıxarmış. Məsudi buradan başqa həc bir yənda ağ neft çıxmıdığına da əlavə edir.^[6] Hicri 9-cu əsrdə əl-Bakuvinin "Mucəməül-büldən"ində izahat vardır. Yaqutun izahatına görə, Bakıda başlıca iki neft mənbəyi varmış ki, birindən sarı və ya ağ neft, digərindən qara yaxud yaşıl neft çıxarmış. Məsudi buradan başqa həc bir yənda ağ neft çıxmıdığına da əlavə edir.^[6] Hicri 9-cu əsrdə əl-Bakuvinin "Mucəməül-büldən"ində izahat vardır. Yaqutun izahatına görə, Bakıda başlıca iki neft mənbəyi varmış ki, birindən sarı və ya ağ neft, digərindən qara yaxud yaşıl neft çıxarmış. Məsudi buradan başqa həc bir yənda ağ neft çıxmıdığına da əlavə edir.^[6] Hicri 9-cu əsrdə əl-Bakuvinin "Mucəməül-büldən"ində izahat vardır. Yaqutun izahatına görə, Bakıda başlıca iki neft mənbəyi varmış ki, birindən sarı və ya ağ neft, digərindən qara yaxud yaşıl neft çıxarmış. Məsudi buradan başqa həc bir yənda ağ neft çıxmıdığına da əlavə edir.^[6] Hicri 9-cu əsrdə əl-Bakuvinin "Mucəməül-büldən"ində izahat vardır. Yaqutun izahatına görə, Bakıda başlıca iki neft mənbəyi varmış ki, birindən sarı və ya ağ neft, digərindən qara yaxud yaşıl neft çıxarmış. Məsudi buradan başqa həc bir yənda ağ neft çıxmıdığına da əlavə edir.^[6] Hicri 9-cu əsrdə əl-Bakuvinin "Mucəməül-büldən"ində izahat vardır. Yaqutun izahatına görə, Bakıda başlıca iki neft mənbəyi varmış ki, birindən sarı və ya ağ neft, digərindən qara yaxud yaşıl neft çıxarmış. Məsudi buradan başqa həc bir yənda ağ neft çıxmıdığına da əlavə edir.^[6] Hicri 9-cu əsrdə əl-Bakuvinin "Mucəməül-büldən"ində izahat vardır. Yaqutun izahatına görə, Bakıda başlıca iki neft mənbəyi varmış ki, birindən sarı və ya ağ neft, digərindən qara yaxud yaşıl neft çıxarmış. Məsudi buradan başqa həc bir yənda ağ neft çıxmıdığına da əlavə edir.^[6] Hicri 9-cu əsrdə əl-Bakuvinin "Mucəməül-büldən"ində izahat vardır. Yaqutun izahatına görə, Bakıda başlıca iki neft mənbəyi varmış ki, birindən sarı və ya ağ neft, digərindən qara yaxud yaşıl neft çıxarmış. Məsudi buradan başqa həc bir yənda ağ neft çıxmıdığına da əlavə edir.^[6] Hicri 9-cu əsrdə əl-Bakuvinin "Mucəməül-büldən"ində izahat vardır. Yaqutun izahatına görə, Bakıda başlıca iki neft mənbəyi varmış ki, birindən sarı və ya ağ neft, digərindən qara yaxud yaşıl neft çıxarmış. Məsudi buradan başqa həc bir yənda ağ neft çıxmıdığına da əlavə edir.^[6] Hicri 9-cu əsrdə əl-Bakuvinin "Mucəməül-büldən"ində izahat vardır. Yaqutun izahatına görə, Bakıda başlıca iki neft mənbəyi varmış ki, birindən sarı və ya ağ neft, digərindən qara yaxud yaşıl neft çıxarmış. Məsudi buradan başqa həc bir yənda ağ neft çıxmıdığına da əlavə edir.^[6] Hicri 9-cu əsrdə əl-Bakuvinin "Mucəməül-büldən"

Mədəniyyət

● Mətbuat tariximizdən

Milli mətbuatımızın ilki

O Azərbaycan mətbuatının birincisini soydaşlarının çoxunun savadsız, avam olduğu, qəzetin, jurnalın nə olduğunu bilmədiyi və bilmək də istəmədiyi bir zamanda nəşr etmək fikrinə düşdü: "Hər kəsi çağırmaq gəlməyir, göstərirəm görməyir, deyirəm qanmayır. Axırda gördüm ki, onları haraylayıb çağırmaqdan, onlara deməkdən başqa bir qeyri-ələc yoxdur. Olmaz ki, mənim sözümlə eşidənlərdən heç biri qanan olmasın!.."

Belə qəzetə çıxarmaqdan savayı bir qeyri-ələc yoxdur ki, kağızın üstə yazılmış sözlər qapı-pəncərələrdən o iman mənzillərinə çata bilsin. Heç olmaz ki, doğru söz yerə qalsın. Hər ildə on qəzet oxuyandan birisi oxuduğunu qansa, onların qədəri ilbəil artar... Sonra düşmənin düşmənliliyi, dostun dostluğu və dost göstərən doğru yolun doğru olmağı aşkar olar... Aradan illər ötəndən sonra - 1905-ci ildə "Həyat" qəzetində dərc etdiyi "Rusiya əvvəlinci türk qəzetəsi" adlı məqaləsində həmin günləri belə yad edəcədi. O vaxt - 1875-ci ildə isə Həsən bəy Zərdabi bütün gerçəklikləri görə-görə, nə qədər ağır, məşəqqətli olduğunu bilib-bilə çıxdığı yola.

Bu ağır işi də, məsuliyyəti də öz üzərinə götürdü. Azərbaycanda anadilli qəzet çap etdirəcədi. Həsən bəy çar imperiyasının müstəmləkələrindən biri olan ölkəsinin problemlərini, millətəşlərlərinin dörd-sörini, onların inkişafına mane olan əngəlləri və nöqsanlarını yalnız aralarında yaşayaraq görməmişdi. Azərbaycandan gedib Rusiyada ali təhsil alan ilk azərbaycanlı idi Həsən bəy Zərdabi...

1842-ci ildə Şamaxı quberniyası Göycay qəzasının Zərdab kəndində dünyaya göz açan Həsən bəy təhsilə, elmə meylli bir ailənin övladı idi. Yeddi-səkkiz yaşlarında atası Solim bəy onun əlindən tutub mədrəsəyə apardı. Həsən bəy ilahiyətə o qədər də maraq göstər-

mirdi. 1852-ci ildə Səlim bəy oğlunu Şamaxıdakı İbtidai rus məktəbinə qoydu. Ona təhsil almağı üçün atası şərait yaradırdı. Ancaq Həsən bəyi itti hafizəsi, istedadı, oxuyub öyrənməyə meylli yoldaşlarından fərqləndirirdi. Məktəbin bəxşisi müdirinin də diqqətini cəlb etdi. Elə onun təqdimatı ilə Həsən bəy dövlət vəsaiti hesabına 1-ci Tiflis Gimnaziyasına qəbul olundu. Gimnaziyamı 1861-ci ildə uğurla başa vurdu. Təhsil arıncında bu dəfə daha uzaqlara - Rusiyaya yollandı. Moskva Dövlət Universitetinin Fizika-rizaziyyat fakültəsinin təbiət elmləri şöbəsinə daxil oldu. "Dövlət təqaüdü" statusu alaraq oxuduğu universiteti 1865-ci ildə ən yüksək müvəffəqiyyətlə və oxlaqa görə verilən namizəd diplomu ilə bitirdi.

Moskvada keçən illər onun üçün yalnız tələbəlik xatirələri ilə yaddaqalan olmadı. Tolobə ikən Şorq, islam tarixi barədə məlumatları maraqla dinləyən, onunla dostlaşan, evinə dəvət edən rektor, tarixçi Sergey Mixaylovici Soloviyov qızı ilə bir-birlərini sevdilər. Universiteti bitirəndə Həsən bəy Moskvada qalıb işləmək təklif olundu. Şöhrətin, rahat təminat və edən həyatın qapıları üzünə taybatay açıldı. Moskvanın kubar çempionu, yaxşı iş təklifi və sevgilisi gənc Həsən bəyə dərddi, yaralı Vətəninə unudura bilmədi. Geri döndü...

Tiflisdə Torpaq Palatasında, Bakıda Quberniya İdarəsində, Qubada məhkə-

mədə çalışdı. 1869-cu ildən Bakı Real-ni Gimnaziyasında təbiət tarixi müəllimi işlədi. Müsəlmanlar arasında ilk dəfə 1872-ci ildə Bakıda "Cəmiyyəti-xeyriyyə"ni kasıb, kimsəsiz uşaqların təhsilinə yardım göstərilməsi üçün yaratdı. Məşəqqətlərə, hətta sui-qəsdlə üzləşsə də ruhdan düşmədi, öz həyatına görə əndişəlmək, bir tərəfə çökülərək rahatlıq axtarmaq Həsən bəyə yad idi. Həsən bəy Zərdabi qədr-qiyətini bilməyən, ona səfalət, ətəlat girdabından qurtarmaq üçün əl uzandıran böyük vasitəçisi olacağına əmin idi.

Qarşısında sədlər çökənlər, maneələr yaradanlar çox idi. Elə bir vaxt idi ki, müstəmləkəsi altında olan ölkələrdə, xüsusilə də müsəlmanların, türklərin sa-kin olduqları yerlərdə məktəblərin açılmasına, mətbuatın inkişafına hər vaxtla mane olan çar imperiyası demək olar ki, öz məqsədinə çatmışdı. Bir çox xalqlar kimi, azərbaycanlıların da böyük əksəriyyəti hətta oxuyub-yazmayı bacarmırdı. Sayca az olan oxumşuların, ziyalıla-

rib isə hamısı vətənpərvər, millətsevər deyildi. Elələri vardı ki, savadsız, elmsiz yurddaşına əl uzatmaq əvəzinə onlarla soydaş olduğuna görə utanırdılar.

Azərbaycanda nə bir qəzet, nə də ki, jurnal nəşr olunurdu. İlk mətbu orqanın fəaliyyətinə icazə almağa səy göstərən Həsən bəy Zərdabinin çarizmin müvafiq idarələrinə ünvanladığı məktublara müsbət cavab verilmirdi. O günləri illər sonra "Rusiyada əvvəlinci türk qəzetəsi" adlı məqaləsində belə təsvir edəcədi Həsən bəy: "Pul yox, yazıçı yoldaş yox, çapxana yox, hürufat yox. Dövlət tərəfindən izn almaq da ki, bu, böyük bələdir".

1875-ci ildə çarizmin müvafiq idarələrindən Həsən bəy Zərdabinin ünvanladığı məktublardan birinə axır ki, müsbət cavab gəldi. Qəzetin nəşrinə icazə verildi. Həsən bəy İstanbuldan hürufat gətirdi. Ayrıca mətbəə açması mümkünsüz idi. Bakı Quberniyası Mətbəəsindən istifadə etməli oldu. Gətirdiyi hürufatı da həmin mətbəəyə verdi. "Əkinçi"nin nəşrə başlaması üçün Bakı valisi Staroselski də əlindən gələni etməmişdi.

1875-ci il iyulun 22-də Bakıda qubernator mətbəəsində ana dilində "Əkinçi" qəzetinin ilk sayı Abbasqulu ağa Bakıxanovun kiçik qardaşı, rus ordusunun general-mayoru Abdulla bəy Bakıxanovun maliyyə yardımı ilə işıq üzü gördü.

İlk qəzetin adının rəmzi mənası böyükdür. Həsən bəy Zərdabi aqar yönümünə görə yox, soydaşlarının qəlbinə maarif işığı səpəcəyi, yeni mətbu orqanların yaranmasına vasilə olacağı arzularını və ümidlərini "Əkinçi" adında ifadə etdi. O, qəzetin ilk sayında yazdı: "Qəzeti müsəlmanlar üçün va-

çib bilib, onun zəhmətini və zərərini qəbul edib başlayırıq və müsəlmanların anlayın və pişov kəsirlərindən iltimas edirik ki, xalqa bu qəzeti oxumağa mane olmasınlar, bəlkə səy etsinlər ki, onu oxuyan çox olsun".

Həsən bəy Zərdabinin arzusu çəpək açmış, xəyalı gerçəkləşmişdi. "Əkinçi"nin nəşrə başladığı gün Həsən bəyin halını vəfəli ömür-gün yoldaşı Həniyə xanım belə təsvir edirdi: "Həsən bəyin göz-ləri sevincdən yaşarmışdı. Olduqca həyəcanlı vəziyyətdə evə gəldi. Həmin gün onun həyatının ən xoşbəxt anları idi".

Azərbaycanda mətbu orqanın fəaliyyətinə başlamasına çox sevinən Mirzə Fətəli Axundzadə, Seyid Əzim Şirvani, Nəcəf bəy Vəzirov, Əsgər ağa Gorani və digər vətənpərvərlər "Əkinçi"yə yazılar göndərdilər. Qəzetin müxbirləri az idi və işlərin çoxu baş redaktorun - Həsən bəy Zərdabinin üzərinə düşürdü. O, bu barədə yazırdı: "Dünyada hər qəzetə beş, ya on adam işə edir: onu çap edən, hərflərini düzən, qələtlərini düzədən başqa kəsər olar. Amma bu işlərin hamısını görək mən özüm görüm... Ey bizlərə diqqət edənlər, bu qəzetin kəs-rini görəndə gülməyin. Gülmək yeri deyil, siz ağlayın ki, biz müsəlmanın birçox qəzeti də basdırmağa adımı yoxdur".

Bakıya gələndə, "Əkinçi"nin çap olunduğu şəraiti görən fransız jurnalisti heyrotə Həsən bəyə dedi: "Doğrusu, siz əsl qəhrəmansınız! Bizim Fransada belə bir yoxsul qəzet üçün işləmək istəyən tapmaq olmazdı. Sizin qüvvənizə heyrot edirik. Belə məlum olur ki, siz öz xalqınızı çox sevirsiniz!".

Millətə, vətənə sevmək üçün çox zaman əl əsl qəhrəmanlıq, fədakarlıq görürdü. Həsən bəy Zərdabi bunur kəsədən yaxşı bilirdi. Azərbaycan tarixində ilk mətbu orqan yaratmaqla o, doğma millətli yoldaş gerçəkləşdir-mək istədiyi böyük işlərdən birini həyata keçirmişdi...

Zöhrə FƏRƏCOVA,
"Azərbaycan"

● Kino və teatr xadimlərimiz

Kinoda xidmətləri olan sənətkar

Azərbaycan kino sənətində özünəməxsus dəst-xəti, böyük xidmətləri olan rejissor, kinooperator, ssenarist, aktyor Muxtar Dadaşov kinonu həyatın aynası hesab edirdi: "Bu ayna böyük Sabir demişdir: "düzü-düz, ayırını-ayrı" əks etdirməyə qadir olan möcüzədir. O, təmiz, ləkəsiz, pak duyğularla canını sənətə fəda edən istedadlı, namuslu, bacarıqlı, professional şəxslərin əlində olmalıdır", - deyirdi.

O, 1913-cü il sentyabrın 11-də Bakıda dünyaya gəldi. Səhnəyə ilk dəfə çıxanda hələ uşaq idi. 1924-cü ildə on bir yaşlı Muxtar Dadaşov Azərbaycan Dövlət Akademik Dram Teatrının səhnəsində çıxış etdi. Cəfər Cabbarlının "Sevil" pyesinin ilk tamaşasında Gündüz rolunu oynadı. Beləcə, teatr, sonralar isə kino sənətinə bağlandı.

1929-cu ildə Gənc Tamaşaçılar Teatrında rejissor assistenti kimi fəaliyyətə başladı. Eyni zamanda tamaşalarda rollar ifa etdi. 1931-ci ildə isə kino sənətinə gəldi. Əmək fəaliyyətini kinostudiyada operator assistenti kimi davam etdirdi. Bir sıra sənədli və bədii filmlərin lentə alınmasında iştirak etdi. O, "26 komissar" (1932) adlı bədii və "Köçməli" (1933) adlı sənədli filmlərdə operator assistenti kimi çalışdı.

Muxtar Dadaşov o zaman peşəkar operator olmaq, bu sahədə təhsil almaq arzusunda idi. Bu istəklə 1933-cü ildə Moskva şəhərinə yollandı. Ozamanki Sovet İttifaqının paytaxtında da hələ tolo-bə ikən operator kimi çəkilişlərdə iştirak etdi. Moskvada o, aktyor kimi də bacarığını nümayiş etdirər bildi. Görkəmli rus kinematografcısı M.Vernerin "Canlı Allah" bədii filminə komsomolçu rolunu canlandırdı.

Moskvada təhsilini başa vurdu və vətənə bitib-tükənməz yaradıcılıq arzularını, ümidlərini qaytardı. Kinostudiyada operator işinə davam etdi. 1933-cü ildə çəkilən "Lökbatan" və "Neft simfoniyası" filmlərinin operatoru oldu. Sonra operator kimi "Rəqs edən bağalar" (1935), "Ordenli Azərbaycan" (1938), "Kəndlilər" (1939), "Stalin adına Samur-Dəvəçi kanalı" (1939), "Bakı hazırdır" (1940), "Samur-Dəvəçi kanalı" (1940), "Yeni horizon" (1940), "Vətən oğlu" (1941), "Almanların Şimali Qafqazda vəhşilikləri" (1943), "Bakı döyüşü", (1944), "Zaqafqaziya müsəlmanları ruhanilərinin qurultayı" (1944), "Arşın mal alan" (1945), "Zəfər bayramı" (1945), "Qırmızı Ordu hissələrinin İrandan yola salınması" (1946), "Arazın o tayında" (1947), "Azərbaycan qurur" (1948), "25 il Leninsiz" (1949), "Mingəçevir" (1949), "Səhər nəğməsi" (1950), "Sovet Azərbaycanı" (1950), "Arazın sahillərində" (1953), "Həyata keçmiş arzular" (1954), "Səadət yolu ilə" (1956), "Doğma torpaq, Azərbaycan" (1960), "Kür" (1963) və başqa bədii və sənədli filmlərin çəkilişlərində iştirak etdi. Muxtar Dadaşov operatorluq etdiyi bir sıra ekran əsərlərinin, eləcə də "Budyonnı Bakıda" (1952), "Həyata keçmiş arzular" (1954), "Ağ qızıl" ustaları" (1958), "Sabir" (1962), "Nəriman Nərimanov" (1966), "Qanun naminə" (1968), "Respublikam haqqında heqiqət" (1972), "Bakıda küləklər esir" (1974), "L.L.Brejnev Bakıda" (1979), "Bakı-42" (1985) və digər bədii və sənədli filmlərin həm də rejissoru və ssenarisi müəllifidir. "Qanun naminə" Muxtar Dadaşovun quruluşçu rejissor kimi çalışdığı ilk bədii film idi. Xalq yazıçısı Süleyman Rəhimovun "Mehman" povesti əsasında çəkdiyi film, qeyd etdiyimiz kimi, ssenarisini də özü qələmə almışdı.

Onun sənədli filmləri Azərbaycan tarixinin salnaməsi hesab edilir. "Arazın o tayında", "Bakı döyüşü", "Sovet Azərbaycanının 50 illiyi", "Sovet Azərbaycanı" və digər ekran əsərləri bu qəbiləndir. Muxtar Dadaşov 1943-cü ildə müharibədən bəhs edən "Bakı döyüşü" adlı sənədli filmində dahi bəstəkar Üzeyir bəy Hacıbəylini, şair Səməd Vurğun, görkəmli alim Yusif Məmmədəliyev və başqalarını da çəkdi.

Kinorejissor Muxtar Dadaşov ekran ömrü verdiyi sənədli filmlərin bir çoxunun həm də ssenari müəllifi olmuşdur. Bu filmlərin ərsəyə gəlməsi üçün görkəmli sənətkar böyük zəhmətlərə qatlaşmış, gecesini gündüzünə qatır, araşdırmalar aparır, zəngin material toplayırdı. O, 1966-cı ildə çəkdiyi "Nəriman Nərimanov" sənədli filmindəki Nəriman Nərimanovun Genuya konfransındakı çıxışını əks etdirən kadrları Moskva arxivlərinin birindən tapmışdı.

Araşdırıcılar Muxtar Dadaşovun Böyük Vətən müharibəsi dövrünün kinononikasının yaradılmasında xidmətlərini yüksək qiymətləndirirlər. Məlumatla görə, 1943-cü ildə Muxtar Dadaşov hitlerçilərin cinayətlərini tədqiq edən komissiyanın sərhəcməyə göndərilib. Kəməkçisi İsmayıl Əfəndiyevlə birlikdə faşistlərin vəhşiliklərini əks etdirən faktları lentə alıb. Həmin kadrlar sonralar Nümrəq məhkəməsi prosesində sübut olaraq göstərilib.

1951-ci ildə Muxtar Dadaşovun "Sovet Azərbaycanı" filmi Kann Beynəlxalq Kino Festivalının xüsusi mükafatına layiq görüldü. "Səadət yolu ilə" filmi 1956-cı ildə ona ÜKTS-nin qızıl medalını gətirdi. 1967-ci ildə Tbilisidə Zaqafqaziya və Ukrayna respublikalarının "Prometey-67" I Zona Kinofestivalında tarixi-inqlabi mövzunu ən yaxşı təəssümünə görə "Nəriman Nərimanov" filmi "Veçerniy Tbilisi" qəzetinin prizini aldı. Azərbaycan SSR Dövlət mükafatını isə ona 1980-ci ildə "L.L.Brejnev Bakıda" filminə görə verdi.

Muxtar Dadaşov 1977-1983-cü illərdə Cəfər Cabbarlı adına "Azərbaycanfilm" kinostudiyasında Sənədli Filmlər Birliyinin bədii rəhbəri vəzifəsində çalışmışdır.

Əlli ildən çox kinoya xidmət edən tanınmış sənətkar Muxtar Dadaşov 1998-ci il mayın 7-də vəfat etmişdir.

Onun operator, rejissor və ssenari müəllifi olduğu ekran əsərləri bu gün də Azərbaycan kino sənətinin ən gözəl, dəyərli nümunələrindən sayılır. "Qanun naminə", "Kəndlilər", "Arşın mal alan" və digər filmlərə indiyə qədər tamaşaçılar böyük həvəslə baxırlar.

Z.FƏRƏCOVA,
"Azərbaycan"

● Ustad rəssamlarımız

Azərbaycan sənətsünaslıq elminin tanınmış siması

Azərbaycan sənətsünaslıq elminin formalaşması və inkişafı istiqamətində uğurlu yaradıcılıq fəaliyyəti göstərən, özünün elmi və pedaqoji, bədii və ictimai yaradıcılıq fəaliyyəti ilə ölkəmizdə milli sənətsünaslıq məktəbinin yaranmasına töhfələr verən, Əməkdar incəsənət xadimi, sənətsünaslıq doktoru, professor Mürsəl Nəcəfzadə oğlu Nəcəfovun bu il 105 illik yubileyi tamam olur.

rəssamlıq sənəti ilə yanaşı, dünya rəssamlıq sənəti və sənətkarları barədə də elmi araşdırmalar apararaq kitablar nəşr etdirmişdir.

M.Nəcəfovun yaradıcılıq fəaliyyətini araşdırarkən onun xaricdə də dərc olunmuş elmi məqalə, oçerklər və esselərini nəzərdən keçirmədən elmi irsi haqqında tam təsvür yaratmaq mümkün deyil. O, uzun illər "Ədəbiyyat və incəsənət" qəzetinin redaksiya heyətinin üzvü ol-

M.Nəcəfovun həyat və yaradıcılığına dair dissertasiya işi müdafiə olunub, onun yaradıcılığı haqqında müxtəlif vaxtlarda tanınmış sənətsünas alimlər və xalq rəssamları - Kərim Kərimov, Nürəddin Həbibov, Məhbəddin Səməd, Mikayıl Abdullayev, Kazım Kazımzadə, Elbəy Rzaquliyev, Rafiq Mehdiyev qəzet və jurnallarda məqalələr dərc etdirib. Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının müxbir üzvü, sənətsünas alim Kərim Kərimov alim haqqında yazırdı: "M.Nəcəfovun rəssamlıq fəaliyyətini qeyd etməyə olmaz. O, bir sıra maraqlı etüd və mənzərə işləmişdir ki, bunların bəziləri xarici ölkələrə aid təəssüratın əks etdirən rəsmlərindən bir neçəsi onun "Əsrlərdən xatirə" adlı kitabında dərc edilmişdir. M.Nəcəfovun yaradıcılığı məhsuldar və çoxcəhətli olduğu kimi, onun ictimai fəaliyyəti də çox geniş və əhatəlidir".

M.Nəcəfovun uğurlu elmi, pedaqoji və bədii yaradıcılıq fəaliyyəti dövlətimiz tərəfindən yüksək qiymətləndirilmişdir. O, Əməkdar incəsənət xadimi fəxri adına (1979) və dövlət mükafatına (1982) layiq görülmüş, bir sıra fəxri fərman və medallarla təltif olunmuşdur.

Bu il tanınmış sənətsünas alim, professor Mürsəl Nəcəfovun 105 illik yubileyi qeyd olunur. Ötən il isə alim dünyasını dəyişməsindən 25 il ötdü. Sənətsünas alimin elmi yaradıcılıq irsi və müəllifi olduğu sanballı kitab və monoqrafiyalar dərduqca xatirəsi də sənət adamlarının yaddaşında daim yaşayacaqdır.

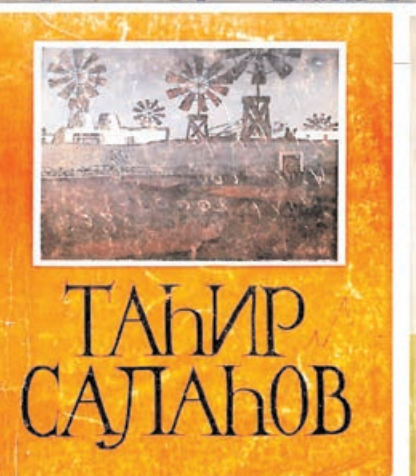
Əsəd QULİYEV,
Rəssamlar İttifaqının üzvü,
sənətsünas

M.Nəcəfov Bakının Novxanı kəndində anadan olub. 1936-cı ildə Ə.Əzimzadə adına Azərbaycan Dövlət Rəssamlıq Texnikumunu bitirib. 1941-1945-ci illər müharibəsində iştirak edib. Ali təhsilini İ.Repin adına Sankt-Peterburq Boyakarlıq, Heykəltaraşlıq və Memarlıq İnstitutunda alıb.

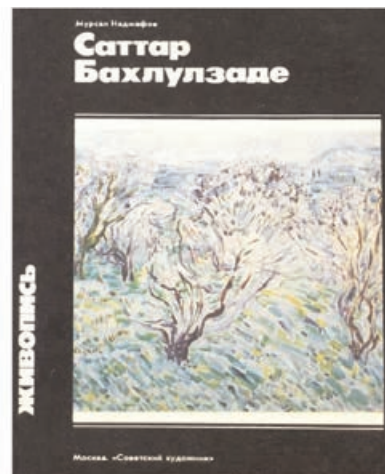
M.Nəcəfov müxtəlif illərdə Azərbaycan Milli İncəsənət Muzeyində şöbə müdiri və elmi katib, AMEA-nın Memarlıq və İncəsənət İnstitutunda baş elmi işçi və direktorun müavini vəzifələrində çalışıb. Sənətsünas alim ömrü boyu səmərəli pedaqoji fəaliyyət göstərmiş, bir çox ixtisaslı sənətsünas kadrını yetişməsinə əmək sərf edib. M.Nəcəfov 22 il Ə.Əzimzadə adına Azərbaycan Dövlət Rəssamlıq Texnikumunda direktor və müəllim işləyib. O, Ə.Əzimzadənin həyat və yaradıcılığını tədqiq edib. Sənətsünas alim "Azərbaycanda satirik qrafikanın inkişafı" mövzusunda namizədlik, "Əzim Əzimzadə və Azərbaycan incəsənətində onun mövqeyi" mövzusunda isə doktorluq dissertasiyalarını uğurla müdafiə edib. Rəssam 25 ilə yaxın müddətdə indiki Azərbaycan Memarlıq və İnşaat Universitetində kafedra müdiri və müəllim işləyib. M.Nəcəfov müxtəlif vaxtlarda Azərbaycan Rəssamlar İttifaqının sədri və katibi vəzifələrində də çalışıb.

Sənətsünas alim M.Nəcəfov XX əsr Azərbaycan təsviri sənətinə, ayrı-ayrı rəssamların həyat və yaradıcılıqlarına dair elmi araşdırma və tədqiqatlar apararaq bir sıra uğurlu monoqrafiya, kitab, albom və kataloqlar nəşr etdirib. Onun müəllifi olduğu nəşrləri ardıcılıqla sadalamaq olsaq, uzun bir siyahı alınar. Alimin elmi yaradıcılıq fəaliyyəti əhatəli və geniş olmuşdur. Onun Bakıda və Moskvada fundamental elmi əhəmiyyət daşıyan monoqrafiya və kitablarından "Bəhrüz Kəngərli" (1957), "Əzim Əzimzadə" (1959, 1972, 1973, 1980), "Heykəltaraşlıq haqqında"

(C.Novruzova ilə birlikdə, 1960), "Böyükəgə Mirzəzadə" (1963), "Tahir Salahov" (1964, 1980), "Əsrlərdən xatirə" (1968), "Oçtaq Sadıqzadə" (1968), "Azərbaycan karikaturaçı rəssamları" (1972), "Altay Hacıyev" (1974), "Rəssamlıq və zaman" (1977) və başqalarını qeyd etmək olar. M.Nəcəfovun rus dilində nəşr olunmuş kitablarından "Fuad Əbdürəhmanov" (1955), "Əzim Əzimzadə" (1957, 1965), "Azərbaycan Sovet incəsənəti" (N.Həbibovla birlikdə, 1960), "Tağı Tağıyev" (1959), "İzzət Seyidova" (1965), "Maral Rəhmanzadə" (1970), "Azərbaycan SSR-in incəsənəti" (1972), "1960-cı illər Azərbaycan SSR rəssamlığı" (1976), "Qəzənfər Xalqov" (1977), "Tahir Salahov" (1981), "İnqilabdən doğan incəsənət" (1981), "Elbəy Rzaquliyev" (1982), "Səttar Bəhlulzadə" (1985) və digərlərini göstərə bilərik. Alimin ömrünün müxtəlif illərində nəşr olunmuş bu kitablar bir növ onun həyatının, elmi yaradıcılıq dünyasının salnaməsini təşkil edir. Təkcə bu nəşrlərin adlarını nəzərdən keçirməkə alimin sənətsünaslıq elminə, Azərbaycan rəssamlıq məktəbinin tanınmış simalarına nə dərcəyə və hansı münasibət sərgilədiyini asanlıqla duymaq olar. M.Nəcəfovun elmi yaradıcılığını dərindən başa düşmək və müşahidə etmək üçün təbii ki, onun müəllifi olduğu kitabları diqqətlə nəzərdən keçirmək gərəkdir. O zaman daha dəqiqliklə alimin keçdiyi həyat yolunun sənətsünaslıq elminə üçün nə qədər mənalı və uğurlu olduğunu yəqin etmək olar. Sənətsünas alim ölkəmizin

muşdur. Ölkəmizin və dünya ölkələrinin incəsənət tarixinə dair silsilə verilişlərinə və radio proqramlarının aparıcısı olmuş, ssenarilərini yazmışdır. M.Nəcəfovun övladı Azər Nəcəfov da atasının yolunu davam etdirir. O, ali təhsilli qrafika rəssamı kimi bir sıra uğurlu işlərin müəllifidir. Uzun müddət Ə.Əzimzadə adına Azərbaycan Dövlət Rəssamlıq Texnikumunda pedaqoji fəaliyyət göstərmişdir.

şübhəsiz ki, Azərbaycan rəssamlığına böyük töhfələr vermişdir. Onun yaradıcılığına dair araşdırma və tədqiqatlar apararaq kitablar nəşr etdirmişdir. M.Nəcəfovun yaradıcılıq fəaliyyətini araşdırarkən onun xaricdə də dərc olunmuş elmi məqalə, oçerklər və esselərini nəzərdən keçirmədən elmi irsi haqqında tam təsvür yaratmaq mümkün deyil. O, uzun illər "Ədəbiyyat və incəsənət" qəzetinin redaksiya heyətinin üzvü ol-

B İ L D İ R İ Ş

"İcbari Tibbi Sığorta üzrə Dövlət Agentliyi" publik hüquqi şəxsi tərəfindən "Tibb müəssisələri üçün dərman vasitələri"nin satın alınması məqsədilə açıq tender metodu tətbiq edilməklə keçirilmiş açıq tender prosedurunun qalibləri "Zeytun Pharmaceuticals" MMC, "Avromed Company" QSC, "Azəri Med" QSC və "Referans Pharmaceuticals" MMC müəyyən edilmişdir.

"İcbari Tibbi Sığorta üzrə Dövlət Agentliyi" publik hüquqi şəxsi ilə "Zeytun Pharmaceuticals" MMC, "Avromed Company" QSC, "Azəri Med" QSC və "Referans Pharmaceuticals" MMC arasında 11 avqust 2023-cü il tarixdə satınalma müqaviləsi imzalanmışdır.

Tender komissiyası

"Azərenerji" 8 Noyabr prospektində hava xətlərini yeraltı kabel xətti ilə əvəzləyir

"Ağ şəhər", "Həzi Aslanov" və "Əhmədli" yarımstansiyaları ilə "Bakı" İEM arasında enerji halqası yaradılır

Bakı şəhəri Xətai rayonunun sürətlə artan sənaye və sosial obyektlərin, o cümlədən "Ağ şəhər" kompleksinin elektrik təchizatının etibarlılığının və dayanıqlığının yüksəldilməsi, "Bakı" İstilik Elektrik Mərkəzində istehsal olunan enerjinin ötürülməsində məhdudiyətlərin, həmçinin 110 kV-luq "Əhmədli" və "8-ci kilometr" ötürmə xətlərində ifrat yüklənmənin aradan qaldırılması məqsədilə "Azərenerji" tərəfindən yeni layihənin icrası həyata keçirilir.

İstilik Elektrik Mərkəzinin 110 kV-luq yarımstansiyasına giriş-çıxış sxemi ilə qoşulması üzrə işlər davam etdirilir. Bu məqsədlə 8 Noyabr prospektində nəqliyyatın hərəkətini dayandırmadan, qismən məhdudlaşdırmaqla işlər aparılır.

8 Noyabr prospektində işlər yekunlaşmaq üzrədir.

Paralel olaraq "Bakı" İstilik Elektrik Mərkəzinin 110 kV-luq yarımstansiyasında yeni avadanlıqlarla komplektləşdirilmiş 2 ədəd yuva quraşdırılır. Nəticədə 110 kV-luq "Əhmədli", "Həzi Aslanov", "Ağ şəhər" yarımstansiyaları ilə "Bakı" İstilik Elektrik Mərkəzinin enerji halqası yaradılır.

Ən əsası isə, 8 Noyabr prospektinin estetik görünüşünü gözəlləşdirmək məqsədilə "Bakı" İstilik Elektrik Mərkəzi ilə "Həzi Aslanov" yarımstansiyası arasında hazırda mövcud olan yüksək gərginlikli köhnə dayaqlardan ibarət ümumilikdə 1,4 km uzunluqda hava xətti sökülərək ləğv ediləcək. Həmin hava xətti yeraltı kabel xəttinə keçiriləcək.

Bu barədə qurumun Mətbuat xidmətindən məlumat verilib.

Hazırda layihənin icrası üzrə 110 kV-luq "Həzi Aslanov" və "Ağ şəhər" yarımstansiyaları arasında yeraltı ikidövrü kabel xətlərinin "Bakı"

Özbəkistan Dövlət Televiziyasında yayımlanan "Mənbələr sözləşəndə" verilişinin növbəti buraxılışı Qarabağ bölgəsinə həsr olunub

Özbəkistan Dövlət Televiziyasında yayımlanan "Mənbələr sözləşəndə" verilişinin növbəti buraxılışı Azərbaycanın 30 ildən sonra erməni işğalından azad etdiyi Ağdam, Füzuli, Şuşa və Laçın rayonlarına həsr olunub.

Tanınmış jurnalist Dildora Həsənovanın aparıcısı olduğu verilişdə azad edilmiş rayonlarda işğalın ağır nəticələri, infrastrukturun tamamilə dağıdılması və Azərbaycan dövləti tərəfindən həyata keçirilən bərpa-quruculuq işlərindən söhbət aparılıb.

Bu barədə AZƏRTAC-a Özbəkistandakı Heydər Əliyev adına Azərbaycan Mədəniyyət Mərkəzindən məlumat verilib. Xatırladaq ki, mərkəzin təşəbbüsü və dəstəyi ilə özbək kütləvi informasiya vasitələri nümayəndələrinin bir qrupu Azərbaycanın işğaldan azad olmuş ərazilərinə növbəti dəfə səfər edib. Səfərlə bağlı Özbəkistan KİV-ində bir çox reportaj və verilişlər yayımlanıb.

Verilişdə əvvəlcə erməni işğalı zamanı dağıdılmış Ağdam şəhərindən görüntülər təqdim edilib. Erməni vandalları tərəfindən qarabəliyə çevrilmiş şəhərin "Qafqazın Xirosiması" adlandırıldığı vurğulanıb. Həmçinin şəhərdə vandallığa məruz qalmış tarixi və dini abidələr, Ağdam Cümə məscidi, həyata keçirilən yenidənqurma işləri barədə ətraflı məlumat verilib. Şəhərin Azərbaycan dövləti tərəfindən

müasir tələblər səviyyəsində sürətlə yenidən qurulduğu qeyd edilib.

Bundan başqa, verilişdə işğaldan azad olunmuş Füzuli rayonunun ermənilər tərəfindən dağıdılmış kəndləri, tamamilə məhv edilmiş şəhərin mənzərəsi nümayiş olunub, işğalın dəhşətli nəticəsi barədə söhbət aparılıb. Jurnalist işğalçıların təkə binaları, infrastrukturunu deyil, təbiəti də məhv etdiklərini, qarşılaşdığı mənzərənin dəhşətli olduğunu bildirib. Yeni qurulmuş Füzuli Beynəlxalq Hava Limanı, Özbəkistan dövlətinin vəsaiti hesabına tikilmiş Füzuli şəhər Mirzə Uluqbəy adına 1 saylı orta məktəb və Füzulidə görülməyən yenidənqurma işləri barədə tamaşaçılara məlumat verilib.

Həmçinin qədim Şuşa şəhərinin Azərbaycan mədəniyyətinin, musiqisinin

bəşiyi olduğu qeyd edilib. Şuşanın əsrarəngiz təbiətindən söz açan jurnalist buranın dünyanın ən gözəl təbiəti malik bölgələrindən biri olduğunu söyləyib.

Verilişdə özbək jurnalistlərinin media-turun növbəti günündə Laçın şəhərinə səfər etdikləri vurğulanıb. Bu şəhərdə Azərbaycan dövləti tərəfindən aparılan yenidənqurma işləri, Böyük qayıdışla bağlı geniş reportaj təqdim olunub.

Qeyd edək ki, Özbəkistandakı Heydər Əliyev adına Azərbaycan Mədəniyyət Mərkəzinin təşəbbüsü və dəstəyi ilə hər il Özbəkistanın aparıcı media qurumlarının nümayəndələri Azərbaycanın işğaldan azad olmuş rayonlarına səfərlər edir, reportaj, veriliş və sənədli filmlər hazırlayırlar.

OXUCULARIN NƏZƏRİNƏ!

"AZƏRBAYCAN" qəzetinə
abunə yazılışına davam edir!

Abunə respublikanın bütün poçt şöbələri tərəfindən aparılır. Eyni zamanda aşağıda göstərilən matbuatçıyı qurumlarına müraciət edə bilərsiniz:

"Azərpoçt" MMC (012) 598-49-55, (051) 225-02-13

"Azərmatbuatçıyı" ASC (012) 441-19-91, (050) 322-33-17

"Qaya" firması (012) 566-77-80, (050) 214-40-53

"Region Press" MMC (055) 316-79-01, (050) 316-79-01

"Səma-M" MMC (012) 594-09-59

"Ziya" LTD (012) 497-76-96, (050) 306-77-22

"Pressinform" MMC (012) 598-49-52, (070) 340-01-00

"City press" MMC (055) 819-09-26

1 illik - 124,80 (yüz iyirmi dörd manat səksən qəpik) manat

6 aylıq - 62,40 (altmış iki manat qırx qəpik) manat

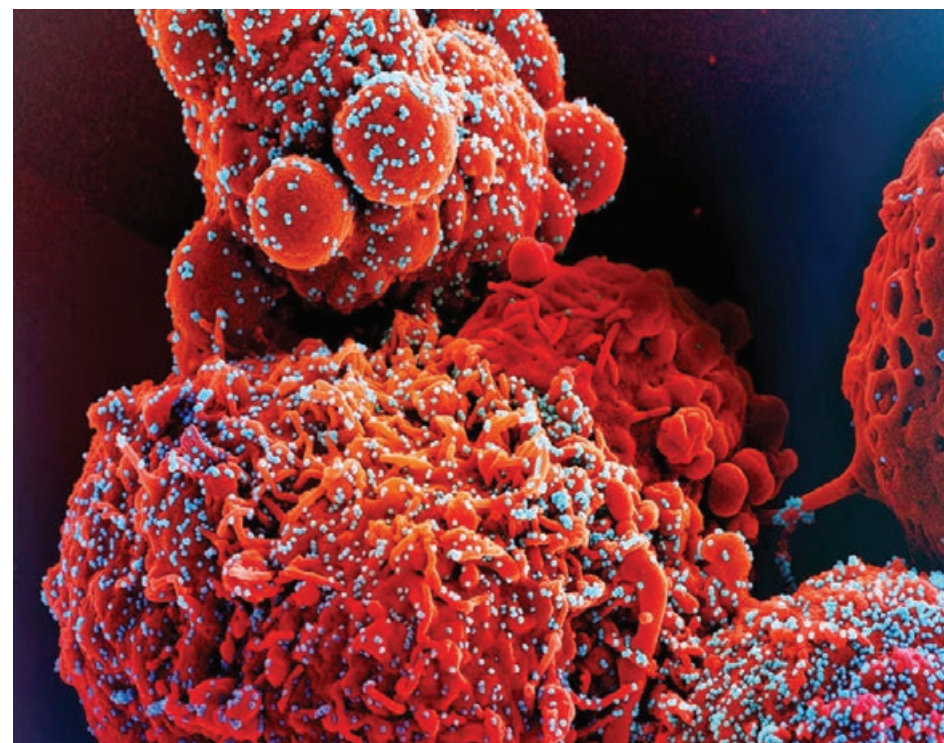
3 aylıq - 31,20 (otuz bir manat iyirmi qəpik) manat

Hörmətli oxucular!

Abunə ilə bağlı hər hansı bir problemlə üzlənsəniz, redaksiyaya (Tel.: (012) 539-59-33) zəng vura bilərsiniz.

COVID-19-un yeni ştammları aşkarlanıb

Yeni aşkar edilən digər bir ştam isə BA 2.86-dir. O, mutasiyaların sayı baxımından "Omikron" ştamı ilə müqayisə olunur. Bu səbəbdən bu ştamın immunitet cavab mexanizmlərindən yayınaraq yüksək yoluxduruculuq qabiliyyətinə malik ola biləcəyi proqnozlaşdırılır. Lakin BA 2.86 ştamının rastgəlmə tezliyinin hələ ki aşağı olması yoluxduruculuq və digər xüsusiyyətləri baxımından mülahizələrin irəli sürülməsinə yol vermir.

EG.5 ştamının yoluxuculuq qabiliyyəti daha yüksəkdir

Ölkəmizdə epidemioloji vəziyyətlə bağlı Səhiyyə Nazirliyinin mütəxəssis-eksperti, infeksiyozist Vasif Əliyev deyir ki, bu ştamın yoluxuculuq qabiliyyəti yüksəkdir: "Virus mutasiya etdiyinə görə EG.5 sürətli yoluxma qabiliyyətinə malikdir. Əlamətləri yüngül qrip əlamətlərinə xatırladırlar: boğaz ağrısı, öskürək, əzələ ağrısı, burun axıntısı və s. bu simptomlara aiddir. Azərbaycanda koronavirusun EG.5 alt tipinin olması barədə rəsmi məlumat hələ ki yoxdur. Məhz bu səbəbdən də bu cür əlamətləri olan xəstələrdə qoruma üsulu bütün respirator viruslarla eynilik təşkil edir".

İnfeksiyozist bildirir ki, gündəlik gigiyena qaydalarına riayət etmək çox önəmlidir: "Riayət olunması vacib qaydalar - oğların yuyulması, dezinfeksiya məhsullarından istifadə, gigiyena qaydalarına riayət olunması, ictimai yerlərdə, insanların sıx toplaşdığı məkanlarda ara məsafəsini gözləməkdir. Eləcə də xəstələrin mümkün qədər ev şəraitində müalicə alınması təmin etməkdir. Eyni zamanda çəli çıxanda tibbi maskadan istifadə virusun yayılmasının qarşısını alır. Həttə həkimi müayinəsindən sonra ehtiyac olarsa, virusa yoluxan insan xəstəxanaya yerləşdirilə bilər. Qabaqlayıcı tədbir kimi yuxarıda sadalanan qaydalara ciddi şəkildə riayət olunmalıdır".

Ülkər XASPOLADOVA,
"Azərbaycan"

Üç ildən artıq davam edən koronavirus pandemiyası global səhiyyə sistemi üçün ciddi sınağa çevrildi. COVID-19-a yoluxma nəticəsində dünyada ən azı 7 milyon insanın həyatını itirdiyi təxmin edilir.

Bu ilin mayında Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatı (ÜST) yeni növ koronavirus pandemiyasının başa çatdığını elan etsə də, son günlər bir çox ölkədə COVID-19-un yeni ştamına yoluxanların sayının artması barədə məlumat yayılıb.

Virus mutasiya etməyə davam edir

ÜST-nin məlumatına əsasən, 2023-cü il iyulun 24-dən avqustun 20-dək dünya üzrə təxminən 1,5 milyon yeni koronavirusa yoluxma faktı qeydə alınıb. Əvvəlki 28 günlük müqayisədə iki mindən çox ölüm halı baş verib. Bu isə müvafiq olaraq 63 faiz çoxdur. Bununla belə, ÜST insanları panikaya düşməməyə çağırır. Lakin onu da qeyd etmək lazımdır ki, virus mutasiya etməyə davam edir və artıq bu

ştamların da əlavə mutasiyalara malik subvariantları formalaşır.

Avqustun 9-da ÜST tərəfindən COVID-19 virusunun yeni ştamı (EG.5) "nəzarətdə saxlanılan variantlar" siyahısından çıxarılaraq "diqqət tələb edən" variantlar siyahısına daxil edilib. Bu dəyişiklik son həftələrdə "Eris" olaraq da adlandırılan EG.5 ştamının rastgəlmə tezliyinin dünya miqyasında gün keçdikcə artması nəticəsində baş verib. Qeyd etmək lazımdır ki, EG.5 ştamının ən geniş yayıldığı ölkə Çindədir. İkinci yerdə ABŞ yer alıb və qeyd olunan ştam hazırda bu ölkədə dominant ştam elan edilib.

EG.5 ştamı "Omikron"un XBB 1.9.2 xəttinin davamıdır. Yeni ştam XBB 1.9.2 ştamından və spayk zülalında XBB 1.9.2 ştamı ilə eyni aminturşu profilinə malik XBB.1.5 ştamından 1 mutasiya ilə fərqlənir. Bu mutasiya xəstəliyin gedişində, müalicəyə tabe olmasında və ya ötürüclüyündə heç bir dəyişikliklə təzahür etməyib. Lakin bu ştamın orqanizmin immunitet qoruma mexanizmlərinə qarşı daha davamlı və yüksək yoluxduruculuğa sahib olduğu müşahidə edilirdi.

Əmək və Əhəlinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi tərəfindən Amil Rahib oğlu Əliyevin adına verilmiş Binəqədi rayonu, Xocasən qəsəbəsi, Yeni yaşayış kompleksi, bina 13, mənzil 54 ünvanına dair sənədlər itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Ləğv prosesində olan "Uşaqların Xilasını" Niderland Fondu qeyri-hökumət təşkilatının Azərbaycan Respublikasındakı filialına (VÖEN: 1401490101) məxsus qeydiyyat şəhadətnaməsi, əsasnamə, filialın fəaliyyətini nəticəsində əldə edilmiş bütün digər sənədlər (işçilər və maaşlar barədə məlumatlar, şəxsi həyat üzrə əmrlər, işçilərin şəxsi işləri, hesabatlər) itdiyi üçün etibarsız sayılır.

ALLAH RƏHMƏT ELƏSİN!

Milli Məclisin rəhbərliyi, deputatlar, parlament Aparatının və İşlər İdarəsinin kollektivləri Milli Məclis Aparatının Vətəndaşların qəbulu və müraciətləri ilə iş şöbəsinin baş məsləhətçisi

FUAD GÜLAĞA OĞLU PİRİYEYİN

vəfatından kədərli vəziyyətini bildirir, mərhumun ailəsinə və yarınlılarına dərin hüznü başsağlığı verir.

Azərbaycan Təhsil İşçiləri Azad Həmkarlar İttifaqı Respublika Komitəsinin rəhbərliyi və Aparat işçiləri AHİK sədrinin müavini, Dövlət İdarələri və İctimai Xidmət İşçiləri Həmkarlar İttifaqı Respublika Komitəsinin sədri Hikmət Osmanova özizi MƏHBUBƏ XANIMIN vəfatından kədərli vəziyyətini bildirir və dərin hüznü başsağlığı verir.

BAŞ REDAKTOR

Bəxtiyar
SADIQOV

Əlaqə telefonları:

Qəbul otağı	- 539-68-71,	Beynəlxalq həyat, idman	
Baş redaktor müavinləri	- 538-86-86,	və informasiya şöbəsi	- 539-63-82, 432-37-68
	434-63-30, 539-72-39	Humanitar siyasət şöbəsi	- 538-56-60
Məsəl katib	- 539-43-23,	İctimai əlaqələr şöbəsi	- 539-49-20, 538-31-11,
Məsəl katib müavinləri	- 539-44-91,	Fotolüstrasiya şöbəsi	- 538-84-73,
Parlament və siyasət şöbəsi	- 539-84-41, 539-21-00,	Kompyuter mərkəzi	- 538-20-87,
İqtisadiyyat şöbəsi	- 538-42-32, 538-35-55,	Mühasibatlıq	- 539-59-33

AZ 1073, Bakı şəhəri,
Mətbuat prospekti,
529-cu məhəllə,
"Azərbaycan" nəşriyyatı,
IV mərtəbə

contact@azerbaijan-news.az
az.reklam@mail.ru

www.azerbaijan-news.az

Qeydiyyat № 1

"Azərbaycan" qəzetinin kompüter mərkəzində yığılıb sahifələnməmiş, "Azərbaycan Nəşriyyatı" MMC-nin mətbəhsində çap edilmişdir

Qəzetə dərc üçün göndərilən materiallar Azərbaycan dövlətinin mövqeyinə uyğun olmalıdır

Gündəlik rəsmi dövlət qəzeti

Tiraj 5509
Sifariş 2266

Qiyəti 40 qəpik